

311587

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

సంపుటము ౧౭
Vol. 16

చెన్న పట్టణము 1928-వ సం॥ డిసెంబరు 7-వ తేది శుక్రవారము

శ్రీ విభవనాథ సంపత్కర కార్తికమాన బహుళ ఏకాదశి

No. 207

నంచిక ౨౦౭

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పకారితే శతశతములు
జ్యోతిర్మతావలములు పొందియున్నది
తలనొవ్వుల మాన్యును. వాయువు బొట్ట
కాపును. పార్శ్వపునొవ్వుల బారదోలును.
బొట్ట బోగొట్టును. బెణుకుల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును.
మరకను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొవ్వులు తగ్గించును. విదేశము
అలో నూడ వాడుచున్నాడు.

అమృతాంజనము అన్నివిధములకు
నొవ్వులకు సరిపడినది.

మంచభాష చీటి చూచి కొనిక
జెనానము గలుగడు.

ఈమధ్య దబ్బితో నహా నీసా 1-కి 0-10-0
డబ్బితో 1-కి రు 6-4-0 లు.

ప్రతియింటి ముఖ్యముగా నుండవలసినది.

అమృతాంజనం డిపో

6, 7 రంబు కెట్టిపిత్తి, మద్రాసు

102 ఫోటో డ్యు, ఫోటో, బొంబాయి

మా కాతాదారుల కొక ముఖ్యసందేశము

దినదినము మాకు వచ్చుచున్న ఆర్థరూపసంఖ్య హెచ్చగుచుండుటచే స్థలసంకోచము
వలన మాఃరిశ్రమశాలను ఇదివరలోనుండిన భవనమునుండి క్రస్తుతము మద్రాసు, గోవిందప్ప
నాయుని వీధిలోనున్న నెం 28, భవనమునకు మార్చితిమిని సంతసముతో మాకాతాదారు
లకు తెలియుచేయుచున్నాము. దీనికి ముఖ్యకారణము మాకాతాదారులకు మాయండుగల
నమ్మకము, విశ్వాసము, ప్రోత్సాహము మొదలగునవియే. ఇదివరలో చూపుచుండిన ఆదరణను
ఇంకను చూపుచు మావల్ల ఎక్కువలాభమునకూడ పొందవలెనని మా యుద్దేశ్యము.

దయయుంచి ఒకసారి మా ప్రదర్శనశాలకు, ముఖ్యముగా పరిశ్రమశాలకు రా
ప్రార్థితులు.

ఉమ్మడి బంగారు శెట్టి అందు నన్ను,

బంగారు, పెండి నగల వర్తకులు,

నెం 28, చైనాబజారులోడ్డు, మద్రాసు

ప్రతి గృహమునందు అత్యావశ్యకముగా నుండవలసినది!

దీనిచే గలుగు గుణము అత్యద్భుతము!!

మా లోకామయహర కస్తూరి మాత్రలను

Regd.

trade Mark

తెప్పించి, ఒకడభా వాడిన మీద మిక్కిలి కృత్రిమతనము మా నిశ్చయభిప్రాయము. ప్రతివినము అడుగకరే
మాకు వచ్చుచున్న ప్రకంపితములే ఇందుకు గ్రంథ నిదర్శనము. 504, వా 201

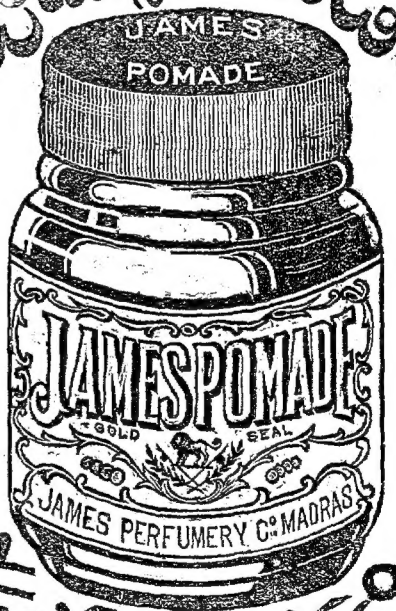
ఇవి మేలైనకస్తూరి, కంకుమపువ్వు, అపూర్వమైన ఓసగులు మొదలగునవి చేర్చి, శాస్త్రానుకూలముగా తయారు
చేయబడినవి. తాంబూలుముతో గానీ, బిడిగా గానీ ఉపయోగించవచ్చును. పలువిధముల, దగ్గులు, శీతలము,
అక్షయము, ఘృత, కడుపుబ్బరము, కడుపుబ్బరము, పిల్లల కడిసెము, ప్రక్కల ఈడ్పు, అగ్నిమాండ్లము, ముఖద్ద
కము, బుప్పీనక మొదలగువాటికి ప్రత్యేకముగా వుపయోగపడునది. ప్రత్యేకముగా వుపయోగపడునది. మొదలగువారికి
అమృతాంజనము. బాలింతలకు ఒక గొత్త వర్ణప్రసాదము. 250-300 మాత్రలకు గల బుడ్డి 1 కి ధర రు 0-4-0,
పొట్టు ఖర్చు 0-4-0. పొట్టిత ఖర్చుతో 6 నహా రు. 1-8-0, 12 కి రు. 2-18-0, 25 కి రు. 5-8-0

భివగౌరత్న పాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు, ప్రొఫైలురు,

శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

594

జేము వెమేరు

జేము వెమేరు

మెంట్రుకల నభివృద్ధిచేసి పోషించుట
యందు యిది దివ్యామృతము. ఇంతే
కాదు, కన్నులకును మెదడునకును
చలువదనము నిచ్చును. మిక్కిలి నిర్మల
మైనది.

ప్రతి బుడ్డి నిర్మలత్వమునకు రు 1000 గ్యారంటి.
బుడ్డి 1 కి 0-5-0 డబ్బు 2-0-0.

జేము వెమేరు మిక్కిలి విశేషము
100 అత్యావశ్యకముగా నుండవలసినది

సోలు ఏజంట్లు:-

5231

డి. వి. భద్రం అండ్ M. రామమూర్తి కంపెనీ, కికానాడ.

రి సెటిల్ మెంటు

కృష్ణ, గోదావరి వడమర, గోదావరి తూర్పు, జిల్లాలలోని రైతు సోదరులకు, టంగుటూరు ప్రకాశం పంతులుగారు చేయు

విజ్ఞప్తి

రి సెటిల్ మెంటు విషయమై మద్రాసు కవుకలీలులో ఏర్పాటుగాదు పెట్టిన తీర్మానము చర్చకు వచ్చుటయు దాని బడయమై దాడు నారాయణరాజుగారు, మోతే శారాయణరావుగారు, కాశీకృష్ణరావుగారు, చావలి రామసోమయాజులగారు, కందుల పీఠాభిషేకస్వామిశాయడగారు, లిక్కిన వెంకటరత్నం చాదరిగారు, ఇతర కవుకలీర్ మెంబర్లు చేసిన వాదమున్ను గవర్న మెంటు మెంబర్లఅయిన మర్ద భ్యాంతు దొరగారు చేసిన ఆక్షేపకరమైన ప్రతివాదమున్ను వార్తా కత్రి కల మూలముగా మీరందరూ ఎరిగియు యున్నార. వారు అట్టి విరుద్ధవాదము చేసినప్పటికి తీర్మానము వోటుకు వచ్చినప్పుడు గవర్న మెంటువారు కూడ దానిని ఎదుర్కొనుటకు సాహసించి యుండలేదు. ఇతర పార్టీలవారకూడ తీర్మానమును బలపరచి ఏకగ్రీవముగా వస్తులు రి సెటిల్ మెంటులో ఎక్కువ చేయట వ్యాయమా అవ్యాయమా 'ని నిష్పత్తి పాత ముగా విచారించగల ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేయవలసినదని తీర్మానించియున్నారు. ఈ తీర్మానము రాకపూర్వమే మూడుజిల్లాల తరపున ఏర్పరచబడిన కమిటీకి తెలియజేయబడిన శ్రీయంత్ర దండు నారాయణరాజుగారు ఈ విషయమై గవర్న మెంటువారికి ఉత్తరము ప్రాసించియుంటే దానికి జవాబుగా ఏమి యమై విచారణ కావలసియున్నదని అడుగుదు వారు జవాబు ప్రాసించింది. రైతులుగూ, వస్తు భారము, ఇదివరకె ఎక్కువ అయియున్నవనినీ, భరణ పెంచినప్పటికి, వ్యవసాయపుఖర్చులు విస్తారముగా ఎక్కువ అయివున్నవనినీ సాధారణమైన రయతుకు ఎట్టిలాభము లేదనినీ ఇట్టి ముఖ్యమైనపం గతులు విచారించుటకు ఒక కమిటీని ఏర్పరచుట అవసరమనినీ నారాయణరాజుగారు జవాబు యిచ్చియుండిరి. ఈ దుర్భాగము దొరగారు కవుకలీలులో విరుద్ధవాదము చేసియున్నప్పటికి తీర్మానమునకు ఎదుర్కొని యుండకపోవుటచేతను అదివరకే నారాయణరాజుగారిపేర ప్రాసినయొత్తరములో ఏమి యమై విచారణ కావలయునని అడిగియుండుటచేతను గవర్న మెంటు వారు విచారణకుమిటిని ఏర్పాటుచేయవచ్చు నని తలచుటకు అవకాశము కలిగియున్నది. కాని నమ్మకముగా చెప్పలేము. కొద్దికాలంలోనే వారి తీర్మానమును కలదిచేయుదురు. మనము కర్తవ్యంశమును ఆలోచించవలసియున్నది. కమిటీని ఏర్పాటుచేయుటకు నిరాకరించినయెడల ఏమి చేయవలయును? అంగీకరించినయెడల ఏమిచేయవలయును? నిరాకరించినయెడల ప్రతిజిల్లాలోనూ, తాలూకాలోనూ సిర్కాలోనూ హెచ్చుపన్ను భరించబాలమనియు బహిరంగమైన విచారణ చేయకలవననియు తీవ్రమైన ఆందోళననాయకులు ముఖ్యముగా ప్రజలు జరప వలసియున్నది.

గవర్న మెంటువారికి మంచిబుద్ధివైట్టి, నిష్పత్తిపాతమైన కమిటీని ఏర్పాటుచేయుటకు అంగీకరించినయెడల మనము ఏమి చేయవలయును? రైతుయొక్క ఆర్థికస్థితినిగురించియు, ఋణమునుగురించియు, వస్తు భారమునుగురించియు, వ్యవసాయపు ఖర్చులు, భరణ పెరుగుట మొదలైన వాటివ్యాంశములను గురించి యు సవి ప్రరముగా ఈ సందర్భరము జనవరి నెలనుండియు కత్రి కలతో ప్రాసిన వ్యావహారికములమునను కచ్చివగోదావరి, తూర్పుగోదావరి జిల్లాలలో గ్రామగ్రామములకు వెల్లి చాలా తాలూకాలలో కేసున్న ఇతరసోదరులన్ను ప్రచారముచేసి ప్రజలకు స్వయముగా వెల్లిచేసియున్నాము. సదరు రెండు జిల్లాలలో ఇదివరకెల్లని గ్రామములకున్న కృష్ణాజిల్లాలో ప్రచారము నకున్న జిల్లాల తరపున కాన్పులలో మెంబర్లున్ను, దగ్గిరాల మార్కెట్ కారావుగారు, నాగేశ్వర రావు వంతులగారు గోవిందాచార్యులుగారు అన్నపూర్ణాద్వైత గారు కేసు ప్రచారము చేయుదుము. రైతులు ప్రతితాలూ కాలోను గ్రామములోను ఈవిషయమే ఆలోచించి తీర్మానముచేయవలసిన యంతేములు అన్నియు, ఆంధ్రప్రదేశ్, సత్యాగ్రహి పత్రిక, కాంగ్రెసుపత్రిక, స్వరాజ్య మొదలయిన పత్రికలవ్యాసా ఇదివరకే వెల్లిచేయబడియున్నది. రైతుయొక్క ఆర్థిక స్థితినిగురించిన పంగతి గనుక గ్రామోద్యోగముల ప్రా ప్రయోజన జమిందార్లుగూడ పొల్లని పనిచేయవలసి యు

శాస్త్రి న గ నే రి యా క్యూ ర్.

పురాతన తాళపత్ర గ్రంథరాజములనుండి యీ ఔషధ రాజము సిద్ధముచేయబడినది. ఇందలి వనమూలికలు భిన్నములు అమూల్యములు ఆయురారోగ్య ప్రదములు రస విష గంధకములు ఈ పర మాషధమునకు ప్రత్యక్ష విరోధులు. యోగ్యతా పత్రములు వేసవేల! దీనికిసాటి యిదియే! గ నేరియా (బట్టంటు) తెలుపు ఎటుపు పసుపు మొదలగు సెగరోగములకు (లొకోరియా) స్త్రీకుసుమవ్యాధు లకు బహిష్కారముందు వచ్చునొప్పలకు అని, యిని, యన నేల నమస్తామిరోగములకు ఈ గ నేరియా క్యూర్:—అనలైనదురాయి ఇచ్చావధ్యము. వివరములకు నేడే వ్రాయుదు. వెల సీసా 1కి రు 3-0-0

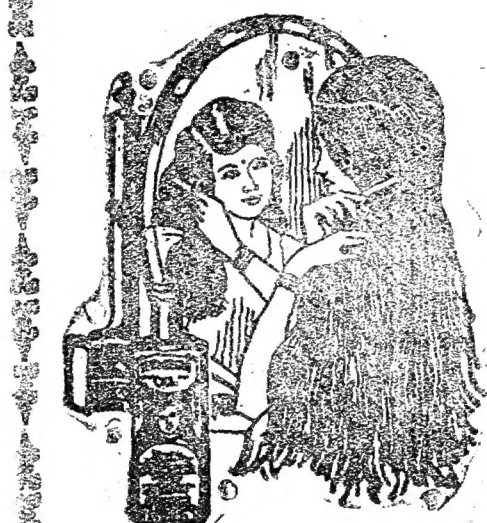

చర్మవ్యాధులను రూపుమాపు రాధాకృష్ణ తామరమందు 0-6-0 శిశువుల ప్రత్యేకము

V. S. SASTRY & Sons.,

Druggists and Chemists, Opticians, Tenali, (Guntur Dt.)

తరుణముమించి బోవకమునుపే మీరల వెల్లిటుకల గురించి తగుగ్రంథ వహించును.

కామినియాశ్రయిలోజన్మము నెల్లకలలు చదివోవుటకు అనిలంత్వరకే యనిగ్రహించును. తల వెల్లిటుకల బాధలన్నింటికి దివ్యామృతము

మహానానానందరెడ్డివద్ద, కరిమనగర్ వద్ద, కామ్యకాశంవద్ద, తొలకూరు, మీరూరి వద్ద, ముత్యంపాడు వద్ద, రాజునియలయ్యోరు అని యిది మరొకచోడు.

కీసా 1-1 ను రు 1-0-0 వాస్తవ 0-6-0 ప్రత్యేకం, సీసా 3-2 రు 2-10-0 వాస్తవ రు 1-12-0

ట యో ది ర్ బ హా రు (రిజిస్టరు)

కొనుట మరువకుడు.

జిరాడువులమీదనాని, కేసు రుమాంబినాని రెండుమాడు చక్కలు అటోధిర్బ జీత చల్లిన వెంటనే బిల్లిలి మనోహరమైనట్టి మర్త, దైవపుష్టం శరీరశ్రమలను, ముచ్చట్ల నట్టావచ్చును. పెండ్లిదనులములందు బుచ్చవులందరినీ శంకోవకలకుటకు, అటోధిర్బ జీత శర్మ మర్తదయల కావకాడు. నేడే ఒకసేపాడుకొని, కాని అప్పుతరమకము అనుభవించును.

1 కొప్పు టోకెట్ నడక రు. 2-0-0 2 " " " 1-4-0 1 ప్రామ " " 0-12-0

నమ్మానా సీసారెడతాల పోస్తా స్థాంతులు పంపిన పంపజడుగు, నువానన కార్డు 1-3 అలా 1

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ.

285, బామ్మామిడిదు మార్కెటు, బొంబాయి, నెం 2

న్నది. తంజావూరు జిల్లాలో అన్ని పార్టీలవారు గవర్న మెంటు వుద్యోగములు కూడ కలిసి మూడు సంవత్సరముల క్రిందట అట్లు పనిచేసియున్నార. కాబట్టి మూడుజిల్లాలలోనిరైతులు ఆందరు రైతు ఆర్థికస్థితినిగురించి, ఋణమునుగురించి, కావలసిన పంజాయిని అంతయు జనుచేసి, ఎక్కువపన్న భరించబాల మని తీర్మానములుచేయుచు, అవసరమైనయెడల మన నాయకులు చెప్పినప్రకారము, నడచుకొనుచు, సాత్వము నిచ్చుటకు సిద్ధముగానుండవలయును. తీర్మానకార్యక్రమములో మునిగి గోప్యత్యగములు చేసి ఏకదీక్షగా పనిచేయుచున్న ఆంధ్ర నాయకులు, వె.కటప్పయ్య, శిశారామశాస్త్రి, డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యము, సాంబమూర్తి, కట్టాభి సీతారామయ్యగొన్నవ లక్ష్యకారాయణగార్లు, ప్రభృతులు ఇందువిషయమై నాయకత్వము వహించి రైతుప్రజలను నడపించగలందులకు నేను వారిని ముఖ్యముగా కోరుతున్నాను. ప్రజలు వెంటనే ఈ విషయమై పూనుకొని తమంతట తామే పని చేయవలసిన తరుణము వచ్చియున్నది. కాబట్టి వారు నాయకులరాకకు వేచి యుండక కార్యక్రమమును ప్రారంభించ గలందులకు కోరుచు

రోజాపుష్ప లేహ్యము 3351

మలబద్ధమును వారించుటలో శ్రేష్ఠమయినది. కాశి తిరచనమును చక్కగా గలిగించును. రుచికరమయినది. వధ్యము లేదు. 15 రు! దబ్బి డ్యూ. 0-10-0. మ క ర ధ్య జ 5

లాలా లజపత్ సర్వోదయ గారి జీవితము

అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములలో అయిదేండ్ల ప్రవాసము

(డా॥ ఎస్. ఎస్. హార్డికాస్)

లాలాజీ మరణము భారత రాజకీయచరిత్రలో గొప్ప కొరతను బుట్టించినది. ఈ కొరతను దీర్చుటకు చాలకాలము పట్టును. లాలాజీ భౌతికశక్తిరహిత మనకు గాన్పించుకొన్నది అతడు నలునదేండ్లకాలమునకు బాపియుండిన యాత్మకత్తి నీ మన మిప్పుడు జూపవలెను. 1914 డిశంబరు నెలనుండి 1919 డిశంబరునకు లాలాజీ అమెరికాలోనే గడిపెను. 1918 మొదలు 1919 వరకు యాదేండ్లకాలము నేను లాలాజీతోనే గడిపితిని. అప్పుడు నేను లాలాజీ జీవితములో నీ మాడెట్లు చరిత్రముగూర్చి మాత్రమే ముచ్చటించెదను. అమెరికాలో లాలాజీ అయిదేండ్లకాలము గడిపిన జీవితముగూర్చి నేనింకొక వ్యాసములో ముచ్చటించెదను.

నేను లాలాజీతో గలియుట

అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములలో భారత విద్యార్థి సంఘమునకు నేనధ్యక్షుడనగా నున్నప్పుడు లాలాజీ, మమ్మ మాడగోరెను.

అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములలోనున్న బ్రిటిషు ప్రజలు భారత దేశముగూర్చి వ్యాపింపజేయుచున్న యశనియల ను బోగొట్టుటకుగాను లాలాజీ ప్రచారము గావించెదలెను. ఈ కార్యము నిమిత్తమే మమ్మితరులు జూడగోరెను. రాజ్ కిషోరుమండలము 1915 సెప్టెంబరులో చికాగోనగరమునకు గలిసి కొంటిమి. అప్పుడు సమాజకేమలనువారు అప్పటి సిరిగతులను విచారించిన పిమ్మట లాలాజీ తాను తక్షణమే పని ప్రారంభించునని యా, అందుకు స్థిరముగా పనిచేయు కార్యదర్శియొకడు గావలెనని యు మమ్మగోరెను. తమతోగూడి పనిచేయువలెనని నన్నే యతడు గోరెను. లాలాజీ కోర్కెను తృప్తిపరుచుటకు నేను విశ్వవిద్యాలయమును విడిచి వెట్టవలసినచ్యెను. విశ్వవిద్యాలయములో మరీకొన్ని పట్టుము లను సంపాదించుటకుండు లాలాజీతోగూడి రాజకీయరంగములో పనిచేయుటయే పరమధర్మముగా నాకు దోచెను. 1916 నవంబరునండి న్యూయార్కు నగరములో లాలాజీయును నేను ను గలిసి పనిచేయు మొదలిడితిమి.

నలువిధములగు కార్యములు

1916 నవంబరు నెలనుండి 1919 డిశంబరు వరకు మా డేండ్లకాలము అమెరికాలో ఇండియన్ హోమరులు లీచ నకు అతడధ్యక్షుడుగను నేను కార్యదర్శిగను, కలిసి పనిచేసితిమి. ఈసమితియొక్క యుద్దేశములను వ్యాప్తము గావించుటగాను లాలాజీ 1917 జనవరిలో "యంగు యండియా" మాస పత్రికను ప్రకటింప మొదలిడెను. భారతదేశముగూర్చి అధికముగా తెలిసికొనుటకు యంగుయండియా కార్యాలయమునకు నలువురు వచ్చుచుండుటచే లాలాజీ ఇండియా ఇన్ ఫర్మేషన్ బ్యూరో స్థాపించి దానికొక ప్రత్యేక కార్యోద్యోగిని నియమించెను. భారతీయ విద్యార్థులను కార్మికులను అనేక గుంపులుగా యంగుయండియా కార్యాలయమునకు వచ్చుచు భారతదేశ స్వతంత్రమునకు తెలిసికొనుచుండెడివాడు. పేరు మాకార్యమునకు దోడ్పడుటకు గాను నొక ప్రత్యేక సంఘముగా నేర్పడెదమని లాలాజీకి విన్నవించిరి. పీకీకోరిక ప్రకారము లాలాజీ పీకం దరిని చేర్చి భారతీయ కార్మికసంఘము నేర్పాటు చేసెను. పీకీకోరిక మేము సాయంకాలపు పాఠశాలను స్థాపించితిమి. లాలాజీ అప్పుడప్పుడు తానే స్వయముగా వీరికి ప్రాయశః చదువను నేర్పుచుండెడివాడు. పీకీకోరికముతోనుండి కొంతద్రవ్యమును వినిగట్టకొనుచు దానిని మాకు సమర్పించుచుండెడివాడు. తాము నివసించెడి మారు మూలలకుగూడ భారతదేశ స్వతంత్రమును గైకొనుచు మా ప్రచారమునకు తోడ్పడుచుండెడివాడు. ఈ విధముగా లాలాజీ యంతటి మానవజాతిలోగూడ భారతీయుల నందరి నొక్కచోట చేర్చుట కవకాశము గైకొనుచుండెను.

అధికసీతి

అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములలో నివసించుచుండిన భారతీయ విద్యార్థులలో ననేకులు వినవారయియుండిరి. కాబట్టి మాప్రచారమునకు ధనము తగినంత చేహాతకపావుటచేత, లాలాజీ భారతీయులనుండి ద్రవ్యసహాయమును గోరుచు కార్యమును నడుపుచుండెను. ప్రచారము అభివృద్ధి యగుకొలది మాకు ద్రవ్యసహాయము అధికముగా చేరుచుండెను.

"యంగు యండియా"

లాలాజీ తన స్వంత ఖర్చుల నిమిత్తము ద్రవ్యము సంపాదించుకొనుటకుగాను వ్యాపకములను ప్రారంభించెను. ఈ వ్యాపకముల నొసగుచుండెను. పీకీమూలమున అతనికి కొంత ద్రవ్యము చేరుచుండెను. ప్రారంభమున లాలాజీకి సంయుక్త

రాష్ట్రములలో పలుకుబడి లేకుండెను. అతని యావశ్యకములను వినువానిని సంపాదించుట కష్టముగా నుండెను. అతని వ్యాపకములను గైకొనుటకు అమెరికా పత్రికల కిష్టము గలిగిం చుట కూడ చాల కష్టముగా నుండెను. కాబట్టి లాలాజీ తన్ను దాటొడిచి కొనగలగుటయెట్లు? ప్రచారమునభివృద్ధి గావించగలగుటెట్లు? కాని, అతడు 1918 ఆగష్టులో "యంగు యండియా" గ్రంథమును ప్రకటించియుండెను. ఈ గ్రంథము గూర్చి విమర్శనలు అమెరికా పత్రికలలో ప్రకటింపబడి అతనికి కొంత కీర్తిని తెచ్చెను. ఈ గ్రంథముయొక్క మొదటి ముద్రితము ఎనిమిది మాసములలో వేడియొట్టెనలె విక్రయింపబడెను. 1917 ఏప్రిల్లో లాలాజీ మరీయుని ముద్రణమునగూడ విక్రయింపవలసి వచ్చెను. ఇందులకు నతనిపలంకు బడి అంతకంతకు వృద్ధిపొందెను. అతడు అమెరికా పత్రికలలో నెక్కువ ప్రాసమును సంపాదించగలిగెను. అమెరికా ఉప వ్యాపక సంఘములు కొన్ని తమకొరకు తమవ్యాపకముల నొసగి లాలాజీని గోరుచుండెను. వివిధ, సోషలిస్టు, లేబరు, సంఘములు, లాలాజీద్వారా తమతమ బృందములకువ్యాపకముల నిప్పించుచుండెను. అనేక క్లబ్బులు, పాఠశాలలు, విశ్వవిద్యాలయములు, తమతమ పథ్యులను, విద్యార్థులను, ఉపవ్యాపకముల నొసగుటకు లాలాజీ వాహ్యునించుచుండెను. 1918 నవంబరులోగా "యంగు యండియా" గ్రంథము బ్రిటిషు ప్రభుత్వముచే నిషేధింపబడినను, ఇంగ్లాండులో ప్రచురింపగలిగెను. లండనులోనున్న ఇండియా హోమరులు లీచ ఈ గ్రంథమునకు అంగ్రేజుముద్రణమును సంపాదించి దానికి కర్మలు పెట్టిప్రేక్షుకారికి అభిప్రాయమును ప్రారంభపుటతోజేర్చి, ప్రకటింపెను. కర్మలు పెట్టిప్రేక్షుగాక, తన స్వంతఖర్చుతో నీ గ్రంథమును పార్లమెంటుసభ్యుల కందరకును ఒక్కొక్కని కొక్కొక్క ప్రతిచొప్పున పంపించెనీరి. ఈవిధముగా లాలాజీ కీర్తి అంతకంతకు వ్యాపించెను. అతని వ్యాపకము లధికముగా గోరబడుచుండెను. ఈ వ్యాపకములకు ద్రవ్యము చెల్లించబడుచుండెను. ఈవిధముగా నతనికి జీవనోపాధి లభించుచుండెను.

తిలకు లోకమాన్యుని సానుభూతి

మేమిద్దరము నొక గృహముచే నివసించుచుండిమి. నంట నంటకొనుట, పాత్రలను లోముకొనుట, గడప నూర్చుకొనుట వస్త్రములను ముక్కొనుట మున్నగు పనులకు మేమే స్వయముగా చేయుచుండిమి. కాబట్టి మేముభియములను నొకరినొకరు బాగుగా గ్రహించుకొనగలిగితిమి. కాకి రిపముగను మానసికముగను లాలాజీ యవధివిందుచున్న పేక్కు విధములగు బాధలు నాకు బాలి బుట్టించెను. నేనొక లీచకులులముతో బుట్టిన వాడను గనుక నాయొక్క బాధలను లక్ష్యము చేయుచుండిని. కాని లాలాజీ యవధివిందుచున్న బాధలు కలదింపవలెనలెను. భారత దేశముతోనున్న నా బంధు మిత్రులకు బాలి పుట్టించునట్లుగా నేను లాలాజీగూర్చియు మా యవధియును జీవితముగూర్చియు ప్రాసించితిని. పూజాతోనున్న నా సోదరులకు నేను ప్రాసిన బాబులో లాలాజీ బాధలను పట్టించితిని. ద్రవ్యలోపములను మా యొక్కహోమరులులీచవని కాలకముగలుగుచున్నదినిగూడ ప్రాసించితిని. ఈ బాబులు గా సోదరులు తిలకు లోకమాన్యునకు జాపుట తలపించెను. లోకమాన్యుడు బాబులవదలి, మిగల వివారపడి, తక్షణమే అనిపిసెంటున్నద్వారా రిచేల దోర్లదైకము జంపెను. ఈ మొత్తము మాకు చేరగానే లాలాజీ లోకమాన్యుని వేనోళ్ళ కొనియాడుచు విదేశ ప్రచారసభ్యులకు తన నిజముగా గ్రహించినవాడు లోకమాన్యుడొక్కడే య

నెను. ఈ ద్రవ్యసహాయము లాలాజీయొక్క మనోబాధలను కొంతవరకు తొలగించెను. ఈ ద్రవ్యసహాయము ప్రచారము కొరకే వినియోగింపబడెను. అందొక్క కాపయినను, లాలాజీ స్వంతఖర్చుల నుపయోగించుకొనలేదు.

భాషానేప

హోమరులులీచనకు పనిచేయుచున్నను లాలాజీ యనేక గ్రంథముల నెల్లకాలము పఠించుచునే యుండెను. అర్థ రాత్రివేళలందు గూడ అతడు మేర్కొనుచు చదువుచుండెను. ఈవిధముగా నతడు కష్టపడుచుండెను. "యంగు యండియా" గ్రంథము తనవారే "భారత దేశమునకు ఇంగ్లాండుయొక్క ఋణము" అను గ్రంథము నతడు రచించెను.

యూరోపు సహసంగ్రహముకొరకు భారతదేశము 150 కోట్ల రూప్యముల నుదితముగా నిచ్చెనని యతడు వినిన నంటనే తోషా వేళముతోగూర్చుని లాంటి వారికొక బహిరంగ లేఖను వ్రాసెను. లేఖ పూర్తియగువరకు తన సానము నుండి కదలకుండెను. పిమ్మట మాంటెనెనకొక బహిరంగ లేఖను వ్రాసెను. భారతదేశముయొక్క భావనీతికి సంబంధించిన యెట్టివార్తకలెనను అతడత్యంతవేగమున వేదియించెడివాడు.

1918 లో లాలాజీ కొన్ని కరపత్రములను ప్రకటింపెను. 1919 లో "భారతదేశముయొక్క భావిరాజ్యాంగము" అను గ్రంథమును ప్రకటింపెను. "భారతదేశ మొక శత్రుకాన వాటిక" అను శీర్షికతో నతడు వ్రాసిన కరపత్రము చాల వివిధగా వ్యాపించెను. ఇటాలియా, స్పెయిన్, జర్మనీ, రషియా, ఫ్రెంచ్, ఇండియా, భాషలలోను, భారతదేశ భాషలన్నిటిలోను, గూడ యీ పత్రము భాషాంతరీకరింపబడెను.

ఒకప్పుడు అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్ర సేనలు యొక్క విదేశ సంబంధముల కమిటీవాగు పరాధీనవాదులకు స్వయం నిర్ణయనూత్రమును వర్తించజేయు సమస్యను విచారించుచుండగా, లాలాజీ ఒక్క రాత్రికాలములో 12 అచ్చు పుటలుగల యొక మొమెరాండమును తయారుచేసి మరునాటి యుదయమున వాషింగటన్లోని డిపార్టుమెంట్ ఆఫ్ స్టేట్ కు అందజేసెను. సెనెట్టులోని వివరములతో నీ ధిముగా నుండెను. సంఖ్యలు అతనియందేతులలో నుండెను. తన స్వంత కార్యములకు అతడెన్నడును యంతరలప్తే సాధారణదక తానే స్వయముగా జూచుకొనుచుండెను.

సంయుక్త రాష్ట్రములలో అన్నిటికంటె పెద్దగ్రంథాల యములగు న్యూయార్కు పబ్లిషు ట్రైబ్యూని, కొలంబియా యూనివర్సిటీ ట్రైబ్యూని, అతడు తరచుగా బోవుచుండెను. ఈరెండు గ్రంథాలయములలో భారతదేశమునకు సంబంధించిన గ్రంథముల నింపుచుచుగా నన్నిటినిగూడ అతడు చదివియుండును. ఈ గ్రంథాలయముల అధికారుల లాలాజీకొరకు ప్రత్యేక సౌకర్యములను జూపి అతని సహాయము గైకొనుచు భారతదేశమునకు సంబంధించిన యనేకనూతన గ్రంథాలయములతో చేర్చుచుండి ఈ గ్రంథాలయములు లాలాజీ దర్శకములను ధన్యతబొందెను.

మో హి ని తై ల ము

5 తు|| నూనెగల సీసా 1-కి రూ. 0-12-0.
ప్రీపురుములు వాడుటకు యోగ్యమైనది.
అమ్మతాండనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

గొప్ప మాటిని ప్రదర్శనము

అల్ ఇండియా కాంగ్రెసు ఎన్-ప్రెసిడెంటు యన్. శ్రీనివాసయ్యంగారి వారి సమక్షముందు
వినోదరత్నాకర, వెర్నెడైల్ కామిడియన్ అని పేరొందిన
జి. హెచ్. వీరన్నగారి గుబ్బి బాయ్స్ కంపెనీ, మైసూరు
5428 9-12-28 తేది ఆదివారం సాయంత్రం 6 గంటలకు
నాట్లాక్సు తియేటరునందు (ఒత్తవాడ నాటకశాల) వారి మాస్టరు పీస్ అయిన
శ్రీ కృష్ణ పారిజాత నాటకమును ప్రదర్శించుచు
ప్రజాదరమును చూపగలందులకు మిక్కిలి ప్రార్థించుచున్నారు. మేనేజరు
5021

ఇదివరకు మావద్ద బేరము చేసిన

వారందరను తృప్తిపెంచుట మాత్రమే గాక, వేరవేర అర్థములను పంపుటయే మానవ్యము. నకు ప్రజల నిదర్శనము. మేలైన అపలు పుష్కరాగము నగలు కాపరిపినవా రందరకు ఈవిధమ విలాసమునకు దయచేయ గోరెను లేక ఈ త్రైమాసిక ప్రాసిన పంపింబడును.

జరిగెను ను బ్రహ్మణ్యం నాయుడు అందుకో, 1610

పరిశ్రమశాల:-
90, పరదాముత్రియప్ప వీధి, మద్రాసు; ఖోరూం:-చైనాబజారురోడ్డు (పూలఅంగడికి ఎదురు) మృదాను.

జాతీయమహాసభ జయప్రద ముగా జరుగును

ప్రదర్శనము మహాసభగర్భమువలె నున్నది

ప్రదర్శనపరిమళ చిత్రవస్తువులు

(శ్రీ శ్రీ తంజివాడ)

కలకత్తా, డిసెంబరు 6:—కాంగ్రెస్ సమయమున తమ తమ వస్తువులను ప్రదర్శించుకొనుటకు అనేకులుకొరెరి. కాని స్థలములేక దాదాపుభాగమును తిప్పికొనివదిలించెను. ది. కే. బరక్ అందుకొనారు గొప్పభవనమును నిర్మించినారు.

ఖద్దరు యంత్రసామగ్రి అగ్రగణ్యకాళి, విద్యా ప్రకటన కాళి, వ్యవసాయము మొదలగు కాళుల కార్యదర్శులు విక్రీలితులగుగా పనిచేయుచు ప్రదర్శనమును ప్రజలకు ఉచయోగకారిగాను జయప్రదనుగునడిగాను చేయ ప్రయత్నించినారు.

శ్రీ కాళి

పాశ్చాత్యదేశములయందు శ్రీ జరమాన నుసరించి భారతవారీయులు గృహపరిశ్రమల నభివృద్ధిపరుచుటకును, క్రొత్త శిల్పములను ప్రవేశపెట్టుటకును చేయుచున్న ప్రయత్నములను దాటమండి యెడుగడ, శ్రీలక్ష్మ పనులకల్పించుటకు కలకత్తాలోనే అనేక పాఠశాలలుగలవు. వారిచేత తయారుచేయబడిన చేతికూలాలూ, పువ్వులూ, చొక్కాలూ మనము కోడా ఉపయోగించుకొను అనేకవస్తువులూ, ధోవతులూ, చీరలూ, యాత్యాయుధములూ ప్రదర్శింపబడును.

వ్యవసాయకాళి

పాలశులలోను, అడవులలోను ప్రభవించు అనేకవస్తువులు ప్రదర్శింపబడును. వ్యవసాయాభివృద్ధికనవసరమగు అనేకయంత్రములు ప్రదర్శింపబడును. అక్కడప్రజల పోధార్థమై యొక పాఠశాల నిర్మింపబడును. పక్షులను పెంచుట చెన్నతీయకు యెదలగు పరిశ్రమలు ప్రదర్శించబడును. వ్యవసాయ సంబంధమును చిత్రపటములు ప్రదర్శించబడును. వస్తుగుణములు తెలుపబడును. కూరగాయలు కాస్త్రీక్షములుగా పండించి ప్రదర్శింపబడును. వ్యవసాయాభివృద్ధికి పారిశ్రామికాభివృద్ధికి అవసరమగు అనేకయంత్రములు ప్రదర్శింపబడును.

జలయంత్రము వియ్యపుమరలు ప్రయోగయంత్రములూ, భావులనుండి నీరుతీయు యంత్రములు ప్రదర్శింపబడును. ఈ వస్తువులను ప్రదర్శించుటకు చోటుదాటలేదు.

కాంగ్రెసు సంగరము

కాంగ్రెసు సరిత్రతో నిట్టియత్యుత్సాహవన మెక్కుమును నిర్మింపబడియుండలేదు. ఈభవనముపై భారతజాతీయపతాక అర్చిచైత్రవచుతో సెలవుయన్నది. 20 వేల ప్రజలకు సరిపోవునట్లు యాభవనము నిర్మింపబడినది. వీరందరూ ఉచశ్వాసములు చక్కగా వినుటకుగాను దూరశ్రవణయంత్రములు అమర్చబడినవి. భవనమునకు దక్షిణదిక్కున మహాసాయకులకు వేదికగలదు. తక్కిన మూడు వైపుల గాలిరిలగలవు భవనముకన్న ఖద్దరు వస్త్రముతో చేయబడినది. అనస్త్రమమైన మూడురంగుల అద్దకము, పద్మములూ, ఆపద్మములతో విన్యూద్ధీకములు అమర్చబడివిక్రీలి కోభాయనముగా నుండును.

వేదికమీద ఆఖిలభారత కాంగ్రెస్సంఘ సభ్యులకును, ఆహ్వాన సంఘ సభ్యులకును, ప్రముఖుల ప్రేక్షకులకును స్థానము అమర్చబడినవి.

కాంగ్రెస్ భవనమునకు సమీపమున ఆఖిలభత్ సమాజేశ్వరునకు నిర్మింపబడిన భవనము కలదు. దీని సమీపమున కాంగ్రెస్ కార్యనిర్వాహకలక్ష కాన్యాలయములు కలవు.

కాన్యాలయములలోను ప్రసిద్ధుల గదులలోను విన్యూద్ధీకము అమర్చబడును.

శాంతిసైనికబృందము

ఈ బృందమునకు మంజీత్ నొసంగుటకు శ్రీయుత సుభాషబోసుగారు ప్రయత్నించుచున్నార. 7 కోడలనుండి వారు, తమ సమయమునంతయు, శాంతి సైనికుల శిక్షణలోనే గడపుచున్నారు. వారికి కారాగార విమర్శకును జేశభక్తులు కొందరు సాయము చేయుచున్నారు.

ఆహ్వానసంఘము

ఆహ్వానసంఘములో చాలమంది చేరుచున్నారు. 8 వ తారీఖునండి కాంగ్రెస్ నిర్వాహకలు ప్రతి గృహమునకు కల్పి సంఘములో చేరవలసినదని ప్రార్థించెదరు.

డబ్బును మిగుల్పు కొనుడు

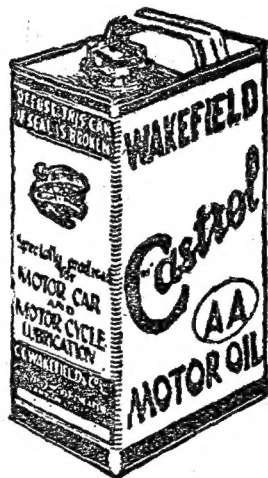
ఇంజను అరుగుదల నష్టమును తగ్గింపుడు.

Wakefield Castrol Motor Oil

నువయోగించి వృథాశ్రమను, కష్టమును, తగ్గించుకొనుడు. ఇంజను ఎక్కువగా అరుగుదల కాకుండుటకు ఎక్కువ పవరు గలిగియుండుటకు వుపాయము కాస్త్రల్ మోటారు ఆయిల్ నువయోగించుటయే.

కార్ల తయారీనర్పువారలవల్లను, మోటారు ప్రవీణుల వల్లను అనేకవందల పర్యాయములుగా యిది శ్రేష్టమైన లూబ్రికేంటుని నిర్ధారణకాబడెను.

చాలసేపువరకు లూబ్రికేటింగు చేయగల విశేష గుణములు యిందుండుటవల్ల మిగతా అన్నిటికంటె కాస్త్రల్ ఆధిక్యతపొందునున్నది. దీని నువయోగించిన తరుచు తగులు, రిపేరు బిల్లులు తప్పిపోవును. మీ ఇంజనునకు కాస్త్రల్ నువయోగించి చూడుడు. ఇతరములకంటె మీకు ఆటే ఎక్కువ ఖర్చు కాదు. ఇంజను ఎట్టి ఆటంకములు లేకుండ చక్కగా పనిచేయును.

సి. సి. వేక్ ఫీల్డ్ & కో, లిమిటెడ్.,

లూబ్రికేషను స్పెషలిస్టులు,

వేక్ ఫీల్డ్ హౌస్, ... బొంబాయి.

ప్రతిచోటను ప్రాచీన గణప.

ఆఖిలభత్ సమాజేశ్వరు

ఆఖిలభత్ సమాజేశ్వరునకు వస్తువాద కాంగ్రెస్ ఆహ్వానసంఘ కార్యదర్శియగు పి. సి. కే. గారి తేలియతేసిన సభోజనమునకు, వసతికి తగు యేర్పాటులు చేయబడగలవు. (శ్రీ శ్రీ తంజివాడ)

సేన్ గుప్తగారి యువన్యాసము

కాంగ్రెసు జయప్రదముగా జరుగును

కలకత్తా, డిసెంబరు 6:—ప్రధానపాక్షంలో నుకన్యసింధువు శ్రీయుత సేన్ గుప్తా గారి రిట్టపన్యసింధి:—ఈ సంచక్రము కలకత్తాలో జరుగు జాతీయమహాసభ విక్రీలి జయప్రదముగా జరుగును. భారత జాతీయ జీవనముతో నింకా కసారి యంత ముఖ్యమైనపథ కలకత్తాలో జరుగుట వంగదేశమునకు గర్వమును హృదయానందమును కలగజేయకమానదు. తాము ప్రజావ్రతనిధి రాజ్యములపక్షముననొంచి పోదమన్నామని యుద్ధపయమున ఆంగ్లేయులకొట్టిన ప్రగల్భములు అసత్యములని లేలేనది.

సైన్యము బూటకము

ఇది తమాషానియో, కవిమను సభ్యులను, ప్రభుత్వమువారును ఎరుగుదురు. జేశ్వంలో నన్ని రాజకీయపక్షములూను సంఘమును బహిష్కరించుటవలన ఆహ్వానముచేయబడు డబ్బిచ్చి ప్రజలను నియోగించుచున్నాడు. ఆంగ్లేయులకు సరియగు జవాబులిచ్చుటకు భారతదేశములోని పార్టీ అన్నియు కలకత్తాలో సమాజేశ్వరుకాగలవు

కాంగ్రెస్ భవనము

ఈసంచక్రపు కాంగ్రెసుభవనము యిదివరకు భవనములకన్న చాలకెద్దది. అందరూ ఉచశ్వాసములను వినుటకు విలుగా దూరశ్రవణయంత్రములు అమర్చబడినవి.

8 వ తారీఖునండి కాంగ్రెసువారముగా పగలంతటను సని ప్రకటించెదరు. శ్రీ. శ్రీ.

శ్రీలక్ష్మీ శిల్ప-ఫేక్టరీ

వెద్దాపురము

శ్రీ శ్రీ శ్రీ

వెద్దాపురములో శిల్పవస్త్రములను తయారుచేయు ఫేక్టరీ మాదితప్ప ఇతరులకు ఫేక్టరీలేనే లేదను విషయము మన ఆంధ్రులకందఱుకును తెలిసిన సంగతియే, మాయొద్ద అందఱుకును పనికివచ్చు శిల్పవస్త్రములు అన్నిరంగులలోను సాదా అంచులు, సాదా కమ్ములు, జరీ అంచులు, జరీ కమ్ములుతో సిద్ధముగానున్నవి. మా సరకులు ఇండియాలో అన్నిచోట్లను దొఱకును. మా సరకులకు మా శ్రేణుమార్కు ఉండితిరును. మా శ్రేణుమార్కులులేని బట్టలు అనగా వస్త్రములు మావికాపని తెలియవలెను. కావలసినవారికి స్వాంపుల్లు ఉచితముగా పంపబడును.

ముప్పన సోమరాజు అండ్ వీరాజు,

ప్రాప్రేటర్లు: శ్రీలక్ష్మీ శిల్ప-ఫేక్టరీ

8159

టెలిగ్రాఫ్ అడ్రెస్.

"శిల్ప గుడ్స్"

వెద్దాపురము

గజ్జికీలము

తెలు డబ్బి 1-కి రు 0-4-0; వి. పి. నహా 0-2-0; ఈ కేలమును గౌరవనీయులు కాచిన చీర, గజ్జికీలము, కేల మొదలగునవి సరియము. తత్వక పనిచేయును. ఆమృతాలవనం పిహా, బొంబాయి-ముద్రాగాను

అఖిలపక్ష సమావేశము

సభలో ప్రాతినిధ్యము

లాహోర్, డిసెంబరు 6:—15 రాజకీయ ప్రతినిధుల సభలో నోకటిగా సంగీరించబడిన అఖిలపక్షసభవాడు కలకత్తాలో జరుగు అఖిలపక్షసభలో ప్రతినిధులుగానుండుటకు రాయ్ బహద్దూర్ బిషిహాన్ లాల్, ఏ. పద్మాభిగారలను ఎన్నుకొనినారు.

సనాతనధర్మ ప్రతినిధిసభ

అఖిలపక్ష సమావేశంలో ప్రాతినిధ్యము యివ్వవలసినదిగా పాంచాల సనాతన ధర్మ ప్రతినిధి సభవాడుగారు శ్రీ యత మోతీలాల్ సెహ్రా, పండిత మదనమోహన్ నూలవాడ ద్వారా ఆంధ్రపంతుగార్లకు తనివంటివారు. ఆ. ప్రెస్.

అలహాబాదు మునిసిపల్ ఎన్నికలు

కాంగ్రెస్ వాదులు అధికముగా నెన్నుకొనబడుట అలహాబాదు, డిసెంబరు 6:—క్రాంతి మునిసిపల్ బోర్డు ఎన్నికలు ముగిసినవి. రెండు వార్డులలో పండిత జహార్లాల్ గారిని నియోగించబడిన 10 మంది సభ్యులలో 7 గరు ఎన్నుకొనబడిరి. 17 తేదీనుండి క్రాంతిబోర్డు పని ప్రారంభించును. (ప్రీ. ప్రెస్)

బీహార్ రాజకీయ మహాసభ

డిసెంబరు 9, 10 తారీఖులను సమావేశమగును పాట్నాలో బీహార్ రాజకీయ మహాసభ డిసెంబరు 9, 10. తారీఖులను సమావేశమగును. డిసెంబరు 8 తారీఖున ఖద్దరు ప్రదర్శనము జరుగును. మోతీలాల్ దాల్ అహ్మద్, మాలానా అబ్దుల్ కలామ్ అజద్ గార్లు ఆహ్వానించబడిరి. బీహార్ రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘము డిసెంబరు 11 తారీఖున సమావేశమగును.

సైమన్ బహిష్కారము

12 తారీఖున సైమన్ సంఘ విచ్ఛిన్నమిచ్చినప్పుడు బహిష్కారోద్యమము చక్కగా నెరవేర్చుటకు సభాసందర్భమున పట్టణములో ఆశీకసభలు జరుగుటకును నల్లజుండాలతో నగర పరిశ్రమలు జరపుటకును నిశ్చయించబడినది. (ఆ. ప్రెస్)

* * *

బీహార్ ముస్లిమ్ అఖిలపక్షసభ

విభేదములు కలుగుట

పాట్నా, డిసెంబరు 5:—ఆహ్వానసంఘము నెన్నుకొను నిమయమై బీహార్ ముస్లిమ్ అఖిలపక్షసభలో చీలికగలిగినది కార్యదర్శియగు అహమ్మద్ హుస్సేన్ గారు రాజీనామానిచ్చిరి సాహాబ్ గారి నాయకత్వమున నోక కొందరు ఆహ్వానసంఘముగా నేర్పడి మాలానా అబ్దుల్ కలామ్ అజద్ గారి నాయకత్వమున పోటీసభ గా విందుచున్నార. (ఆ. ప్రెస్)

పాట్నా, డిసెంబరు 5:—డిసెంబరు 8, 9 తారీఖులను జరగు సభకు మాలానా మహమ్మదాలీగారు అధ్యక్షత వహించును. (ఆ. ప్రెస్.)

మాన స్థాల్లా సి సి మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

నలుగులభయ ! (పోట్లభయలు ప్రత్యేకము) గుణమధికము ! కేరళములో ఉష్ణాధికముచే కలిగిడి కైకకాకా కీమాత్రలు దివ్యామృతము. అజీర్ణము, అరుచి, ఆవులింకలు, అగ్ని మాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలతయము, పిక్కలు, పొర్రులు, తిరగ్గు, క్షేర్లు, అనులు మొదలగువానియందు గలిగిడి నోవ్యలను బోగొట్టి దేహమును నుంచి ఆశోకమునకు దెచ్చును.

ఈమాత్రలు సేహవాతనోవ్యలను వెంటనేమార్చును. ఇందు ఆనీక క్షిమధులు చేసినవి. అనుభవముగల ఔషధ మగుటచేతను వరమహాంధ్రక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:—

(1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోట్ల నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా,

మదరాసువార్తలు

చెన్నపురి ఆంధ్రనాటక సభవారు:—ప్రమా లాభ్యునియ నాటకము (హంసావత్స మేధము) తెనగున 1928 వ సం॥ డిసెంబరు 9-వ తేదీ ఆదివారము, సాయంత్రం 5-80 గంటలకు విక్టోరియా పబ్లిక్ హాలులో ప్రదర్శింతురు.

గా॥ ఎం. ఆర్. నేతరత్న ముద్రాకర్తగారు యీనెల 21 తేదీన తిరుమనాపల్లి కేంద్రము, శ్రీరంగములో వ్యవసాయక ప్రదర్శనమును ఈనెల 22 తేదీన తెరచెదరు. ఈనెలాఖరనకు వీరు తిరిగి మద్రాసు వచ్చెదరు.

జిల్లా మ్యూనిసిపాలిటీల చట్టసవరణ బిల్లు:—ఈ బిల్లును గురించి యోచించుటకు నియమించబడిన సెలెక్టు కమిటీ ఆధ్యక్షులుగ అబ్దుల్ హమీద్ ఖాన్ గారు నియమించబడిరి. ఈ కమిటీవారు ఈనెల 12 తేదీన సమావేశ మగుదురు.

సంగీత సమాజము:—ఈ సమాజమువారి యాజమాన్యమున దసరాయత్ననమల సందర్శనకు గోవిందప్ప నాయకత్వంలో సాందర్భముగా ప్రక్క నున్న రామానుజ కూటం హాలునందు ఈనెల 9 తేదీన సాయంత్రము 4-15 గంటలకు పద్మావనీబాయిగారు రక్తిజ్వాలాగారి హరికథను చెప్పెదరు.

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయ ఉపన్యాసములు:—మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయ తై. ప్రేయసు అగు ఎస్. ఆర్. రంగనాథన్ గారు గ్రంథాలయ వ్యవహారము గూర్చి ఆదేశకత్వా సమయము చివరివరం శ్రీమహాత్మాకాళిదాస్ ని యీనెల 27 వ తేదీనుండి యుపనిషదు.

(ప్రీ. ప్రెస్)

మద్రాసు నేవాసదనము:—వారి యాజమాన్యమున ఈనెల 8 తేదీన సాయంత్రము 4-80 గంటలకు నెం 2 రు నార్తమాడపిడి మైలాపూరులో ప్రా. ఎస్. రావుగారు (మైసూరు) వివిధవిద్యలను ప్రదర్శించెదరు. శ్రీరాము పిల్లలును మాత్రమే యీ ప్రదర్శనమునకు వెళ్లవచ్చును.

తిరువల్లిక్కేణి సంగీతసభ:—హరికథా కాలక్షేపములు బ్రహ్మశ్రీ మాంసుడి చిదంబర భాగవతగారు 8-12-28 తేదీ కినివారం సాయంత్రము 5 గంటలకు లక్ష్మణేశ్వర గూర్చుము 9-12-28 తేదీ ఆదివారం సాయంత్రము 4 గంటలకు శిఖరేశ్వరభాగవతగూర్చుము వెంకటాచలచెట్టిపిడి నెం 1 గృహమునంద జరపెదరు.

దేశీయ ప్రార్థనసమాజము:—ఈనెల 9 తేదీ ఆదివారము ఉదయము 8 గంట పెరంబూరులో రాధానాచారి పిడి 19 నెం॥ భవనమున గద్యవద్యగా నాటకముగ దైవప్రార్థన జరుగును. 11 గంటలకు గోవిందప్ప నాయుని పిడిలో 20 నెం॥ (సాందర్భ మహాలయ కేంద్రులు) భవనమున విద్యార్థులకు ప్రార్థన క్రింది సమావేశమగును.

కలకత్తా కాంగ్రెసుసభకు మద్రాసునగరప్రతినిధులయెన్నిక:—జరపుటకుగాను పాపలాచందాదారు లగు మద్రాసునగర కాంగ్రెసు సభ్యులు యీనెల 14 వ తేదీ కు ప్రవారం సాయంత్రము 6 గంటలకు మహాజనసభా మంజరము వద్ద సమావేశమగుదురు. సెప్టెంబరు 80 తేదీకి ముందుగా కాంగ్రెసు సభ్యులుగా చేరియుండిన వారిలో 12 గరు ప్రతినిధులెన్నుకొనబడుదురు.

మాస్టికంపెనీ కులివాని ఘోరమరణము:—నేటియుదయమున మాస్టికంపెనీ యొక్క యితవ సామానుల గడిలో యెద్దరు కులివాండు కొన్ని యనువక మృలను గడిగోడకు నగిరియున్న యనువ కొయ్యవీడ అను ద్భయండాకా ఆకస్మికముగా గోడవీరిగి క్రిందనున్న కులివాని మీదబుడెను. కులివాడు వెంటనే మరణించెను. ఇనువకొయ్య వీడనన్ను రెండవకులివాడు క్రిందకు దుమికి తన ప్రాణములను చక్కించుకొనెను. మరణించిన కులివానిపేరు కళ్ళపాపి వయస్సు 82 యేండ్లు. వీరికినడుమ బయటికిడియుటకు మూడు గంటలకాల పట్టును. పోలీసులు రాష్ట్రమునకు వెంటనేబోయి పంచాయితీ జరుపుచున్నారు. (ఆ. ప్రెస్)

ఇండియాలో (బిటి) ప ప్రకము 1927-28లో యధి పృథ్విగాంచెనని టి. ఎం. ఎయ్యంగుగారు దెలుపుచున్నారు.

రాకపోకలు:—రెవ. కాత్తుగారు గతరాత్రి మద్రాసు విడిచి బొంబాయికిరి ఆర్. పి. బార్గక్ గారు బెంగళూరుకును ఆర్. ఎం. పొంట్టుగారు కలకత్తాకును కల్లికోట రాబా గారు కల్లికోటకును బోయిరి.

టి. ఆర్. వెంకటరామకృష్ణగారు గతరాత్రి మద్రాసువిడిచి తిరుచినాపల్లి కేరిరి.

ఇండియా మెట్రోపాలిటన్ గాను మద్రాసువిడిచి కలకత్తాకేరిరి.

కెన్సిదోరగారు నేడువచ్చిరి.

చూలైమిల్లో సమ్మె

250 మంది పనివారిండు పని మానివేయుట

మద్రాసు, డిసెంబరు 7:—నేటి యుదయము చూలైమిల్లో 250 మంది పనివారిండు సమ్మెకట్టి తమిళ హాజరగుట లేదు. దీనికి కారణము ఒక పనివానిని స్వల్పనేరమునకు దిప్పి ముచేయుటయే. ఎస్. ఆర్. వరదరాజులునాయుడు, జి. చెల్వ సతి చెట్టిగార్లు అధికాక్షలతో నీవినయమున చాలవరకు ప్రసంగించిరి. ఒకవారము గడచిన పిమ్మట యీ దిప్పి ముచేయబడిన పనివానిని గురించి ఉదారభావముతో యోచించెదమని మిల్లు యజమానులు చెప్పిరి. అందుపై పనివాండు ప్రస్తుత పనిలో ప్రవేశింపవలెనని పై యరువును చెప్పగా, పని వారిండు నేటి యుదయము 9-30 గంటలకు పనిలో ప్రవేశించిరి. ఇప్పుడు యథావిధిగ పని జరుగుచున్నవని ఎస్. వరదరాజుగారు ప్రాయశుచ్యురు.

గుంటూరు కర్తాగారపు

యభియోగము

రివిజనుపిటీమను కొట్టివేయుట

గుంటూరు కర్తాగారపు యభియోగమునందు బాయింటు మేజిస్ట్రేటు యగు చంద్రన్ వి. సి. ఎస్. గారిచే విడుదల చేయబడిన న. వె. లక్ష్మీనరసింహారావుగారికి వ్యతిరేకముగ డి. వెంకటప్పయ్యగారు కృష్ణాజిల్లా మేజిస్ట్రేటు యగు లీచిగారికి రివిజను పిటీమను సంపుకొనిరి. అని కొట్టివేయబడెను. స్వాజిలుగ్రాంటుగారు న. వె. లక్ష్మీనరసింహారావుగారి తరపునను డి. డి. శామయ్యగారు దరఖాస్తుదారు తరపునను వాదించిరి.

పాంచాల కేసరి

కా. లాటిపోటులతోడ చింపినదటే రక్తంబు నీగుండెలో చూడెట్లుండినదోయి యోరిమికికి చచ్చుకొనేవకోట్లందుమా మోటుబూని మహాత్మురీతిగను తెంపుకో శేర్మివావంట ఆ పోటుతో చీల్చిన నాకర క్తకణసంభూతానలభ్యావకన్.

ఉ. బోనున బెట్టివారు తరభూములలో నివసించుబహి నా రానలగట్టివారు నడయాడరి రీతి నిరంకుశత్వసం జ్ఞానయశేయ లవ్వ రుచంచబిసోవుట గుర్రెంగి పం చాననవృద్ధు మోచి విలశంబొరెంప దలంచివార్భశే॥

క॥ నీ నెత్తురబొట్టుకట్టి

యెడం ధరమిడఁ బడిన నం దుదృవమాఁ

ప్రాణు లని యెన్నికోట్లో?

వానిం బహిర్వర గల్లు వాడెబ్బండో.

కొ॥ వెం॥ ను॥

బొంబాయి లైఫ్ అల్యూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్ (స్థాపితము 1908)

సభాధ్యక్షుడు, సర్ లాలాభాయ్ సమాల్ దాస్ Kt. C 1 E., J.P. మేనేజరు యస్. డి. కాత్తుగార్ ఇండియా జేశ్వు భీమాకంపెనీలలో కెల్ల అన్నివిధముల పాలసీసాకర్యముల నివ్వగలదియే. ప్రత్యేక సమసాయములు 4848 తక్కువ ప్రీమియములు, ఎక్కువ బోనస్ లు, స్వల్పపరమం. మంచి మేనేజ్మెంటు.

అటోమెంట్ నావ్ ఫర్ ఫీచరు. పాలసీవారు హక్కులు పువెంటనే చెల్లించుట. నివేదనలకు ప్రాయశు.

K. PADMANABHAPAI B. A. Secretary Madras Branch, P. B. No. 337, Mount Road MADRAS.

సంస్థానములు: ప్రభువులసభ

శుక్రవారము

ప్రభువుల సభలో సంస్థానముల గూర్చి ఆలివి యరు ప్రభువుగారు చెచ్చిన తీర్మానము తుదకు ఉపసంహరింప బడెను. సంస్థానములలో జరుగవలసిన సంస్కరణముల గూర్చి వీరు ప్రశ్నించిరి. వీరి ప్రశ్నకు జవాబిచ్చుటకు ప్రభువులు కొందరు సంస్థానాధీశులు ఇంద్రులు చంద్రు లని పొగడుటతో సంతృప్తి జెందిరి. సంస్థానములు బ్రిటీషు ఇండియా కన్న పెనుకబడియున్నను బాగుగ పరిపాలింపబడుచున్న వని హార్డింజి ప్రభువుగారు యోగ్యతాపత్రము నొసగిరి. కాని భారత శాసనసభకు సంస్థానములను లోను జేయుటమాత్రము పనికిరా దనిరి. నిరంకుశపు ఇండియా ప్రభుత్వమునకు సంస్థానములు లోబడియుండవచ్చును. కాని ఇండియా ప్రభుత్వము శాసనసభకు బాధ్యత వహించుచో మాత్రము సంస్థానములకు దానితో సంబంధముండ గూడ దని వీరివాదము. ఇట్టి వాదమునే సంస్థానాధీశుల పక్షమున ఇంగ్లండులో గావింపబడుచున్నది. సంస్థానాధీశులకు బ్రిటీషు ఇండియా స్వపరిపాలనము ననుభవించుట పనికిరాదని విదితమగుచున్నది. సంస్థానముల నిమిత్తము ఇండియా ప్రభుత్వవిధానము మార్పుజెంద గూడ దని తేలుచున్నది. ఇట్టి సిద్ధాంతమును బ్రిటీషు ముఖ్యులు ఆమోదించుట వింత గాదు. రిడింగు ప్రభువుగారు సంస్థానాధీశుల రాజభక్తిని ప్రశంసించిరి. సంస్థాన పరిపాలనములో ప్రభువులసభవా రెట్టి మార్పు గోరుటలేదని రిడింగు ప్రభువుగారు ప్రకటించునెంచిరి.

సంస్థానముల నిరంకుశపరిపాలనము మార్పు జెందగూడ దని, వీరి యభిమతము. కాని, బ్రిటీషు ఇండియా మార్పుజెందుచున్నపుడు, సంస్థానములు మార్పుజెందకుండునా? ఇందు కడ్డుదగులుటవలన, సంస్థానప్రజల కోర్కెలు మరింత బలపడ గలవు. సంస్థానప్రజలు సభల జేసి, బాధ్యతాయుత పరిపాలనమును గోరుచున్నారు. నైహూరిపోర్టు నూచనల నామోదించుచున్నారు. బ్రిటీషు ఇండియా, స్వదేశ సంస్థానములు గలసి సమాఖ్యగ నేర్పడుచో, రెంటి యందును బాధ్యతాయుతపరిపాలనము నెలకొనవలయును. రిడింగు ప్రభువుగారు నైజాముగారికి తాము వ్రాసిన లేఖను మరచిరేమో తెలియదు. అందు వీరు సంస్థానములస్వాతంత్ర్యమును గౌరవించి యుండలేదు. ఇప్పుడు వీరు సంస్థానాధీశులపట్ల అభిమానము జూపుట వింతగ నుండకమానదు. రిడింగు ప్రభువుగారిలేఖయొక్క సాగంశ మేమి? హిందూదేశ నందు బ్రిటీషుపరిపాలనము ముఖ్యము గాన, బ్రిటీషు ప్రభుత్వముతో నేసంస్థానాధీశుడును సమానస్థానమున నిలిచి రాయబారములను జరుపజాలడు.

ఇట్టి ఆధిక్యము, ఒడంబడికల మూలమున గలిగినవి గాదనియు, అయ్యది స్వతస్సిద్ధముగ గలదనియు, రిడింగు ప్రభువు చెలిపియుండెను. సంస్థానముల ఆంతరంగిక వ్యవహారములలో జోక్యము కలుగజేసికొనుటకు, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమునకు హక్కు గలదనియు, సంస్థానాధీశుల ఆంతరంగికపరిపాలనా స్వాతంత్ర్యము ఈహక్కుకు లోబడియున్నదనియు, రిడింగు ప్రభువు తనలేఖలో స్పష్టపరచి యుండెను.

అట్టితేరి, సంస్థానములలో సంస్కరణము లవసరమని కోరుచో, అది ఎటుల దోనమగునో రిడింగు ప్రభువుగారు ప్రభువులసభలో చెప్పరయిరి. ఇండియామంత్రి యగు పీలుప్రభువుగారు సంస్థానముల పరిపాలనమును మెచ్చుకొని, ఇప్పుడప్పుడే, ఆలివి యరు ప్రభువుగారు సూచించిన ప్రశ్న యుదయింపదని, నెట్టివైచిరి. ఆలివియరు ప్రభువుగారు సామాన్యముగ ముఖ్యసమస్యల గూర్చి తీర్మానముల నుపపాదించుచుండురు. ప్రభుత్వసభ్యులు సమాధానము చెప్పగనే, వీరు సంతృప్తి తెలిపి, తమ తీర్మానముల నుపసంహరించుకొనుచుండురు. ఇది వీరికి పరిపాటి యయినది. ఇప్పుడును వీ రీమార్గమునే అవలంబించిరి. సంస్థానాధీశుల గొప్పతనమును వీరు గుర్తించి, తృప్తి జెందిరి. పీలుప్రభువుగారిస్థానమున నున్నచో, తామును అట్టి జవాబే చెప్పియుండుమనిరి. పాపము వీ రెప్పుడును ఇండియామంత్రిపదవియం దున్నటులనే భావించుచుండురు. ఇండియామంత్రి బాధ్యత నెప్పుడును స్మరించుచుండురు. కాని, ఒక్కనంగతిని మాత్రము వీరు సూచించిరి. సంస్థానాధీశులు కొందరు అదృతముగ పరిపాలించుచున్నను, ఇతరులు నిరంకుశముగ పరిపాలించుచున్నారనియు, నిరంకుశ పరిపాలనము అనుకూల మయినది గాదనియు, వీరు చాటిరి. సంస్థానప్రజ లందుచేతనే బాధ్యతను గోరుచున్నారు. ఆవిషయమై ఆలివియరు ప్రభువుగారు వట్టుకల చూపియుండవలసినది. కాని, ఇండియా ప్రభుత్వ విధానము నిరంకుశముగ నున్నపుడు, స్వదేశసంస్థాన పరిపాలనమును వీ రెటుల విమర్శింపగలుగుదురు? ఆకారణముచేతనే ప్రభువులసభలో ముఖ్యు లందరును సంస్థానాధీశులను పొగడుటతో సంతృప్తిజెందిరి. సంస్థానప్రజ లెటు బోయినను వీరికి చింతలేదు. ఇట్టి ఉపేక్ష సంస్థానప్రజాభిలాషలను పెంపుజేయునుగాని క్షీణింపజేయజాలదు.

మహమ్మదాల్లిగారి యుద్బోధము

మహమ్మదాల్లిగారు హిందూదేశమునకు సందిగ్ధసమయమునం దరుదెంచిరి. ఆలిపోదరు లిరువురును దేశముకొరకు అద్భుతత్యాగముల గావించిరి. స్వమతము కొరకును విశేషత్యాగముల నలిపిరి. అన్ని సంఘముల వారును అన్ని పక్షముల వారును ఏకమై కృషి నలుపవలయు ననుకోర్కే దేశమున వ్యాపించియున్నది. అఖిల పక్షసమావేశ మిందుకు ఫల మయ్యెను. ఈసమావేశము గావించిన సాంఘికసమన్వయపరిష్కారము పట్ల అభిప్రాయభేద ముండుచో, రాబోవు కలకత్తా కన్వెన్షనుసభలో దానిని తెలుపవచ్చును. అంతియగాని, షాకతాల్లిగారివలె హిందువులకు శాంతిగావలెనా, నమరము గావలయునా అని అడుగుట, మిగుల అచిత్రము. ఆ వేశ నమయములో

వా రెటుల నుడివినను, పిమ్మట నయినను తమ వైఖరిని మార్చుకొనుట యవసరము. మహమ్మదాల్లిగారి విషయమై కృషి నలిపి, హిందూ మహమ్మదీయ సఖ్యమునకై పాటుబడుచున్న మహమ్మదీయ నాయకులకు తోడ్పడుట యవసరము. హిందూమహమ్మదీయ సఖ్య మింకను గుదురనందులకు, మహమ్మదాల్లిగారు చింతించుచున్నారు. కాని ప్రధాననాయకులు దేశభక్తిని ముఖ్యముగ నెంచక, సాంఘికభేదములను ముఖ్యమని భావించునంతవరకు అభివృద్ధి గుదురజాలదు. దేశ స్వరాజ్యసిద్ధికై ఉభయసంఘములవారును పాటుబడుచో, విభేదములు పైకి రానేరవు. స్వరాజ్యము లభించినపిమ్మట, విభేదములను నెమ్మదిగ పరిష్కరించుకొనవచ్చును. లజపతియ్యగారు వీరమరణము గాంచి రని, మహమ్మదాల్లిగారు నుడివిరి. కాని, లజపతియ్యగారి మరణమునకు బిమ్మట నయినను, వివిధసంఘములవారును ఏకమై స్వాతంత్ర్యసిద్ధికొరకై దీక్ష బూనవలదా? హిండువులును, మహమ్మదీయులును, ఒకరికొకరు శత్రువులు గారనియు, విరోధులు మూడవవారికొకరు గలరనియు, మహమ్మదాల్లిగారు తెలుపుచున్నారు. అట్టి తేరి, ఉభయసంఘములవారును శత్రువులవలె మెలగుట పాడియగునా? స్వరాజ్యసంపాదనకు హిందువులును మహమ్మదీయులును చేతులు గలుపవలయు నని మహమ్మదాల్లిగారు కరాచీలో నెచ్చరించిరి. ఇట్టి ఎచ్చరిక సఫలమగునటుల మహమ్మదాల్లిగారు కృషి నలిపినగాని, ప్రయోజన ముండదు. నాయకులే సాంఘిక భేదములను గోరంతలు కొండంతల జేయుచో, అనుచరులు సవ్యమార్గము ననుసరింపజాలరు. ఇట్టి సమయమున ఆంతరంగికసఖ్యమునకు భంగము కలిగించు ఎచ్చరికలు, తీరని హాని గలిగింపగలవు.

శాంతి

సర్ ఆస్తిను ఛోబల్లేచుగారును అమెరికారాయబారి యగు హాటనుగారును కెల్లాగు శాంతి ఒడంబడికకు సంబంధించిన యుత్సవమునందు పాల్గొనిరి. కే న డా కు ను అమెరికాకును మధ్య హద్దు లేకుండుట బట్టియే అమెరికాయొక్క శాంత స్వభావమును గ్రహింపవచ్చు నని హాటనుగారు నుడివిరి. వీరి వాక్కులందు సత్యము లేకపోలేదు. కాని నికరాగ్వవా మున్నగురాజ్యములపట్ల అమెరికా ప్రవర్తించుచున్న విధము తృప్తికరముగ దోషదు. పదునైదు యుద్ధనౌకలను వెంటనే నిర్మించుటకు ప్రెసిడెంటు కూలిడ్జిగారు సంకల్పించుటయు సైన్యము నిమిత్తమై వెనుకటికన్న నెక్కువ సామును బడ్జెటులో జేర్చుటయు జూచిన అమెరికా ఇతరదేశములకు మార్గదర్శక మగుచున్నదని ఎంచవీలులేదు. ఈ కారణముచేతనే ఇట్టి మంత్రి యగు ముసులోనిగారు అమెరికాను అధిక్షేపించుట తటస్థించెను. రైనులెండును విడిచిపెట్టువిషయమున మిత్రమండలివారింకను వెనుకాడుచున్నారు. నష్టపరిహారములకును దీనికిని ముడిబెట్టుచున్నారు. ఇందు వలన జర్మనీలో అనంతృప్తి ప్రబలియున్నది. శాంతి ఒడంబడిక జరిగెననుమాటయే గాని అందు కనుకూలమగు వాతావరణము వ్యాప్తి గాంచుటలేదు. మరల నొక నాశాసనమావేశము జరుగు

నని యూహించబడుచున్నది. ఈమారయినను నౌకలనమస్య పరిష్కార మగునాయని యనునది సందేహము. బ్రతుకుగారు దేశరక్షణతో గూడిన శాంతిని గోరుచున్నారు. దేశరక్షణయనిన, ఎట్టియర్థమయినను గావచ్చును. వివిధజాతులలో హృదయపరివర్తనము గలిగిన గాని, శాంతిరక్షణ గలుగజాలదు.

మైసూరు మహారాజుగారు: మతభేదములు

క్రైస్తవవిద్యార్థినమావేశమును ఆహ్వానించుచు, మైసూరు మహారాజుగారు గావించిన ప్రసంగము, భావగర్భితమై యొప్పుచున్నది. మైసూరు రాష్ట్రమునందు పెక్కు మతసిద్ధాంతములు వెలసియుండెను. కాని, మతసహనము విశేషముగ వ్యాపించియుండెను. హిందూదేశము చాలకాలము నుండియు మతసహనమునకు ప్రసిద్ధి గాంచియున్నది. భేదముల మధ్య ఏకత్వమును గ్రహింపవలయునని మహారాజుగారు చేసిన యదృష్టము చాల ప్రశస్తమయినది. మతచిహ్నములు భేదముగ నున్నను, అట్టయడుగున మతము లన్నిటి మధ్య ఏకీభావము గోచరింపగలదు. భేదమంతయు బాహ్యచిహ్నములగుర్చియే ప్రబలముగ నున్నది. జీవుడు పరమేశ్వరుని జేరు తెలు లని అన్వేషించుటలో సాధనలు భేదించినను, సంకల్ప మొక్కటిగ నున్నది. అట్టితరి, ప్రతి మతమువారను, తమ మతమును అనుష్ఠానమునందు బెట్టుచో, ప్రస్తుతము వ్యాపించియున్న వైషమ్యములకు తావుండదు. సత్యానుష్ఠానము అన్ని మతములకును ముఖ్యమే. ప్రేమయు అన్నిటికిని ముఖ్యమే. ద్వేషము నేమతమును ఆమోదింపదు. ప్రస్తుత సమయమున వ్యాపించుచున్న ద్వేషభావము, మతముల కన్నిటికిని విరుద్ధమే. మానవసౌభ్రాతృత్వము నన్ని మతములును గుర్తించుటచే, దీనిని ఆచరణలోనికి దెచ్చుటకు మతావలంబులు కృషి నలుపుట ధర్మమగుచున్నది. కోమలహృదయు లగు విద్యార్థు లీవిషయమై కృషి నలుపుచో, మతపరిణామము వికారరూపమును వదిలి అనుకూలరూపమును దాల్చగలదు.

బ్రిటీషు వర్తకుల గండ్రగోళము

హాజీ కోస్తాచట్టముగుర్చి బ్రిటీషు వర్తకులు నలుపుచున్న గండ్రగోళము మితిమీరుచున్నది. బ్రిటీషు వర్తకసంఘమువారు పీలుప్రభువుగారికి పంపిన విజ్ఞానలో తీవ్రనూచనల గావించిరి. ఇట్టి చట్టముల గావించకుండ ఇండియాప్రభుత్వ శాసనమునందే నిషేధమును చేర్చవలయునని వీరు కోరుచున్నారు. స్వలాభమున కిసుమంత నష్టము కలుగునని తోచినపుడు వీరు గావించు ఆందోళనమునకు మేరయుండదు. బ్రిటీషు పాలకులు వర్తకుల ఆందోళనమును సఫలపరచుట సహజము. హిందూదేశము తన కోస్తావ్యాపారమును రక్షించుకొన బ్రయత్నించుచున్నది. ఇది నాగరికదేశము లన్నియు యవలంబించుచున్న మార్గమే గాని పేరుగాదు. యూరపియను వర్తకులే హైందవవాణిజ్యమునకు భంగము కలిగించుచుండిరి. అయ్యది అభివృద్ధి జెందకుండ నిరోధము గలిగించుచుండిరి. ఇప్పుడు హిందూదేశము మేల్కొని తమ బాగును తాను జూచుకొన దలచినపుడు, యూరపి

యనువర్తకు లడ్డువడుట, ఎట్టి వైపరీత్య మోయూహింపవచ్చును. స్వపరిపాలనము లేనికతన, హిందూదేశ మెట్టి నిస్సహాయస్థితియుండున్నదో, దీనిని బట్టి గ్రహింపవచ్చును. అధినివేశరాజ్యముల విషయమున వీ రిట్టికోర్కెను కోరగలరా యని, ఇండియను డెయిలీ మెయిలుపత్రిక యడుగుచున్నది. ఇండియాకును, అధినివేశరాజ్యములకును, ఇదియే భేదము.

సాంఘికభేదములు: స్వరాజ్యము

స్వరాజ్య ముక్తరలేదనువాదలో సాంఘికభేదవాదులే ముఖ్యముగ గణపించుచున్నారు. వీరే సైమను కమిషనుకు తోడ్పడుచున్నారు. అక్కడ చిత్రవిచిత్రీకరిని సాక్ష్య మిచ్చుచున్నారు. యూరపియను అధికారులు ప్రజలసామర్థ్యమును చులకనజేయుచు, లోకలుబోధులు మున్నగు సంస్థలను పరిహసించుచు, యూరోపియను ఉద్యోగులు లేనిది పరిపాలనముకొనసాగజాలదని దెలుపుచుండ, సాంఘిక భేదవాదులు ప్రత్యేక నియోజకవర్గముల నీయనిచో, ప్రస్తుతసంస్కరణములను గూడ తొలగింపవలయుననియు, ప్రత్యేకనియోజకవర్గముల నొనగినను, లా-ఆర్డరు శాఖను ప్రజల కీయగూడదనియు, దెలుపుచున్నారు. సైమనుకమిషను ఎదుట నొనగబడుచున్న సాక్ష్య మంతయు దాదాపుగ నిట్టిదే యని చెప్పవచ్చును. అన్ని రాష్ట్రములలోను ఒక్కపాటయే పాడబడుచున్నది. దేశభక్తివిరహితు లగు భారతీయులే స్వరాజ్య ముక్తరలేదని చెప్పి స్వార్థలాభములను ముందు పెట్టుచున్నారు. ఇట్టివారు సైమను కమిషనుకు శరణ్యులయిరి. ఈ కమిషనును బహిష్కరించుటలో దేశ మొంత దూరదృష్టి జూపెనో యూహింపవచ్చును. అసవనర భేదములను పెంచి పెద్ద జేయుటచే దేశ మిదివరకే తీరిననష్టముల గాంచినది. ఇకనయినను వెనుక జేసిన లోపమును నవరింకొని స్వరాజ్యదీక్ష గైకొనుట యవసరము గాదా?

అహింసావ్రతము

లక్నోలో పోలీసువారు అవలంబించిన దౌర్జన్యముపట్ల ప్రజలు చూపిన నిగ్రహమును, గాంధీ మహాత్ముడు “యంగుఇండియా” పత్రికలో ప్రశంసించుచున్నాడు. ప్రపంచములో నెక్కడను, ప్రజలంతటి నిగ్రహమును జూపియుండరని, మహాత్ముని విశ్వాసము. దౌర్జన్యరాహిత్యమును భారతీయులు స్వరాజ్యము బడయువరకు నిలుపుకొనవలయునని, మహాత్ముడు గావించిన ఎచ్చరిక చాలముఖ్యమయినది. ఏలన, హిందూదేశ మపుడు, ప్రపంచమునకు నూతనసందేశ మొనగజాలియుండును. ప్రస్తుత సమయమున జరుగుచున్న బహిష్కారప్రదర్శనములు ప్రజలకు అహింసయందు నుశితీణ నొనగుచున్నవి. స్వరాజ్యము లభించులోపల ఎందరో ప్రాణముల నర్పింపవలసియుండుననియు, అట్టిదినము అనుకొన్న దానికన్న త్వరలో నరుదెంచుచున్నదనియు, ఎట్టికష్టసమయములందయినను అహింసావ్రతమును అనుష్ఠింపవలయుననియు, మహాత్ముడు చాటుచున్నాడు. అహింసావ్రతమున కెట్టిభంగము కలుగకుండుగాక యని కోరెదము.

నిరుద్యోగులు

నిరుద్యోగుల సంఖ్య ఇంగ్లండులో నానాటికి బెరుగుచున్నది గాని, తగ్గుటలేదు. కస్సర్యేటిపువరి పాలనమున కిది గొప్పకళంక మగుచున్నది. దీనిని మాన్పవలెనని అప్పడప్పుడు పలుకుటయే గాని, ఫలప్రదమగు చర్య నవలంబించ కున్నారు. కార్మికులు వలసపోవలయునని చెప్పట పరిపాటి యయినది. కాని, దీనివలన అనుకూలఫలము గలుగలేదు. కార్మికసమస్యల గూర్చి, కస్సర్యేటిపు ప్రభుత్వము తిన్నగ యోచించుటలేదు. నిర్బంధములను విధించిన మాత్రాన, ఇవి పరిష్కారము గానేరవు. ఆంతరంగికసహస్యలగుర్చి గాని, విదేశవ్యవహారములగుర్చి గాని, కస్సర్యేటిపులు విశాలదృష్టిని బరువకబోవుటచే, బ్రిటీషు ప్రజలు అసంతృప్త హృదయు లగుచున్నారు.

సహకారపు సెంట్రలు బ్యాంకులు

జూను 30 వ తేదీతో సంతమొందు మూడు మాసములలో సెంట్రలు బ్యాంకుల పేరు క్యాపిటలు పెరిగెను. నాల్గు బ్యాంకులలో మాత్రము తగ్గుదల జూపెను. ఏ బ్యాంకులోను ఋణముల దామాషా పెరుగలేదు. కాకినాడ జిల్లా సహకారపు బ్యాంకు దప్ప మిగిలిన బ్యాంకులన్నియు కావలసిన డబ్బు నిలువ నుంచుకొనినవని, రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. ఇకముందెక్కుడుసౌకర్యములు గావించబడును గాన, ధనలోప ముండదని, హుడ్డు గారు భావించుచున్నారు.

ఆంధ్రసహకార సమ్మేళనము

రిజిస్ట్రారు హుడ్ గారి నిర్ణయములు

(స్వకీయ విలేఖరి)

రాజమండ్రి, డిసెంబరు 7:—“ఆంధ్రసహకార సమ్మేళనం” రిజిస్ట్రారు హుడ్ గారు గతవారము రాజమండ్రిలో ప్రవేశించి విలేఖరి. ఆంధ్రసహకార సమ్మేళన ప్రతినిధులతో చాలా దీర్ఘ కాలము వంభాషించిరి. ప్రత్యేక నియోజకవర్గాలను లక్షగూడ పరీక్షచేసిరి. యీ సమ్మేళన మయొక్క డైరెక్టరులు గతనెల 25 తేదీని చేరియుండిన తీర్మానముగూడ చదివిరి. ఆ తీర్మానము ప్రకారముగా సమ్మేళనమునకు బాకీపడిన రు 1525-2-8 లను కార్యదర్శియగు హుడ్ రామచంద్రుడుగారు డైరెక్టర్లు తీర్మానములకు వ్యతిరేకముగాను అక్రమముగాను వెచ్చించియుండినందున సదరు డైరెక్టరును రామచంద్రుడుగారు సమ్మేళనమునకు కల్పించవలయును.

ఇకనుండియు సమ్మేళన కార్యాలయమును రాజమండ్రిలోనే యుంచవలయుననియు సహకారపత్రికను రాజమండ్రిలోనే ప్రవేశముతోనే ముద్రించి ప్రకటించవలయుననియు కో-ఆర్డేటివ్ రిజిస్ట్రారు హుడ్ గారు చెప్పిరి. వ్యవహారములను చూచుటకు ముగ్గురు సభ్యులకంటె ఎక్కువయింపని కార్యనిర్వాహకవర్గ మేర్పడవలయునని చెప్పిరి. సమ్మేళన డైరెక్టర్లు గాని సామాన్య సభ్యులందరి గాని గూడూ రామచంద్రుడుగారిని యీ సమ్మేళనకార్యదర్శిగా ఎన్నుకొన్నయెడల యీ సమ్మేళనమును రిజిస్టర్లు సంఘముతోనుండి ఎత్తివేసి రద్దుపరచి స్వస్తిచెప్పెదనని హుడ్ గారు ముందుగా హెచ్చరించి మందలించిరి. (తంలివార్త)

దక్షిణ భారత వాణిజ్య సంఘము నాటక శాఖ:—గా|| వే. రామదాసు వంతులుగారి సహజము 8 తేదీ సాయంత్రము గం 5-10 నిలబడి విజ్ఞానయాత్ర మొలుపాటి హరిశ్చంద్రనాటకమును ప్రదర్శించుటకు బ్రహ్మచోళల సుబ్బారావుగారు హరిశ్చంద్ర, పాదలల్లి సుబ్బారావుగారు చంద్రవతి, బలిశేషల్లి లక్ష్మీకాంతంగారు నక్షత్రక, నడిపాశ్రీరామమూర్తిగారు విశ్వవిద్ర, రామచంద్రపురపు సహారాదాసగారు లోహితాస్య పాత్రలను ధరింతురు.

నెహ్రూ నివేదికను గూర్చి బాగుగా ప్రచారము చేయుదు

గాంధీ మహాత్ముని ప్రకటన

ఇదియే లాలాజీకి శ్రేష్ఠముగ న్యరణ్యకీయ యగును

నిన్న 6-వ తేదీని వెలువడిన ఎంగుయిండియాలో ప్రకటింపబడిన వ్యాసము

శుభ ప్రారంభము

బిర్లాగారు 15000 రూపాయల నొసగుట

లాలాజీ స్వాతంత్ర్యసంగ్రామి బిర్లాగారు తొలుత 15000 నొసగుట శుభప్రారంభము. పంజాబు సింహముయొక్క గర్జన ముల నిక మనము వినబాటుముగాన ఆ జాతీయవీరుని భారతీయ తన్మతికిని మనదనంబులకు కనిన స్వరణచిహ్నమును నెల కొట్టుటకు దేశీయులందఱును శక్తివంతమైన ధనమనొసగవలెను. ఈ నిధికి ఏంతోక్రమముగా ధనము సమకూరగలదో దానిని అట్టియే లాలాజీవల్ల ప్రజలకు గల భక్తి విశ్వాసముకాగలదు. ఆ నిజమిది ప్రకటించినవారు కోరినము త్రవ్వనకు స్వీకరణముగా ధనము సమకూరినవారుడ ప్రస్తుతకాలాశ్రయములకు చాలియుండదను విషయమును దేశీయులు గుర్తించవలెను.

సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యవాదులకు విజ్ఞప్తి

లాలాజీని పూర్వముగా కొట్టుటవలన జాతీయగౌరవ మనకు శ్రస్త్రసూతమును కలిగించుటయే యైనది. మనము యీ చరాధిపమును తొలగించుకొనగోరనచో స్వరాజ్యము త్వరగా లభించుటకు కనిన సాధనములను నిర్ణయింపవలెనటను నిదర్శనములు దినదినమును అధికమగుచున్నవి. లాలాజీ ప్రారంభించిన పనిని ముగించుట అట్టిసాధనములతో నొకటియైయున్నది. ఇది మిక్కిలి సాధువైనసాధనము. నెహ్రూ నివేదికనుగూర్చి ప్రచారముచేయుట లాలాజీ పూనుకొనెను. కావున యీ విషయ మున మనము వెంటనే పనిని ప్రారంభించుట చాల శ్రమము. ఇది చాల ముఖ్యసాధ్యముగూడ నగును. ఈ నివేదికను దేశీయులందఱును యొకగ్రీవముగా నామోక్షించుట జాతీయభ్రాతృగమన మనందొక మజిలీయైయున్నది. అంతమాత్రమన మనకు అధినేత స్వాతంత్ర్యమైనదగూడ అభింపముగాని సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము శ్రేష్ఠమైనదా అధినేత స్వాతంత్ర్యము శ్రేష్ఠమైనదా అని చర్చించుట కిదియుదాహరణగాని కించిజ్ఞానము నా యభిప్రాయము. మనకు అధినేత స్వాతంత్ర్యమైన లభించినచో అది మనలను లక్ష్యస్థానమునకు చాలచేరువకే గొనిపోవునను విషయము నందఱును అంగీకరించుదు యున్నారు.

“మనకు అధినేత స్వాతంత్ర్యముగూడ నెన్నటికిని పొలకు లొసంగదు. అది మనకు కరమాపదయినదాదు. అట్టిచో యిప్పుడే సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముకొరకు పనిచేయక ఆలభ్యముగ అధినేత స్వాతంత్ర్యముకొరకు కృషి సజవులతో

మన శక్తివంతము యేల స్వర్ణపరుషవలెను” అని స్వాతంత్ర్యవాదు లనుచున్నారు. వారనుచున్నట్లు అధినేత స్వాతంత్ర్యము మనకలభ్యముగలు నిజమే యైనదనుచు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య మునుగూర్చి దేశీయులందఱును యొకగ్రీవముగా నిలబడము చాల బలవంతమైనది. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము లభించుటకు యేపనినిచేసిన చాలవరకున కావ్యసిద్ధి చేయవలసి మనము నిశ్చయించెదమా ఆ పనినే చేయుమందవచ్చును. నెహ్రూ నివేదికకు లభించిన అభిలక్షణమోదముగూడ యీపనికి తోడ్పడచో సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమునుబడ ము విషయమువలన కంటే అధినేత స్వాతంత్ర్యమును బడయువిషయమునందే మనకధికమున నమృతముకలుగుట కవకాశమిచ్చుటకు నిశ్చయ ము కావున సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య సంపాదన ప్రయత్న వ్యాపార మో మొదటిపుడు చాలమెప్పుగానున్నదో అట్టివారు ఆ ప్రయత్నము నందలెత్తుత్రమము మానకకర్త లేదుగాని సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యసంపాదన ప్రయత్నముతో అధినేత స్వాతంత్ర్యసంపాదనముగూడ కొకమజిలీయేయని మనఃపూర్వకముగా నంగీకరింపవలెననుమాత్రమే నీకు వారినికోరెదకు. దక్షిణాఫ్రికా, తన దా మున్నగు దేశము లిప్పుడనుభవించుచున్న అధినేత స్వాతంత్ర్యమునకు భారత దేశము నకు లభించగల అధినేత స్వాతంత్ర్యమునకు భేదమేమియు నుండదని యంగీకరించినచో సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముకొరకు పనిచేయుమంది యు అధినేత స్వాతంత్ర్యముగూడ నొక మెట్టయని మంగీకరించుట యంతమాత్రమును అసంగతము కాజాలదు.

నెహ్రూ నివేదికను వెంటనే ఆమోదించుట తత్వవసరము

లాలాజీ స్వరణమును వివేకమునుగూడ నెహ్రూ నివేదికను దేశీయులందఱును వెంటనే బలవంతము లెత్తుకొనిన స్పష్టపరచుచున్నది. ఈ నివేదిక కాశ్యతమని యును యిది యే అంత్య నిర్ణయ మని యును యే వరుస భావించగూడదు వివిధ పక్షములలో మెచ్చుపంఖ్యలకు తక్షణముల ప్రతినిధు లేక గ్రీవముగ నామోక్షింపగలగర్విక పరిమాణ మాత్ర మిప్పుడేయే యెయున్నది. దేశీయులందఱును దీని విషయముననే తమ అభిప్రాయము నిపుడు కేంద్రీకరింపవచ్చుచో అభిలక్షణ సభవారు చేసిన కృషియంతయును నిష్ఫలముగను. యీ గొప్ప నివేదిక దేశ కాలములను బట్టి నిరుపయోగ మగును. దేశమునందలి గొప్పజాతీయ సంస్థలన్నియును యిప్పుడే దీని నామోక్షించినచో యీ నివేదిక అభిలక్షణముగను. అని మహాత్ముడు వ్రాసెను అని యొక విలేఖరి వారాగంజి నుండి 6 వ తేదీని వ్రాసెను.

లయియున్న భారతీయ సభ్యుల వర్తనమును గ్రహించుట మరింత కష్టముగా నున్నది. కావున ప్రజల ప్రేమను గోల్పోవుచున్నామని యీ భారతీయ సభ్యులు గ్రహింప లేదనియే తోచుచున్నది. భారతీయలకు అసమర్థులగు నీవంశమువల్ల బాహులముగా ప్రజలకు తమ అసమర్థుని తెలుపుటకు సాహసించుట యొక మహావీర్యము యీ భారతీయ సభ్యులగూడ భావించియే కాబోలు భారత మాత పుత్రులలో న గ్రహింపగలగు జాతీయ కలను జనసామాన్యమును పోలీసువారు గుర్రములచేత తొక్కించుట యీ తెలతో పోదుటలు లట్లాటతో కొట్టుట వరువులను తొలినట్లుతొలెట మున్నగు దురాగతముల నొనరించుచుండ భారతీయ సభ్యులు కినుకపండువుగా మారుచున్నారట. ఈ మాదులో జల సుందీ యు ల కొన్ని న గ రమన క్రభుతోద్వోగులు చాల అక్రమముగా మెలంగిరిగాన మరల నీ నగరమునందుగాని మరలగాని గొప్పగలభావగుట తప్పించినచో నండలకు వీరే బాధ్యులగుదురు.” అని దేశభక్తుడును అగ్రహారీతుడగు (జనమాలలాలుగారి) కేంద్రీయమును మోతీలాలుగారు క్రభుత్వమును మెచ్చుచుంటు ప ముచి తముగానేయున్నది. అట్టి గలభాలు జరగవలెనని దొరతనము వారు కోరకున్నను అట్టి గలభాలు జరగుట తప్పించినచో దొరతనమువారు లెక్కచేయరనియే నా అభిప్రాయము. బ్రిటిషు సింహముయొక్క రక్తసిక్తములగు పంజాబును మాపుటకును వినయములగు ప్రజలను భయపెట్టి తమ అడుగు లొగ్గునట్లు చేయుటకును యిట్టి గలభాలు దొరతనమువారి కుతయుక్తములే యగును. నైపుణ సంఘమువారు సంఘారమును సాగించుటకే నిశ్చయించియేవల ప్రజలవలన గలభాలు జరగ గూడదని దొరతనమువారు కోరుచున్నచో సంఘమువారికిరిగా సంఘారము చేయుట మానివేసి యేదో యొక పలమునందే యుండి అన్ని చోట్ల నుండి యీ సాత్వ్య మియ్యదలచినవారిని పిలువనపి సాత్వ్యమునుపుచ్చుకొని తమ పనిని ముగించుకొనవలెనని దొరతనమువారు కమిషనువారికి తెలియజేయవలెను. అట్టి వివేకమును ప్రకాశిప్రాయమువల్ల నట్టి సద్భావమును దొరతనమువారు కనబరచుట అసంభవము.

ప్రజల కర్తవ్యము

ప్రజల కర్తవ్యము స్పష్టముగా తెలియుచునే యున్నది. పోలీసువారి కట్టికనులను చేసినను పోలీసువారివలన నెంతటి ప్రజల అగ్రహారము కలిగినను ప్రజలు అహింసను వలల గూడదు. అప్పు డీతదర్శనము లన్నియును అహింసా సత్త్వాహమున అనుభవములను కలిగించుటకు తగిన అభ్యాసము లే యగును. అప్పుడు కడ పటి సత్త్వాహమునందు ప్రజలు మనఃపూర్వకముగను ధీరత్వముతోను లేకమైన దౌర్జన్యమునకు గడంగక తమప్రాణముల నర్పింపగలగుదురు. ఆహింసా చాల శీఘ్రముగా నేరవచ్చుచున్నది. మనలో నెవ్వరును భావించనంతటి శీఘ్రముగానే అది వచ్చుచున్నది. మనము స్వరాజ్యమును బడయుటకు ముందు అహింసాత్మకమునట్టిగాని లేక సంపూర్ణముగా దౌర్జన్యముతో కూడినట్టిగాని సమరము జరగకతప్పవనియే నాకు తోచుచున్నది. కడవరకును అహింసాపథియే నిలువబడుచుగాకయని నేను ఆశించుచు భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నాను” అని మహాత్ముడు వ్రాసిన వ్యాసము నిన్న 6 తేదీని వెలువడిన ఎంగుయిండియాపత్రికలో ప్రకటింపబడినది ఒకవిలేఖరి 6 వ తేదీని వారాగంజి నుండి 6 వ తేదీని వ్రాసెను.

లక్నోలో జాతీయ నాయకులను పోలీసువారు లట్టాకట్టలతో కొట్టుట

రక్తకళంకితముగు సైమనుసంఘయాత్ర

గాంధీ మహాత్ముని వ్యాసము

పంజాబులో పోలీసువారి నర్హినీకర్తల నామోక్షించుచు పంజాబుదొరతనమువారు రచిటి పోలీసువారికి యొగ్యతా క్రమము నొసంగుటవలననే లక్నో పోలీసువారు ప్రజలపైని ట్రాబును యీ తెలను ప్రయోగించుటలో పంజాబువారిని గూడ మించి పోయిరిని తోచుచున్నది. ఆయా కులగు ప్రజలను పోరదోలుటకు పోలీసువారు ప్రజలపై రాళ్లను గూడ యివ్వరిన జనసారలూగురు వ్రాసిరి. న్యాయమైన కాపనములే ప్రజలు ధిక్కరించని మాటవలన కంగీకరించినను ప్రజలధిక్కారములన మనుష్యుల ప్రాణములకు గాని సొత్తులకు గాని నష్టము కలగకుండినపుడు లక్నో పోలీసువారు ప్రజలను కొట్ట గూడదనియే నా అభిప్రాయము.

జనసారలూగురి ప్రకటనను గాని నిర్బంధముగా నమోదన. ప్రజలు కడుకాంతముగా నుండిరి. వారెట్టిదౌర్జన్యమును చేయుటకును పూనుకొని యుండలేదు. సైమను కమిషను రాకకు కాంతముగా తమ అసమర్థుని వెల్లడించుటయే పా

దల సంకల్పముని బాగుగా తెలిసియే యున్నది.” అని జనవార లాలాగారు తెలిపిరి. ఇట్టి పరిస్థితులలో పోలీసువారు దౌర్జన్యము నకు గడంగుట నిరంకుశము ను దారుణమును అనవసరమునై యున్నది.

పోలీసువారిట్లు దౌర్జన్యమునరించినను తమ నాయకులను జనవారలూగురు మున్నగువారిని కొట్టినదగూడ ప్రజలు కాంతమును వసలకుండుట మిక్కిలి ప్రశంసనీయము. నాయకులతో సమానముగానే ప్రజలుగూడ ఇండ్రియ నిగ్రహణ శక్తిని కనుబరిచి. భారతదేశమునందు తప్ప మరేదేశమునందును యిట్టి పరిస్థితులలో ప్రజాసమాజ మిట్టి కాంతమును చూడజాలదని నేను చెప్పగలకుగాని సాయోధులగు పోలీసువారి సంరక్షణక్రింద రక్తకళంకితముగు తమ చర్యను సాగింప దీక్షలుని నండుకై మన సంఘసభ్యులు ప్రజలచూపినకాంతమును భీరత్వముని భావించి దురభిప్రాయులై యుండియుండురు. పంజాబులో పోలీసుల అమానుషులగు ప్రజలరక్తమును ప్రసరింపజేసిరి. లక్నోలో పోలీసుల నాయకులగు ప్రజలకు కొట్టి. ఇద్దరు స్త్రీలకు జలముగుర్రెబ్బలు తగిలినవనియును వారు ప్రజాపాద స్థితిలో నున్నారనియునుగూడ తెలియుచున్నది.

సైమను సంఘమునకు తోడ్పడువారు ప్రజలప్రేమకు దూర మగుచుండుట ఈసంఘమున సభ్యులగు నాంగ్లేయుల వర్తనమును గ్రహించుట కష్టముగా నున్నమాట నిజమేగాని వారికి విధేయు

మద్రాసు

వందే ములు

1928 - 29.

విటర్ మీటింగ్

రేవటి దినము

శనివారం.

8313

డిశంబరు 8 వ తేది.

కావలెను

మంచి స్థితిపరుడైన దాక్టరును పెద్దాదుటకు కన్యగాని, విశిష్టులుగాని కావలెను. వర్తమా, పయస్సు వివరములు తెలుప గోరెదను.

S/Co. ఆంధ్రప్రదేశ్.

స్వాతంత్ర్యవాదుల అవకతవక ప్రసంగములు

సర్ మూల్యము హాయిలీగారి నిరసనము

అక్టోబరు 6:- అవును తాలూకాదారులు నిన్నటిదినము కేసరిరాగ్ తోటయందు సంయుక్తరాష్ట్రముల గవర్నరు సర్ మూల్యము హాయిలీగారికి విందొసగిరి. ఈవిందునకు సర్ జాను సయమును క్రభ్యులు ఆహ్వానింపబడిరి.

తాలూకాదారులు సర్ మూల్యము హాయిలీగారికి స్వాగత మొసగుచు తమకు రాష్ట్రమున ఆస్తి, భూమి అధికముగ నున్నదనియు, దేశమున నిరసనకు ప్రభుత్వము ఏర్పడవలయుననియు, ఎట్టి సంస్కరణములు ఇవ్వబడినను మా ఆస్తిపై మాకున్న హక్కులకు ఎట్టి అభ్యంతరము కలుగకూడదనియు తమకు కాసనభలయందు తగినంత ప్రాతినిధ్య ముండవలయుననియు చెప్పిరి.

సర్ హాయిలీగారి ప్రత్యుత్తరము

సర్ హాయిలీగారు స్వాగతమునకు కృతజ్ఞత తెలుపుచు ఇట్లు చెప్పిరి:- ఈరాష్ట్రము నందలి తాలూకాదారుల అధికృత శాతులెలును, రాష్ట్రమునందలి ధర్మసంస్థాపనలన్నియు మీసహాయముననే నెలకొల్పబడినవి చెప్పటం అతికయోక్తికాదు. సంస్కరణములు వృద్ధి చెందుట అవసరమును విషయమును మీరు అంగీకరించుచున్నారు. కాని అనుభవే మీకగుల హక్కులకు ఎట్టి భంగము కలుగకూడదని మీరు కోరుచున్నారు. ప్రస్తుతము అచ్చటచ్చట కొందరు కమ్యూనిస్టు సిద్ధాంతములను ప్రచారముచేయుచున్నారు. ఈ ప్రచారము దాగుగ వ్యాపించిన మీ హక్కులకు భంగము కలుగుట సత్యము. భారతదేశములో కొందరు ఈ దేశమునకు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యమును కోరుచున్నారు. ఇట్టి అభిప్రాయములు మీవంటివారికి అనూయ గలిగించును. మీహక్కులను సరిక్షింప బ్రతికి ప్రభుత్వమువారు వాగ్దానములను గావించియున్నారు. భారతదేశమునకు స్వాతంత్ర్య మివ్వబడిన బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారికి ఈ బాధ్యత తొలగిపోవును. తమ బాధ్యతలను గుర్రెగగనివారు చెప్పుచున్నట్టి అవకతవక మాటలు సాగుట కష్టమైనను భారత దేశమునకు నిజముగ బాధ్యతా యత్ర ప్రభుత్వము నొసగ ప్రయత్నములు జరుగుచున్న ఈ సమయమున ఇట్టి ప్రచారము జరుగుచుండుట మీవంటివారికి అసంభృష్టికరముగ నుండును.

భారతదేశమునకు క్రమముగ స్వపరిపాలనము నివ్వవలయునను అదృష్టము అందరు అంగీకరించుచున్నారు. కాని 1919 సంవత్సరపు సంస్కరణముల ఫలితముగ ఏర్పడిన ప్రజాశ్రుతిని, సంస్థలను, వివేకపరిసితు లేర్పడినవి కొందరు అభిప్రాయపడుచున్నారు. ప్రజాశ్రుతిని సంస్థలలేక క్వరీపాలనమున కిడుగులు అసాధ్యమునీలవి మాంటాగు చలమునప్పుడు సంస్కరణముల తయారుచేయబడిన. ఈ వాదము సరియైనదా కాదా అను విషయమై ప్రస్తుతము ఆలోచించుట అవసరము. సంస్కరణములు ప్రసాదించబడినవి. కాని ఈ సంస్కరణములు అధారముగైకొని భారతీయులను క్వరీపాలనమునందు చక్కని అనుభవము ఏర్పడవలెను. భారతీయులకు చక్కని అనుభవము ఏర్పడినదా లేదాయను విషయమును పరీక్షించిన పిమ్మటనే భారతీయులకు ఎక్కువ సంస్కరణము లివ్వబడును. అస్థిభారము కట్టిగడచుచున్నదా అను విషయమై పరీక్ష చేయవలయున్నది. అస్థిభారము గట్టిగ లేనందుచే దానిని ఉండలేకటకూడ అవసరమును. అస్థిభారము చక్కగ కదిరినపిమ్మటనే వైసాధము నిర్మించబడును (ఆ.పె.)

కలకత్తా కిలాఫత్ మహాసభ

మూలనా మహమ్మదాలీగారు

అధ్యక్షత వహింపవలెను

మూల్యవర్గము ముద్రాసాహెబు బహదూరు ఎం. ఎల్. ఏ. గారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు.

రాజ్ పుత్రికలను సువారముతో కలకత్తాలో జనగమున కిలాఫతు మహాసభాధ్యక్షతకు శాపేత నూచించినవారికి వందమొసగుచున్నాను. కాని శేఖా గౌరవవదలి నంగీకరింపజాలనందుకు చింతిలుచున్నాను.

ఈ సందర్భమున నేను సదరు వదలి మూలనా మహమ్మదాలీ గారిని నూచించుచున్నాను. రాజ్ పుత్రికలను శేఖా చాల ప్రాముఖ్యముగా కావున నానూచనను కిలాఫతు వాడుకలకు శేక్ గ్రీవముగా నామొదించెదరని దలచుచున్నాను. (ప్రీ. పె.)

వాతావరణస్థితి

1928 నవంబరు 7 తేది శుక్రవారము

మాఖ్యజిల్లాలు	సగటు ఉష్ణోగ్రత	సగటు ఉష్ణోగ్రత	సగటు ఉష్ణోగ్రత	సగటు ఉష్ణోగ్రత	సగటు ఉష్ణోగ్రత
	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో
కోల్కత్తా	82	66	...	14.3	+ 2.6
బెంగాల్ ప్రదేశము	82	74	0.1	25.1	+ 18.8
కాశీ	88	72	+	18.9	+ 0.8
మద్యరాష్ట్రము	88	72	+	14.0	- 0.1
కర్నూలు	87	67	...	8.0	- 1.6
ఇల్లూరి	86	66	...	4.1	- 2.1
అనంతపురము	...	...	...	8.4	- 2.7
కడప	88	69	0.4	7.1	- 1.7
నెల్లూరు	84	72	0.4	15.8	- 4.6
మద్రాసు	87	78	+	27.5	+ 0.2
కడపూరు	84	75	..	35.5	+ 7.6
నీలము	83	71	...	8.8	- 2.8
కోయంబూరు	88	70	...	8.8	- 1.9
తిరుచనాపల్లి	88	72	+	14.5	+ 1.4
నాగపల్లి	88	73	2.8	45.1	+ 18.8
మధుర	88	74	...	12.7	- 0.4
పొంబన్	88	76	...	25.7	+ 1.9
పాలంకోట	...	...	...	12.0	- 3.4
తిరువేండవరము	88	76	...	22.0	+ 4.0
కొచ్చి	88	74	...	27.5	+ 7.1
కాళికట్టు	91	71	...	17.9	+ 2.1
మంగళూరు	92	72	...	14.5	+ 3.8
చెన్నరూరు	78	60	...	17.1	+ 8.2
మొరకూరు	74	59	...	9.8	- 2.8
కొడైకనూరు	60	50	0.1	29.1	+ 9.7
మామూరి	65	52	...	40.6	

సర్వారులు:- చినుకులు పడిన. రాత్రి తేడివి 6 మొదలు 6 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

డక్క:- కడపలో 0.4" వర్షం చెను. కర్నూలులో ముప్పు దట్టుచుగ నున్నది. రాత్రి తేడివి 8 మొదలు 6 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నూలు:- నెల్లూరులో 0.4" మద్రాసులో చినుకులు పడిన. ముప్పు విస్తారముగ యున్నది. మద్రాసులో పగటి తేడివి 4 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రి తేడివి ప్రతివోటున 8 మొదలు 5 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

ఏ. ఏ. నారాయణలయ్య, సహాయ కార్యకర్త శాస్త్రజ్ఞుడు.

నైమను బహిష్కరణము

కలకత్తా విద్యార్థుల సభ

కలకత్తా, డిసెంబరు 6:- కలకత్తా విద్యార్థులు నేటి దినము నుబాన్ చంద్రబోసుగారి అగ్గతరను సమావేశమయి కలకత్తాకు సంయుక్త సంఘమువారు వచ్చునప్పుడు తాము చేయవలసిన పనిని గురించి చర్చనలిపిరి. కమిషనరువారు కలకత్తాకు వచ్చుననున అన్ని పాఠశాలలను మూయవలయునని పాఠశాలల అధికారులను కోరవలయునని ఒక తీర్మానము ఆమోదింపబడినది. విద్యార్థులను అభినందించుచు తమధర్మములను కర్వహింప సంసిద్ధులై నందులకు నుబాన్ బోసుగారు సంతసము తెలిపిరి.

ప్రతికలు నైమనువిచారణవార్తలను

ప్రకటించమానుట

నైమనువిచారణ వివరములను ప్రకటించగూడదని ధ్యాన ప్రకాశ పూజా, (సర్వెంటు అఫ్ ఇండియా సంఘపుత్ర) హిందుస్థాన్ ట్రైబ్యున్, ప్రతికలు తీర్మానించినవి.

దక్షిణాంధ్ర మహాసభ:- యొక్క కార్యనిర్వాహక సంఘసమావేశము యానెల 8 వ తేది కలివారం సాయంత్రం 4-30 గంటలకు ఆంధ్రసభాహావద్ద (నెంటుస్టాన్స్ బోర్డర్స్ వీధి) జరుగును.

వార్తాపత్రికల సిండికేటు ఏర్పడవలెను

డాక్టరు బెసాంటుగారి అభిప్రాయములు

కాన్పూరు, డిసెంబరు 6:- ఇంగ్లండులో ధనికులు కొందరు కలసి వార్తాపత్రికలను తమ స్వాధీన మొనర్చుకొని తమకు తోచిన అభిప్రాయములనే వ్యాపింపజేయుచు తమకు ప్రతికలనుగు భావములు వ్యాపించిన విధమున వని చేయుచున్నారు. ఇంగ్లండులో ఇట్టి సంస్థలు రెండున్నవి. అన్ని ప్రతికలు ఈ రెండింటిలో ఒక దానికి చేరియున్నవి. ఇదే విధమున భారతదేశమున ప్రతికల సిండికేటు ఏర్పరచిన పరిచుగు ప్రజాభిప్రాయమును వ్యాపింప జేయుటకు అనుకూలముగ నుండును. నేను ఇంగ్లండులో ఉపన్యసింప యెత్తించినప్పుడు నా ఉపన్యాసమును ఏ ప్రతిక ప్రకటించలేదు. కాకాల్లి ఉద్యమము విషయమై ఇంగ్లీషు ప్రతిక అన్నియు చురభిప్రాయములను వ్యాపింప జేయుచున్నార. నిజమును ప్రకటించుటకు ప్రతికయే దొరకదు. దీనిని ప్రతిఘటించుటకు తగు ఏర్పాటులు చేయవలెను. (ఆ. పెన్.)

నయనియరు ప్రతిక ప్రకటన

ఈవిషయమై నయనియరు ప్రతిక ఇట్లు వ్యాఖ్యను న్నుడి:- భారతీయులను ప్రతిఘటించుటకు ప్రయత్నముచేయ ఒక సంస్థయున్నదనియు, ఆ సంస్థకు మేము చేయున్నామనియు గావించబడిన నూచన కేసును అసత్యమైనది. భారతీయులకు విముఖులై యున్న ఇంగ్లీషుమేను, స్టేబుమేను, ట్రైబ్యున్ అఫ్ ఇండియా ప్రతికలు అభివృద్ధి చెందుటకు భారతీయులే కారకులు. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునై సాగించిన అసహాయాద్యములను ఇట్టి ప్రతికలనై సాగించిన ఆ ప్రతికలు తక్షణమే తమ పద్ధతులను మార్చుకొనగలవు. లేకన్న ప్రతికలు అంతరించును. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారియెడల నా ఇట్టి ప్రతికలనై అసహాయాద్యమును కొనసాగించుటచే ఇంగ్లండు ఎక్కువ లాభము కలుగను. (ప్రీ. పె.)

నోటీసు

తిరువతి డి. ము. కోర్టులో

స్కూల్ నె 651/28 క

వాది:- చేపూరు రాఘవయ్య

ప్రతివాదు:- వెన్నలగంటి సుబ్రహ్మణ్యయ్య వగైరా ప్రతివాదుల తండ్రి వాది 0-9-25 లో వ్రాసి ఇచ్చిన ప్రానోటుపై రు 184-12-0 లకు దావా వాడుదా 17-12-28 వదరు వాంఛాదాకు ప్రతివాదు హాజర కానియడల యొకసార్టి డిక్రీ కాబడును. 5433 వ. రాధాపతి, వాది వక్త్రీలు

ఆయాస పడవదు

శూలనాప్తి తగ్గిపోవును

చాంబర్లెను శూలనాప్తి నివారించి ఉపయోగించిన ఉత్తరక్షణముననే బాధనుండి విముక్తిపొంది సౌఖ్యము ననుభవించగలవు. ఇది చాలా నమ్మకమైనది. చాలాకాలమునుండి అనేక ఘనవైద్యులచే ఆమోదింపబడు చున్నది. మందులంగ క్లెన్సిటిలోను దొరకును ప్రపంచమున దుండెను శూలనాప్తి లకు, రివిరి వాయువులకు, అతిసారమునకు, పొత్తికడుపున బంధమైన వ్యాధు లన్నిటికి వాడబడుచున్నది. వెంటనే దాని నుగుణమును పొందుచున్నాను. ఎల్లప్పుడు దగ్గర నుంచు కొనుడు. ఇంక ఆయాసము పొంద నవసరము కనిపించదు.

చేబర్లెను శూలనాప్తినివారికి

CHAMBERLAIN MEDICINE Co.,

Des Moines, Iowa U. S. A.

5335 ఇందులో మత్తుపదార్థములు చేరుటలేదు.

CHAMBERLAIN'S

శూలనాప్తికి, అతిసారమునకు పూర్వీకము నివారిణి.

కడుపునొప్పికి ప్రభుమనివారికి.

విదేశవార్తలు

సార్వభౌముని ఆరోగ్యము

రాత్రి బాగుగానే గడచెను

ఉదయము ఉష్ణము తగ్గినది

నెమ్మదిగ నభివృద్ధిగాంచుట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంత్రీ)

రాత్రి 8-30 గంటలు

లండన్, డిసెంబరు 6:—ఈ రాత్రి 8-30 గంటల కిట్లు ప్రకటించిరి, ఉదయము 10-45 గంటలకు ప్రకటించినపుడున్నట్లులే ఇప్పుడుగూడనున్నది. ఊపిరి తిచ్చెడుట తగ్గినది. ఇతర చోటునకు వ్యాపించలేదు. ఒకే చోటుననున్నది.

నేటి ఉదయము 10-45

రాత్రి బాగానే గడచినది. ఉదయము మాట ఉష్ణము తగ్గినది. సాధారణ పరిస్థితులు మామూలుగ యభివృద్ధి గాంచుచున్నది. ఊపిరి తిచ్చుచోడ ఇతరతా వ్యాపించక ఒకే చోటునయున్నది. ఈ ప్రకటనలను ఈ విదేశములందను జూచి సంతోషించుచున్నారు.

యువరాజు

40 గంటలలో లండను చేరవలయు ప్రత్యేకముగ రైలు సేర్పాటు చేయుటకు ఇట్టి ప్రభుత్వము నిశ్చయించెను.

రాజాగారికి అస్పత్రుకగా నుండుటచే పంతులుగాకండ్ మిగిలిన కాగితములను క్రొత్తగ నియమించబడిన పంతులు వారు రాతి యాద్య-ప్రభువు ప్రధానానుభ్యుడు సంతకము చేసిరి.

ఇదివరలో హృదయము నీరసించుచున్నదను సంగతిని ప్రకటించిరి. ఇప్పుడది కనిపించదు. అందుచే ఆ గండము తప్పినదని అందరును సంతసించుచున్నారు.

యువరాజు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంత్రీ)

లండన్, డిసెంబరు 7:—ఈ ప్రభు ప్రాతఃకాలమే యువరాజు న్యాయజూ దగ్గర దిగెదరు. లాండన్ ప్రభువు కలసికొని ప్రత్యేకపు రైలులో కెయిరోకు ఉదయము 8-30 గంటలకు పోయెదరు. అసాంకాలమే 6-45 గంటలకు పోవునెడ కేగి ఎంటుక్రయిజు నౌకను ఎక్కెదరు.

వ్యవసాయ పరిశోధన

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంత్రీ)

కన్య, డిసెంబరు 6:—క్యాంబ్రిడ్జి విశ్వవిద్యాలయమున వ్యవసాయమున ప్రకృతిశాస్త్రోత్పాద యభివృద్ధిచేయుటకు పరిశోధనలను సల్పుటకు ప్రభుత్వమువారు రాక్ ఫెల్లరు ఆంధ్రరాష్ట్రాధ్యక్షుల సంఘమువారి 700,000 పౌనుల విరాళము సంగీకరించుటకు ఇంకాక 50,000 పౌనుల నిచ్చెదమని ప్రకటించిరి.

యుద్ధములో విషవాయువు

ప్రయోగించరాదను ఒడంబడికను ఆరుగురే సంతకము చేసిరి. లాకరు ల్యూయిస్సుగారు కామన్వెల్త్ లో దెలిసిరి. సంతకముచేసినవారందరను దృఢపరచినగాని తమ ఒడంబడికను దృఢ పరచబాలమని బ్రిటను దెలియజేసెను.

నేతనరుకులు-రక్షణము

నిగుమతియగు కొన్నిరకముల నేత పక్షులమీద పన్నును విధించుటకు యజమానులలో నేతపారిశ్రామిక ప్రేమ యూనియను సంఘమువారు అంగీకరించుట కప్పనియొ ఉన్న పక్షులపై పన్నును విధించెద మన్నపును జూపిన వైఖరిని విడనాడుట భావ్యముగాదనియు ఉన్నపరిశ్రమకు రక్షణమును జూపిరిని తాము కప్పక నిరోధమును జూపెదమనియు పార్లమెంటు కార్మికసభ్యులు నేత పక్షుల కిరువురు దెలిపి. మంజూరి జరగకనే వదిలుకొన్నారు.

కెల్లాగు ఒడంబడిక

సంతకపు దినోత్సవము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంత్రీ)

కన్య, డిసెంబరు 6:—కెల్లాగు ఒడంబడిక సంతక దినోత్సవమున సర్ ఆర్థర్ బాచెల్లెస్ ఆమెరికను రాయబారి హావుటనుగారు ఆతిథ్యము. తత్సందర్భమున హావుటనుగారు కెల్లాగు గారు ఇచ్చిన తంత్రీని చదివిరి. ఈ ఒడంబడికను సంతకము చేసిన 60 జాతులనాడును ప్రపంచములో నున్న ప్రజలను యుద్ధమును బహిష్కరించవలెననే నిరపేక్షలపై యున్నాడు. లేదా అట్లు చేయవలె ననుకొనుచున్నాడు. మానవజాతి ఆశయమును, ఆశలను ప్రకటించుచున్నది.

ఈ ఒడంబడికను నెనటులో చర్చించ నుండుటచే దానిని గూర్చి చర్చించబాలమని హావుటనుగారు రసిరి. అన్ని జాతులకును సంబంధించిన సమస్యలను కాంతియుతముగ పరిష్కారముగటకు అందరను వాంఛించుచున్నారు. కనడా ప్రజలు యున్న టెడ్ స్టేట్సు ప్రజలు ఈ క్షణము లేని పరిపాధుల మధ్య యున్న తృప్తిలే పరస్పరమైతితో మనగల్గిరనునది ఎంతయో హావుటను విషయము, తమకైనా నాకాదగతము ముక్కురతగానే నురక్షితముగ చాయగ నున్నారని తెలియచున్నది.

చాంబర్లెనుగారు

నెనటువా రీ ఒడంబడికను చర్చించుచున్నార గాన ఆ ప్రభుత్వమువారికి కిది నచ్చుగాక. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు అందరికంటె ముందుగానే దీనిని దృఢపరచెదరు.

కనడా యున్న టెడ్ స్టేట్సు నరిహద్దు

నేనటలే కాపురలయందుండలేదు. ఆ ప్రజల సహృద్ధావముచేతనే వారు నురక్షితముగ యున్నార. అది ఆరెండు రాజ్యములకే పరిహద్దుగాదు. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము, యున్న టెడ్ స్టేట్సునుగూడ సరిహద్దు. కనడా యున్న టెడ్ స్టేట్సుల పరిహద్దుల భావమునే ఇతరులగుడ గుర్తించవలెనని నాయభిప్రాయము. అందుకనే ఇట్లు చెప్పగల్గిరి. ఈ ఒడంబడికను నెరవేర్చునటుల చేయుటకు మేమును ఆసినుండియు సర్వవిధముల ప్రయత్నించుచున్నారము. దానిని సంతకముచేయుటచే మావిదేశాంగవిభాగమును దానిని గమనించియు ప్రవర్తించుచున్నారము. అంతర్జాతీయభిప్రాయములను కేగవులను కాంతిసాధనములచే పరిష్కరించుకొన ప్రయత్నించుచున్నారము. దీనిని పరిశ్రాంతచారముల గూడ అందరికి దెలియునటులచేసి ఆయాజాతులవారి యభిప్రాయములను వారిలో వారికి దెలియజేసెదమని. సందియములకు అవకాశము లేకుండ జేయవలెను. కెల్లాగు ఒడంబడిక నెనటుల చేయుటకు వారికి గూడ బాధ్యతగలదు. అత్యుక్తి వారికిగూడ గౌరవపదమే యని చాంబర్లెనుగారు రసిరి.

ముస్సోలినిగారు

రోము, డిసెంబరు 6:—1928 మే నెలలో జేసికొన్న ఇట్టి రుతుక్కు ఒడంబడికను ఇట్టి నెనటు అంగీకరించినపుడు ఇతరులకు భయమును గలుగజేయుట ఇట్టి యభిప్రాయముగాదనియు, కాంతముగ విద్యుంభించుటయే సంకల్పమనియు, తమతో సహకారముసల్పుట కిష్టమనువారితో సహకారము సల్పుటయు ముఖ్యముగ మధ్యధరాసముద్రతీరమును కావాలిలో సహకారము సేపేమియచున్నామనియు ముస్సోలినిగారు ప్రకటించిరి.

జాతిపరిమితి సభకు చాంబర్లెనుగారు లండనునుండి కలివారము బయలుదేరుదురు.

సామ్రాజ్యసభవారు సిఫార్సుచేసినటుల వ్యవసాయ విషయమున గూర్చి దెలుపుటకు ఆయా ప్రభుత్వము కా సిఫార్సులు అందకపోవుటచే ఏమియు ప్రకటించటమే వీలజేదని కర్వులు ఆమెరిగారు కామన్వెల్త్ లో దెలిపిరి.

కార్మికులందరి లండనుకేరెన మెయిలు తపా సంచిలో పదివేల పౌనులు నిలవగల ఉత్తములు బ్యాంకు చెక్కులు మాయమైనవి.

బ్ల్యూమిట్ గారు నివేదికను తయారుచేయుటకు కాగితము లన్నిటిని తిరగజేయుచున్నారు. మార్చిలోపుగ ఇది తయారగును.

అంతర్జాతీయ కార్మిక కార్యాలయమునకు అలంకారము సమర్పించు సామ్రాజ్యప్రభుత్వమువారు నాయకుల పౌనులను ఖర్చుపెట్టిరిని వింటర్న ప్రభువు దెలిపెను. కాని ఇంచులకయిన కలపను ఇండియా ప్రభుత్వమువారి దిద్దిరసిరి.

కూలిజిగారి అదనపు ఆర్థికవత్తము

వాషింగ్టన్, డిసెంబరు 6:—3781,000,000 డాలరులను ఖర్చుపెట్టుటకు కూలిజిగారు ఆర్థికవత్తమును ప్రవేశపెట్టిరి. 61,000,000 డాలరులు అదనముగ మిగులునని అంచనాచేసిరి. నిజమయితే యీ సంచిత్యము 224000000 డాలరులు ఎక్కువయినవి. జాతీయ రక్షణమునకు 49000000 డాలరులను విధించిరి.

నాకాదగతము సొక 848000000 డాలరులు 444000000 డాలరులకేరెనునకు 141,000,000 డాలరులను ఏర్పాటు చేసిరి.

గజల పనివాండ్రు పహాయకవిధి పునఃప్రదమగు గాక యిది చక్రవర్తిని కేవల తిరపునకు భిక్షువులను దెలియజేసెను.

లండనునుండి ఇండియాకు ఆరురోజులలోనే పోవునటుల సామ్రాజ్య వైమానికసంఘమువారు ప్రయత్నించుచున్నారు.

రోముల క్రిస్టియను జరుపుటకు ఏర్పాటులను జేయుచున్నారు. ఇదియు సామ్రాజ్యముని ఆరోగ్య శుభమునకామే.

భారత కృషిచరమలను ఆలోచించుటకు సాయి సమిష్టి సంఘమును నియమించుటకు ప్రీతిప్రభు సంగీకరించెనని ప్రత్యేక తంత్రీవార్త దెలుపుచున్నది.

వియన్నా రిపబ్లిక్ అధ్యక్షుడుగ ఒక యువాధ్యాయుని ఎన్నుకొనిరి.

పనిలేనివారిసమస్యకు వలసయే మందు అని నెనెల్లి చాంబర్లెనుగారు రనుచున్నారు.

క్రాన్ తియేటరు

1928 డిసెంబరు 8 వ తేది కలివారం నుండి 14 వ తేది శుక్రవారంవరకు వారము రోజులమాత్రం రోజుకు రెండాటలు. సాయంత్రం 6-15 రాత్రి 9-30

కలి ఆదివారములందు కలలు గం-00 ప్రత్యేక ప్రదర్శనము.

మదన్ తియేటర్స్ లిమిటెడ్ వారు

ప్రపంచముందు మాస్టరు పీస్ అని ఖ్యాతిగాంచిన

బెన్ - హర్

బెన్ - హర్

12 పెద్ద రిల్సు

అందు మాఖ్యులు

రామన్ నెవరో

ప్రాన్సిస్ యక్స్ బిష్ మన్ తదితరులు గలరు.

ప్రదర్శన కాలములో యింతైన శ్రద్ధలు వివరమును.

రేట్లు మామూలు మాదిరి

ఉచితమైన టిక్కెట్లు; కన్ సెన్సు యందు చెల్ల నేరవు.

ఆకాభంగము కాకుండుటకు త్వరపడుదు. 225

నోటిసు

తిరుపతి డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. S. 83/1925. E. A. 685/1928.

వాది:—K. అబ్దుల్ అజీ సాహేబు.

ప్రతివాడు:—మహమ్మదు వలీలు సాహేబు-షగ్రా.

వాది ఫనతివార్సులు అయిపాబీలి అమ్మాళ్ వార్సువాడు వగైరా, వై నెంబరులో వాది చనిపోయినందున వార్సు వాడులుగా అంగీకరించమని వై అయిపాబీలి వగైరాలు వేలిన మనువు వాయిదా, 19-12-28 తేది ఆ వాయిదా రోజున ప్రతివాడు తమ ఆక్షేపణలను చెప్పుకొననియడల వార్సు వాడు మనువు అంగీకరించబడును.

వ. రాధాకృతి,

5432

కాన్సుల్ వాడు సక్కియ.

శారదానికేతనము - గుంటూరు

పంచమ వార్షికోత్సవము

ఈ నెల 2-వ తేదీన జరుగుట

(స్వకీయవిలేఖరి)

గుంటూరు పురమున నెలకొల్పబడిన యువతీ విద్యా లయమున శారదానికేతనపు పంచమ వార్షికోత్సవ ముత్సవము వైభవముగ 2 వ తేదీ సాయంత్రమున జరుగబడినది. ప్రాధికారమును వహించిన వ్యవస్థాపకాధ్యక్షులు, విశేష ధనవంతులను మిగులమక్కిలి వదాన్యులను నగు ధర్మవీర్ వామన రామచంద్ర శాయ్ కోకా రధ్యక్షత వహించిరి. ఆహ్వానములు విరివిగా ఆంధ్ర సతీ మంత యు పంజరబటుచే సభకు ముహూర్త 2 లేక మూడువలె జరము దయచేసిరి. స్త్రీలు సాధారణముగ 1,000 మందివరకు గలరు. శారదానికేతనపు విశాలస్థలములో పండిరి జేయబడి రమ్యముగ నలంకరింపబడిన, స్త్రీలకు పురుషులకు ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగా స్థలములు నిర్దేశింపబడినవి.

‘స్త్రీలు శక్తి స్వరూపిణులు’ దేశికలాగ్యమునకు స్త్రీలు మంగళప్రదాయులు’ మున్నగువిషయములు వ్రాసిన అట్ట లచ్చులచ్చుల అంటించబడినవి.

కార్యక్రమము సరిగాగి గంటలకు ప్రారంభింపబడినది. ప్రదేశముంతయు జనసమూహ మగుటచే కేటము ఎక్కువగా నుండి నిశితముగాని బాలికలు కనబరచిన పంగీతము, అటపాటలు శ్రోతలకు విశిష్టముగలుగుట ప్రరమయ్యెను. ప్రతిపంజరము కంటే నీపంజరము టిక్కిల్లుగూడ బంపినను కావలసినకేటము కాజొచ్చినది. కార్యక్రమమును 21 విషయములు చేర్చబడినవి. శ్రీ అధ్యక్షులను భావనాచార్యులు, హద్ది వెంకటరంగ య్యగారు ఉపహరించి యాహ్వానించిన శ్రీధర్మవీర్ వామన రామచంద్రశాయ్ కోకా రధ్యక్షములు విన్నవించుట అధ్యక్షులము నలంకరించి ఆయ్యు, శాకుంతలభామవర్యయ ము విశేషముగా లేకపోవుటచే నా యువశ్యావమును హిందీ భాషలో వ్రాసి ఆంధ్రములోనికి తరలించుచున్నాను. దానిని నామిత్రుడు శ్రీయంతి మాదాపాటి హనుమంతరావు వంతులు గారు చదివెదరని చెప్పిరి. అంత పంతులుగా రీడింగు ముగియవలయును జరిగిరి.

శ్రీ వామన రామచంద్ర

నాయకుగారి అధ్యక్షకోపన్యాసము

(విశేషసాదరణము)

నేడు నన్నిచటికి మీరు ఆహ్వానించి అన్యత్సానము పంపినందుకు మృగయాపూర్వక కృతజ్ఞతాపదనము లర్పించుచున్నాను. గత రెండు మూడు సంవత్సరముల నుండి శారదానికేతనముయొక్క కార్యదర్శులగు శ్రీయంతి ఉన్నవలక్ష్మీవారా యణపంతులుగారు నన్నెంతో యాదరణమున నీకార్యమునకై ఆహ్వానించుచున్న స్థానిక కార్యములన్ని తీరుబడి లేచిపోవుటలనను, ఇచ్చటి దేశభాషయును ఆంధ్రభాషయును నాకు పరిచయ మెక్కువగా లేనందున నేను సంభోధించుచుంటిని. నన్నొకపర్యాయము గుంటూరుకు రప్పించుటకే కృతజ్ఞతయై యుండుట జూచి స్వార్థత్యగియగు నామిత్రమిత్రుని యాహ్వానమును పడే పడే నిరాకరించుట మంచిది కాదని నే నొప్పుకొంటిని. ఆంధ్రభాషతో నుపన్యసించు నలవాటు లేనందున నేను మీకోరికను నెరవేర్చు బాలనందుకు చింతిల్లుచున్నాను. ఇప్పుడు వారావత్రికతో జరిగినట్టి పంగిలి యొకటి నాకు స్మరణకు వచ్చుచున్నది. ఒక ఆంగ్లేయస్త్రీ ప్రాన్యదేశమున కేగి యుండెనట. ఆమె స్నేహితురాలగు నొక ప్రాంతి యువతి ఉపన్యాస పథి నేర్పాటుచేసి ఆమెను ఉపన్యసించవలెనని కోరెనట. ప్రాంతిభాష రాదని చెప్పగా ఉపన్యాసపథికు వచ్చి యొక కూర్చుండవలసినదనియు, సాధారణమైన స్త్రీకంటే నెక్కువయోగ్యురై, గలదానపు కావని అచ్చటకేమనావలెనై స్త్రీలకు దెలియనివ్యవహారము సలహా చెప్పెనట. నేడు నావిషయమున సంభవించిన పరిస్థితులు వైదానితో సరిపోవుచున్నవి.

గుంటూరు నివాసులు గరుకులపడుతున్న సీసంపను నెలకొల్పి ఆంధ్రదేశమునకేగాక భారతభూమింతట కుపయోక్తముగు జాతీయసేవ జేయుచున్నారట. గుంటూరు వాస్తవ్యులకు ను అందు ముఖ్యముగా లక్ష్మీవారాణు బారిష్టరుగారికిని, వారి ధర్మవీర్లుయగు శ్రీమతి లక్ష్మీవారాణుమగారికిని నీయుత్సాహ కార్యనిర్వహణమునకై ఆంధ్రసాదరణ వక్షమున కృత

జ్ఞతాపదనమును చెల్లించుచున్నాను. ఈ దంపతు లెకపురుషు న్నార్థత్యగముతో సాంఘికసేవచేయు గనబరచిన బౌద్ధత్యము ప్రశంసించదగినది.

తదకాలమున శక్తి, మైత్రేయ, కామందకివంటి విదూషీ మణులును, బౌరాణిక కాలమున అపాల్యా, ద్రాపడి, సీతా, మంకోదరివంటి ధార్మిక స్త్రీత్వములును, ఆధునిక కాలమున వీరవారీ దేశాచార్యులు, సాధ్యమిక్కిలు లగు అపాల్యాబాయి, లక్ష్మీవారాణువంటి క్రియాశీల బుద్ధులించి యేభారత దేశమున కలంకారప్రాయులై విలసిల్లిరి యట్టిభూమియందు స్త్రీవిద్య లేదనిగాని దాని అంశము లేదనిగాని చెప్పట కేల మనచింత. అయితే వైవాది పవిత్రశాసనపురమే భారతభూమి యందు స్త్రీవిద్య ముం దెప్పుడు నిలత యొక్కవగా తోపించి యుండలేదని చూచుచున్నది. ఉపయోక్తముగు స్త్రీశిక్షణ లేక పోవుటయే యీ పతనమునకు కారణ మైయున్నది.

స్త్రీవిద్యా ప్రకాశికయందును దాని నమలులో బెట్టు విషయమునకు పూర్వార్చార పరాయణులగున అభిప్రాయ భేదముగలదు. పురుషులకును, స్త్రీలకును విద్యాపద్ధతులందు భేదముండవలెననియు, స్త్రీలు గృహసామ్రాజ్యమును పాలించవలసిన వారు గనుక వారికి ప్రాథమికవిద్య నేర్పించినతరువాత గృహనిర్వాహకత్వమునందు నిపుణులుగా జేయుట చాలు ననియు పూర్వార్చారపరాయణులు నాదించెదరు.

స్త్రీపురుషు లెకపురుషు మానవులై జన్మించినందునను బుద్ధిజలమునం దొకరికొక రేమాత్రము తీసిపోవువాడగుట గనుకను. స్త్రీలకుల శిక్షణయందు భేదము పాటించవలసిన యే వ ప ర ము లే ద ని యు స్త్రీ పు ర షు ల కు వలెనే స్త్రీలకు సమానమైన హక్కులు శిక్షణ ప్రసాదించబడవలసినవకు మానవజాతియొక్క అర్థభాగ మజ్ఞానాంధకార మున ముడిగి స్వాతంత్ర్యపీఠాలై యుండెదగనుక దేశమభివృద్ధిలోనికి వచ్చుటకేక్యమున ఆధునిక సాంప్రదాయమువారి యభిప్రాయమై యున్నది. స్త్రీ పురుషు యధీకమున నుండవలసిన అసమము లేదని వారు నాదించెదరు. కాని నాయభిప్రాయములో నీరెండువార్తలును సరియైనవిగావు. కాలము మార్పు జేందుచున్నది. కనుక స్త్రీవిద్యాపద్ధతులందుగూడ మార్పులవలసివై యున్నవి. ప్రపంచములోని జరుగుచున్నది? స్త్రీలకు రైప్యమేమి? ఏమాజము దేశముయొక్క వలసినలనుబట్టి వారి కవసరమగువిషయములు దెలుపుటవల్సికము. సంస్కార పరాయణు లగువారి నూచనలబట్టి స్త్రీపురుషుల కికపురుషులకే విషమము విద్యాప్రకాశిక నేర్పరచుటెప్పుడును సరియైనదియై హితకారియై గాజాలదు. వైద్యశాఖయందు నున్నదివిద్యను బడయగోరు కొందరు. బాకెల కీకదర్శి అనుకూలముగా నుండవచ్చునగాని, 100-కి 50 గాని అంతకంటే నెక్కువభాగ మునకు గాని యీపద్ధతి ఆచరణయోగ్యమైనదిగాజాలదు. స్త్రీ పురుషుల కార్యక్షేత్రములు భిన్నమైయున్నవి గనుక వాని అవసరములనుబట్టి విద్యాపద్ధతులందు భేదముండవలెను.

హిందూదేశమునందు బాలకులకు ప్రసాదించబడుచున్న విద్య దోషభూయిష్టమైనదియై అసంపూర్ణమైనదియై నై యున్నది. దేశములో నిప్పుడుండు విద్యాలయము లన్నియు కచ్చేరి లేఖలనుతయారు చేయబట్టి కర్మాగారములై యున్నవి. ఇట్టి కర్మాగారములలో సిద్ధులై బయలుదేరుచుట్టి స్త్రీపురుషులు బలహీనులై లేఖల ద్వారా వృత్తి నవలంబించుటకంటే మరేయి యితర కార్యమున కుపయోగపడకలక పోవుట మనము చూచుచున్నాము. ఏ కచ్చేరిలో 10, 20 రూపాయల ఉద్యోగము ఖాళీకాగానే వంద, రెండువందలవరకు పట్టభద్రులైనవారి దరఖాస్తులు వచ్చుట తిరుకందరకు దెలిసిన విషయమే. ఇట్టి కర్మాగారముల నుండియే బాలికలనుగూడ లాగుట జాతీయదృష్టితో బరికించిన హితకారికాజాలదు. స్త్రీలకు స్వాతంత్ర్యము గావలె ననెడి నవయువకుల వాదము నాకు బోధపడకున్నది. నవయువకులగు స్త్రీపురుషులందు నీకాలమున పొడ నూపుచున్న స్వాతంత్ర్యపు బంధవిముక్తసామ్రాజ్య మనెడి కోరికయేగాని జేరుగాదు. ఇట్టివాంఛతోబడి స్త్రీలు తిరుగుబాటు గావించి పాశ్చాత్య దేశములలోనిస్త్రీ పరజివులను లంబించినవధులి నెక్కుడై ప్రజేతపెట్టుట బుద్ధిమంతుల లక్షణముగాని ఆర్యుల నాగరికత కనుకూలమైనది గాని గాజాలదు.

స్వాభావికముగనే స్త్రీపురుషుల ఉత్పత్తి వారికార్యక్షేత్రములను జేరుచేయునదై యున్నది. స్త్రీ పురుషులలో జేరు పురుషులకుగా నుండుటగాని, పురుషులకు స్త్రీలలో జేరుగా నుండి స్వతంత్రులై యుండుటగాని పంథవింపజాలదు. ఇరువురును ఒకే రథముయొక్క చక్రములవంటివాగు. ఇరువురును తమతమ విధులను సరిగా నెరవేర్చుకొను పంసార రథము నడవజాలదు.

స్త్రీపురుషు లను మాటలు రెండు కేలము లింగ భేదమును జాటునవికావు. వారిలో గూఢ మైనట్టి యొక పవిత్రమైనట్టి యొక కార్యక్షేత్రము నుట్టి యొక విశిష్టగుణ పుంజము లను నూచించునట్టి భావగర్భితమైన యర్థము గలదు. ప్రేమ, దయ, శ్రద్ధ, ఉత్సాహము, నేపాపరాయణత, స్వార్థత్యగము, జనహిత్యము (motherhood) మొదలగు మానవజాతిజనకముగ (Race preservative) గుణసంపత్తి ప్రకటయింపబడి ధైర్యము, శక్తి, బ్రాహ్మిక, వీర్యము, కష్టపడి పనిచేయు నలవాటు జనకత్వము (Fatherhood) మున్నగు మానవప్రకృతి పోషకములగు గుణములు పురుషులవై యున్నవి. ఈ గుణసంపత్తుల విభేదములననే వారి కార్యక్షేత్రములగాను, కార్య సంపన్నతయందును భేదము పాటించవలసిన యవసరముగలదు. ఈవిషయమున లక్ష్యసంబంధక పురుషులకు స్త్రీ ధర్మముల కనుకూలముగు శిక్ష యొవలసినది. స్త్రీకి పురుషుకి యోగ్యముగు విద్య జేప్పించినది. పురుష గుణములగు స్త్రీలు ను, స్త్రీ గుణములు గల పురుషులను బయలుదేరి ప్రకృతి లక్షణములతో ప్రతిఫలరాశిత్యమైన పోరాటము జరగవలసి, వారగుదురు. వారి ఆయువంకయు వృధా గాలయాపనయగున గనుక వారివారి ప్రకృతి లక్షణములనుబట్టి వారి మేధా తేజకరములను పాస్తమును (Head-heart and hand) యధోదితముగ పెంపు గావించుటకు ప్రయత్నించినచో విజయము తప్పక చేకూరును. అనేక విద్యాలయములు, ఈవిషయమును బాగుగా విచారించి స్త్రీ విద్యాప్రకాశిక నీతిగుణ వ్రాయబడిన ప్రకార ముండు లాభదాయక మని నూచించివారు.

అమెరికా, జర్మనీ, జపాను, ఇంగ్లాండు దేశములవారు గూడ నీకదర్శియై యవలంబించివారు జపానలోని మహిళా విశ్వవిద్యాలయధ్యక్షులగు విప్రుడు నూరేసేకా “The principles we wish to practice in the Education of Women are three. One, to educate Women as Human being, second, to educate women as woman, third, to educate women as member of the community.”

“స్త్రీ విద్యయందు దవలంబించదగిన తత్వములు మూడు. స్త్రీలకు మానవులగుట, స్త్రీయగుట, సంఘముయొక్క సభ్యురాలగుటను తెలుసుకొనెదలు” యని నుడివి.

పాశ్చాత్యదేశములలోని సప్రజిన్తులవలె మనము మన దేశములోని స్త్రీలకు సిద్ధమచేయగోలు లేదు. ఎలప్పుడును ఇంటియందే నుండి సర్వసానులగు స్త్రీలకు పెంపుచేయుట గాని, నట్టివారే మన విద్యాలయములందు నిడదలలుగాని మన కోరికగాదు. పురుషులవలెనే స్త్రీలకుగూడ బుద్ధివికాసమును గలిగించునట్టి ఉన్నతవిద్య ప్రసాదించబడవలెను. దీనితో బాటు మన సమాజపరిస్థితులను దృష్టిపథమున నుంచి స్త్రీలు తమ కార్యక్షేత్రమునందు తమ విధుక్రమరీతులను ఎంకాచక్రగా నెరవేర్చుకొనెదలురాండ్రునగా చేయుట అత్యంతవసమము.

బాలబాలికలకు అందు ముఖ్యముగా బాలికలకు మాతృభాష ద్వారా శిక్షణ జరుగవలయును. అప్పటికంటే మించి వారికి గృహనిర్వాహకత్వమునందు శిక్షణయొసగుటవసమము. గత శతాబ్దమునందు మనకు గోచరమగుచున్నట్టి స్త్రీవిద్యావిధాన మయొక్క చెడ్డపరిస్థితులకు కారణము. ప్రస్తుతపు విద్యాలయములందు గృహశిక్షణ విషయ మేమరయుండుటయే. మన దేశములోని స్త్రీ లిక్కారణముననే సమాజముయొక్క పనులను గృహకార్యములను నిర్వహించుటయందు దక్షులగుచున్నారట. అమెరికా, జపాను, ఇంగ్లాండు, జర్మనీవంటి పాశ్చాత్య దేశములలో, మన దేశములోని టి. ఏ. ఎం. ఏ. పక్షలం వారి తేరిన స్త్రీలకంటే నెక్కువగా జరుపుకొన్నవారను, గృహ కార్యనిర్వహణదక్షులను, సమాజమున కుపయోగపడువార నైయున్నారు. ప్రాథమిక, మాధ్యమిక విద్యలందుచ్చల గృహ శిక్షణ నిర్బంధవిధానముగ నేర్పడియుండుచో ఇందుకు ముఖ్య కారణమైయున్నది. స్త్రీలకు మానవాధికారమును అసగా పర్యాంగముతోకేతముగు కారీరక, మానసిక సంపత్తి, స్త్రీ యొక్క హక్కులను అసగా మాతృభాష పర్యయొక్క అసకారములను, పారిత్యయొక్క అసగా జాతీయ, సాంఘిక ప్రతిస్థాపనలకు సంబంధించిన యధికారములను బడయుటకు నిలయు యోగ్యతను స్త్రీల కచ్చటి విద్యావిధానము ప్రసాదించును. మేధాశక్తి, అంతికరణము, పాస్తము (Head Heart and hand) నకు సంబంధించిన శిక్షణమున నీదిగువ వ్రాయబడిన అంశములు చేర్చబడినవి.

కారీరక వ్యాయామముతోబాటు నాజ్యమార్మికమైన విషయములతో మేధాశక్తి పెంపుగావించబడుట, నూనసిక శిక్షణమునందు ధార్మిక నైతిక విషయములను, పాస్తములను

శిక్షణమున ౧. గృహశిక్షణము, ౨. శిశుసంరక్షణము, ౩. పాఠశాలము, ౪. చిత్రకళ, ౫. గాయనము, వాద్యము మున్నగు విషయములను నేర్పబడును. పాశ్చాత్యస్త్రీల విద్యావిధానము దీనివలననే సంపూర్ణమైనదిగావచ్చును. మనదేశమందు వర్తమానకాలమున వాచరణలో నున్న విద్యావిధానములనాటి బుద్ధిగొరిగినట్లు చెప్పవచ్చునుగాని అంతరితరమునా సమయమున సంబంధించిన శిక్షణ జరుగుటలేదు. నంటివానికి కండువైనట్లు లాభము లేనట్లు మనదేశములోని స్త్రీలగదియైనది. స్త్రీలు సర్వతోమఖాభివృద్ధి గాంచవలెనన్నచో గృహశిక్షణము నందు వారిని దక్షులనుగాజేయుట త్యంతవశ్యకము. వారి వారి విద్యా విధానమునందు దీక్షి. ముఖ్యస్థాన మొనగలు కర్తవ్యమై యున్నది.

గృహశిక్షణమునందు:-

౧. ధార్మిక విద్య.
౨. కుటుంబ వి.
౩. (బుట్టెవారి వర్గ).
౪. వలము దీక్షణలు, చిత్రలేఖనము, గ్రంథలక్షణములు, చట్టములకుటలు, తిమ్మెలుచెట్టెలు.
౫. ఆచారపు పని.
౬. టెక్స్టైలింగు.
౭. సబ్బులు తయారుచేయుట, తిమ్మెలు చెట్టుట మున్నగు విషయములు బోధించబడినవో. స్త్రీలు చంపారీ చక్రమును మిక్కిలి సమర్థులై నడువగలక. పై విషయములలో ఉన్నత శిక్షణమును బడయుగోరినచో వారికి ఏర్పాటు గావించుటవసరము.

నిజమరచినచో స్త్రీలవారకు ప్రత్యేక విశ్వవిద్యాలయము యవసరమైయున్నది. పూర్వములో వీరిని నేర్పనవలె వారి కొరకు ప్రత్యేకముగా కార్యక్షేత్రమునకు యోగ్యమైన విషయముల కాలోచించి వారి అవసరములను బూర్తిచేయుట నట్టి ప్రత్యేకవిద్యాలయములు నెలకొల్పబడవలెననకు సాంఘికోన్నతి కవశ్యము లేదు.

స్త్రీలకు పరీక్షలలో నుండికొనుటలను లండనుదేశము, ఏదో విషయములు వారు శిశుకాంతలో తిరిగి వానినే రెడన సంవత్సరమున తక్కినవానితో నేర్పనలనె ఆగత్య ముండదు. వారు దేనిని పూర్తిగ నేర్చుకొనలేదో దానిని పూర్తిచేయుటవలెను. వారి కపరీక్షలకుంటే ఆరునెలల కొక పర్యాయము పరీక్షలు జరగుట వారికొరకు లాభపడదు. వీరివలన వారు త్వరగా విషయములను పూర్తిచేయ వలగును. పై విషయముల నన్నిటిని గమనించినచో, స్త్రీలకు ప్రత్యేకవిద్యాలయముల అవసరము చిచ్చుచున్నది.

బోధించువారును, పరీక్షించువారును ఒక్కరేయ్యయింపవలెను. ఈ పరీక్షలను దృష్టియందుంచు కొనినచో నీ కింది ప్రతిష్ఠాపన లొకేచోట ఉండుటవసర మని బోధపడగలడు:-

1. వాఙ్మయమును దున్నతవిద్యను బోధించు కళాశాల 2. నాటికా బోధనాధ్యయన కళాశాల 3. ఆయుర్వేద వైద్య కళాశాల 4. గాయన వాద్య కళాశాల 5. చిత్రకళా పాఠశాల 6. వ్యవసాయ కళాశాల 7. గృహశిక్షణమున దున్నత విద్యాలయము.

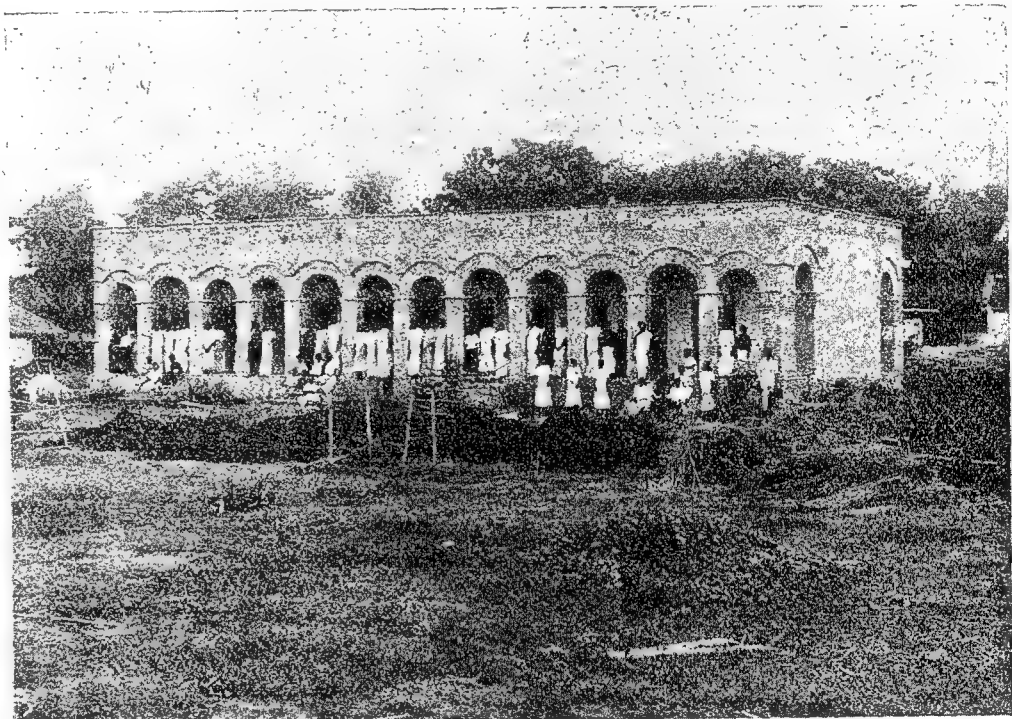
ఇట్లున్నట్లు నొకేచోట నేర్పడినచో కొద్దిపాటిదైనను విశ్వవిద్యాలయస్వరూపము గాంచి స్త్రీల కంతయులాభకరమై యుండగలదు.

వారిద్యము నమునిగి యున్న మన భారతఖండములో నిబిద స్త్రీల కంత యోసాకార్య మేర్పడును. ప్రాథమిక, మాధ్యమిక శిక్షణను బడవిన తర్వాత మఃస్త్రీలు కార్యరంగమున బ్రవేశించి పనిచేసినట్లుయిన భారతదేశము యొక్క భాగ్యోదయము మూలమగునా! కాదుకాదు. భావిజాతీయతను సృష్టించుటనాటి నుండితలై నచో వారు తమ పంతానమున కుపయుక్తులగు విద్యను నేర్చి భారతభూమిని దాస్యశృంఖలములనుండి విడుదల జేయుటకు ప్రయత్నించునట్టి వీరులను తయారుజేయుదురు.

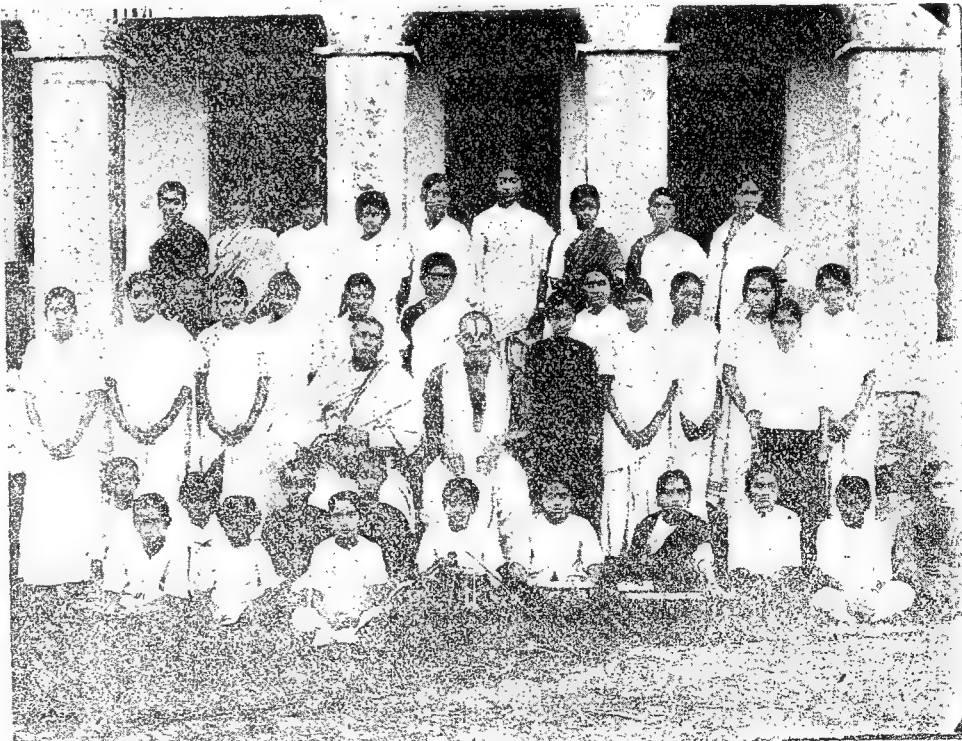
సంస్కృతాంధ్ర కావ్యలిప్యములతో బాటు ఆయుర్వేదము, గాయనము, చంకిలపని, నగిషీపని నీ ప్రతిష్ఠాపనమునందు మిగిలినవారు. ఇద్దరియెంతయు ఉత్సాహమైనది. వరి ఇంటియందు మిక్కిలి ఆవసరమునట్టి కొన్ని యంతములను నేను సూచించుచున్నాను. బాలికలకు ధార్మికవిద్య ప్రాథమిక వైద్య పరీక్షణలు చిత్రకళలు మొదలు పెట్టుట మున్నగువిషయాలు నేర్పించుట తమమని సూచించుచున్నాను. నట్టి ప్రోత్సాహవాక్యములను జెప్పుట ముఖ్యముగాని ద్రవ్యపరమము లేనదే ఏపనియు పనుగముగ నుండవలదు. ఈసంస్థ యొక్క పూర్వచరిత్రలన నది ప్రస్తుతపు స్థితిలోనికి వచ్చుటకు బూర్వము ముగ్గురిచేతులతో మాకు జెందినట్లు చెలియుచున్నది. అ. త్రి. వ. వ. రా. య. ద. ప. త. లి. ర. పు. ర. క్లిష్టపనుయమున దానిని నడపుటకు బూనుకొననిచో నీ స:స్థ ప్రస్తుతావస్థలో మనము చూడవలయును. గుంటూరుపురవాసులబాలికలు దీనియందు దృఢసంభ్రాంతిగ నేరుచున్నారు.

శ్రీ కారదానికేతనము, గుంటూరు.

శ్రీ కారదానికేతనము - గుంటూరు, నూతన పరిగృహము

శ్రీ కారదానికేతనము-గుంటూరు, సంగీతపు తరగతులు.

జేరినవారి యభివృద్ధియు గణనీయమగులేదు. ఇందుకుకారణము తల్లిదండ్రుల అశ్రద్ధయే యని మన మూహించవలసి యున్నది. బతుకునుండి వచ్చిన బాలికలు గురుకులవాసమునకు తోబిడి నికేతనమున నీవాసమేర్పరచుకొని సక్రమాభివృద్ధి గాంచుటయే ఇందుకు నిదర్శనము. తల్లిదండ్రులు తమ పిల్లలవిషయమున ఇంటిపద్ధతి వలయునంత శ్రద్ధ సహించలేనిచో గురుకుల వాసమున కొంతకొని ప్రతిష్ఠాపన కించిత్ర ద్రవ్య పరమము జేయుట మంచిది. వారట్లు చేయునచో పుత్రికా ఋణము ముక్తులు గావలరు.

నే నింతకుంటే నెక్కువగా తమ యయాత్రకాలమున వ్యయపెట్టువలెను. నే నీ యుపన్యాసమును ముగించుటకు

పూర్వము ఈ ప్రతిష్ఠాపన సాటిలేనిసాహాయ్యము జేసినదే ద్వారకా శాస్త్రకేరావు వంతులుగానిన, మన్నితలగు రాజా వాయవి వేంకటరంగారావు వారిని [జమిందారు మనగాల] జేర్చుకొని వారి వర్తనాదిని చూచుచున్నాను.

తదుకరి శ్రీయంత ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణవంతులు గారు నికేతనపు సంవత్సరనివేదికను జరిపిరి.

పంచమ వార్షికనివేదికము 19 7-1928

శ్రీ కారదానికేతనము పేరిచి అయిదు సంవత్సరములు గడిచింది. విద్యాలయములో సాగి భవన చేరిన బాలికలు అయిదు సంవత్సరముల చదువు పూర్తిచేసి సాహితీవికాసములు

శ్రీ కారదానికేతనము - గంటూరు, చిత్రకళాతరగతులు

బడయాలచే విమర్శనార్థము నున్న యందలి విద్యార్థిభావము యొక్క ఫలితములను కొంతవరకు గుర్తించుటకు అనకాళి కలిగినది. యిప్పుడు గడచుచున్న సంవత్సర ప్రారంభమున విద్యాలయములో 97 బాలికలు చదువుచున్నారు. తరగతుల నుబట్టి చూడగా ఒకటవతరగతిలో 29 బాలికలు; రెండవ తరగతిలో 30 మందియు; మూడవ తరగతిలో 18 స్త్రీలు; నాలుగవ తరగతిలో 9 మందియు; అయితే తరగతిలో 10 మందియు; ఆరవతరగతిలో 6 గురుకుల కలరు. వీరిలో 45 మంది గురుకులవాసినులు. తక్కిన 52 మంది గంటూరువాకు. గురుకులవాసినులలో కమ్మవారు 28 స్త్రీలు; రెడ్డు 9 మందియు; బ్రాహ్మణులు 3 మందియు; తెలంగాలు 5 గురుకులు; వైశ్యులు 4 గురుకులు; వెలమవారు 3 స్త్రీలు; సాతావహులు 2 గురుకులు; యాదవులు 1 గురుకు; అగ్నికలక్షియును 1 గురుకు; వున్నట్లు కలములనుబట్టి విభజించినయెడల తేలగలదు.

విద్యుత్తరగతి

ఈ సంవత్సరము సాహితీరంగిణివారు మా విధానము ప్రకారము అయిదు సంవత్సరములు చదివిన పరీక్షకు హాజరైన 20 మంది బాలికలలో 7 గురుకుల వుత్తరగతి సాహితీ విశదముల బడయాలకు అర్హులుగా యెంచబడినారు. తక్కిన 13 గురుకులు, వారు తప్పిపోయిన విషయములలో తిరువారీ సంవత్సరములో జరుగుపరీక్షలకు స్వంతముగా చదువుకొని హాజరుగుటకు కవిటీ వారంగిరించుచు తీర్మానించిరి. ఈ సంవత్సరము ఉత్తరగతి వారికలలు కొందరు అంతటితో విద్యను మానుకొనక విద్యుత్తరగతి పరీక్షకు జరుగునోరని నందున యీ సంవత్సరము విద్యుత్తరగతి ప్రధమతరగతి ప్రారంభింపబడినది. ఉత్తరగతి 7 గురుకుల 6 గురుకు బాలికలు యందు జేరి చదువుచున్నారు.

విద్యార్థిభావము, నిబంధనలు

విద్యాలయ ప్రారంభదినములలో ఒక విధమైన విద్యార్థిభావమును యేర్పరచి ఆచరణలో బెట్టిపెట్టి. విద్యుత్తరగతిలో ఈ విధానమును ఆచరణలో బెట్టబడుచు మాకు గలిగిన అనుభవమును, తగినవారిని నియమించి విమర్శచేయించి యిప్పుటి విధానమును అనుసరించునయెడల సవరింపబడి యున్నది. పాలకాసంఘ నిబంధనలలో అనుసరించునయెడల మార్పులను చేయవచ్చును.

ఉపాధ్యాయులు

ఉపాధ్యాయులలో విశేషమాన్యులు లేవు. కట్టు, వేణు వసులు బోధించగల యొక్క శ్రీ ఉపాధ్యాయుని చెప్పవలయును. నుండి పిలిపించబడి పనిచేయుచున్నాడు. విద్యుత్తరగతిలకు సంస్కృతము, వ్యాకరణము, బోధించుటకు బొమ్మకంటి సత్యనారాయణశాస్త్రిగారు నియమింపబడిరి.

గృహనిర్మాణము

ఒకటవ సంవత్సరములో క్రింది నాలుగుగురులు తమ గృహనిర్మాణమును చేసిరి. ఈ నాలుగుగురులలో ఒకటవది 'దేశోద్ధారక కాశీ' ధని శాశ్వరావుగారి యొక్కయు, రెండవది మొట్టమొదటి వెంకట నారాయణగారి భార్య శేషమ్మగారి యొక్కయు, మూడవది మల్లెల శాశ్వరావు చౌదరి, కాలూరి శివబాయిమ్మగారి యొక్కయు, నాల్గవది ఎడ్లమమ్మగారి వెంట్రామయ్యగారి భార్య నుండరమ్మగారి యొక్కయు, వైమేడ నాల్గవది గురుకులు, నిర్మించుటగాను శ్రీనివాసపురము అగ్రహారమున శ్రీమతి లక్ష్మిమల వెంకట సరసిమహాదేవి అయ్యవద్దగలను శ్రీమతి కుమారి రాజ్యలక్ష్మమ్మగారును, చెరియొక గదియును, శ్రీ చండవడ శాశ్వరావుగారి చౌదరిగారు అరగదియును.

యొక్క అభిమాని మరియొక అరగదియును, వాగ్దానము చేయున్నారు. ముగిసిన గదికి వాగ్దానము కావలసి యున్నది. నికేతనములో కారదానికేతనము నిర్మించుటకు యొక కనెక్టరును పూనుకొనలేదు. వైవర్ధక్తిగలవారు యీ కదికి తోడ్పడుదురు గాక.

భాండాగారము, పతనమందరము

భాండాగారము సత్వరముగా అభివృద్ధి గాంచుచున్నది. శ్రీబ్రహ్మ కృష్ణమూలను దేవరాజా శాశ్వరావు పంతులు గారు 620 ఆముఖ్య గ్రంథములు గల తమ వ్యంత గ్రంథాలయమును నికేతనములోని బోధశామత్వపదనమునకు బహుమతిచేసి, నికేతనవిషయమై వారికిగల గౌరవార్థమున బిల్డించిరి. తల్లాపర్వత శివశివేశ్వర శాస్త్రి గారు, పర్వత బాబు రావుపంతులు గారు, దొంతిరాజు శేషగిరిరావుగారును పెక్కుగ్రంథముల నిచ్చిరి. వారికి మాకు కృతజ్ఞత దెలుపుచున్నాము. పురాజ్య, ఆంధ్రప్రతిక, సమదర్శి, సత్యాగ్రహి, శ్రీశ్రీ, సైదకేలెడ్ యిండియా, మిట్రాంతి, ధర్మపాథ, కలింగ, భారతి, గృహలక్ష్మి, శ్రీకేసరి, జనుతి, తత్వపు మున్నగు పత్రికలు మాత్రమే మందరమునకు వున్నవిగా పంపబడుచున్నవి. ఆయాపత్రికాధికారులకిని శాస్త్రాధ్యయనార్థమునందును లభించుచున్నాడను.

ఆదాయవ్యయములు

ఇంకను నికేతనమునకు సీమయ్య రాజులు తెవియు వచ్చడ లేదు. ఆదాయముయొక్క అంచనా యీ విధముగా నుండునని నిర్ధారించేయి పిలువబడుచున్నది. కాని ఈ ప్రతిష్ఠాపన యొక్క విద్యార్థిభావము ప్రభుత్వమువారి విధానమునకు భిన్నముగ నున్నను స్థానికప్రభుత్వమువారు దీనియందు దాదరణజూపి సరకర్వప్రతిష్ఠా పరతులను గోరకయే బోకల్ బోర్డును, మునిసిపాలిటీను, నికేతనమునకు విరాళముల నొసంగుటకు ఉదాహరించుకొని అనన్య యిచ్చిండుట వారికి ప్రశంసించవలసి యున్నది. గంటూరు మునిసిపాలిటీవారు సంవత్సరమునకు రు. 1200 ల చొప్పున గురుకులమునకు భూవిరాళము నిచ్చుచున్నారు.

మరియును బెజవాడ, ఏలూరు, మునిసిపాలిటీలవారును, విశాఖపట్టణ పట్టణ గోదావరి జిల్లాబోర్డువారును, విశాఖపట్టణ, సరవారావుపేట, తాలూకా బోర్డులవారును ఉదాహరించి విరాళముల నిచ్చియున్నారు. ఈ సంవత్సరము మొత్తముగా యీ మార్గమున రు. 2260 0-0 లు వచ్చినవి. ఇతరబోర్డులవారు విరాళముల నిచ్చిగారి అవి తరువాతి సంవత్సరములో జరుగవచ్చినవి. ఈ స్థానికసంఘము లన్నిటియొక్కయు బాధి యవిద్యాభివృద్ధికి సంప్రదించును.

ఇంకను నికేతనమునకు వార్షిక ధనధాన్య చందాలు విరాళములే ధనకర్షణమునకు ప్రధానమార్గములగు నున్నవి. చందాదారులు విక్రీతి ఉత్సాహముతో చందానిచ్చుచున్నారు. వారి యాదార్యముచేతనే యీ ప్రతిష్ఠాపన చక్కగా నడచుచున్నది.

కారదానికేతనములోని పాక లక్ష్మియను శేఖరు గమ్మ గారి, నాపరాళ్లగారి లేక అసోఖ్యముగను అశాశ్వతకరముగను ఉండి ప్రతివారమును అంతుట యాతనగా నుండెను. కర్నూలుజిల్లా, చేకంపర్ల, నంద్యాల, కర్నూలు, గద్దలూరువారు నికేతనమునకు తమకుగల యాదరణజూపి మాకు గావలసిన చేకంపర్ల శాపరాళ్ల రైలుఖర్చులను సహజంగా భరించి మాకు ఉచితముగ బంతుటచే నికేతనము తాలూకాకు అన్నిగృహములను పాకలకును రాష్ట్రపరిషదులకు కవకాశము గలిగినది. ఈ మార్గం తమ దీర్ఘమందుకు కర్నూలుజిల్లావారికి మదనశేతలు లభించుచున్నాము.

ఈ విద్యాలయమునకు ధనసహాయ మొనర్చినవారి పేరు చెప్పునపుడు ఆంధ్రదేశములోని నాటక సంఘములను మననజాలము. నర్సారావుపేటలో విక్రీతియను మొహరియలక్ష్మమ్మ వారు గంటూరు అభిషేకము నాటకసభ సభ్యులును తెనాలి, రామలింగ సభవారును, బెజవాడ వాస్తవ్యులగు పాశ్చాత్యులను బాపుపంతులుగారును విక్రీతి అభిమానముతో నాటకములు ప్రదర్శించి సహాయ మొసంగిరి. మెలవరము జమీందారుగారును తెనాలిలోని శ్రీకృష్ణ సాందర్యముల వారును తమనాటకములను నుచితముగా ప్రదర్శనముల కిచ్చి తోడ్పడిరి. ఈ ప్రదర్శనములు కారదానికేతన నిర్వహణమున కెంతయు తోడ్పడినవి. వీరికిను నుత్సాహముతో ఎక్కువ అభిమానమును నిరంతరాయముగ మాత్రము బాధియింపబడి తోడ్పడుదురని కోరుచున్నాము.

మరియును పంకతి మనుజులము. నికేతనమునందలి బాలికలకు వైద్యసహాయము చేయుచున్న డాక్టరు ఆయుర్వేద శేషమలపతిరావు పంతులు, గోళ్ళయ్యడి బ్రహ్మయ్య పంతులు, గౌరవరపు శేషగిరిరావు పంతులు గార్లును, విక్రీతి శ్రీమజేసి నికేతనముయొక్క తెక్కలన్నియు ఉచితముగ తని భుజిసిన ఆడిటర్ పి. చంద్రశేఖరరాజుగారిని మా మనఃపూర్వక వందనము లభించుచున్నాము.

శ్రీమంతులు పండ్రిగి గంగమ్మగారు రు. 5-0-0 ల ఖరీదుగల గోరకములు, కామినేని చక్కమ్మగారు రు. 10-0-0 ల ఖరీదుగల గంగారమును, తల్లాపర్వత శాశ్వరావుగారు రు. 25-0-0 ల ఖరీదుగల బీరువామును, గోవాడ లక్ష్మీదేవిమ్మగారు రు. 25-0-0 ల ఖరీదుగల బీరువామును, దేవార్డు, నిమకలక్ష్మమ్మగారు 29-0-0 ల ఖరీదుగల బీరువామును, నూర్యదేవర వరసమ్మగారు రు. 15-0-0 ల ఖరీదుగల రాగి కాగు నును, కారదానికేతనమున కొంగి తమ యభిమానమును బిల్డించిరి. వీరి యాదరణను మేము కృతజ్ఞతాపూర్వక వందనము లభించుచున్నాము.

ఈ విద్యాలయము క్రమముగా జనాశరాగమును భద్రయొచ్చును. విద్యాలయముయొక్క ఉపయోగమును ఆంధ్రులు గుర్తించునట్లు విద్యాలయములో చేరుటకై బాలికలు వంసిన దరఖాస్తులను తెలియచున్నది. స్థానికభావముచేతను అందరిని చేర్చుకొనుటకు శక్తిచాలకను కొందరిని చేర్చుకొన బాలకపోయినందుకు విచారించుచున్నాము. తేలియును తగినంత యుత్సాహముతో విద్యాలయమునకు ఎక్కువగా తోడ్పడిన యెడల ఎక్కువసంఖ్య చేర్చుకొనుటకు అకాళియందును. శ్రీవిద్యయందు దభిమానముగల దేశభక్తులైన ఈ యుద్యమమును తోడ్పడి కొనసాగించుటకు మేముకొనుచున్నాము.

తనపరి కార్యక్రమములోని వివిధవిషయములు ప్రారంభింపబడిన.

నికేతనపు బాలికలు ప్రథమమున పంగిళమును హృద్భంగముగా జాడిరి.

రాధాపతి కృష్ణుని జవాబు సంస్కృతమునందు ప్రదర్శించిన మహావీర చరితములోని పంతురామ గర్వభంగము వీరి వారి మున్నగునవి నమ్మతముగా ప్రదర్శింపబడిన. నికేతనపు బాలికలు వారి యుద్ధారణయందును భాషాపరిజ్ఞానము లేని వారికిరాడ తెలియనటుల విప్పవై ముగా కెళ్ళుట యందును చాల చాకచక్యమును గనబరచిరి. బాలికలు ప్రదర్శించిన గయోపాఖ్యానం శ్రీకృష్ణార్జునసంవాద ముతననోహరముగా నుండెను. బాలికలలో భీమరెడ్డి అన్నపూర్ణమ్మ యను బాలిక అందరిప్రశంసకు పాత్రురాలయ్యెను. ఆమెకు ప్రత్యేకముగా నడింపల్లి శివరామయ్యగారు రు. 6-0-0 లు బహుమానముగా నివ్వ వాగ్దానముజేసిరి.

తనంతరము బాలికలకు బహుమతు లివ్వ బడినవి. బహుమతులు పట్టణములోని వలపురు పెట్టెలు, సంఘములు వారివారి పేరుల నిచ్చిరి. శ్రీ దేశోద్ధారక శాశ్వరావు పంతులుగారు రెండు పండితలైకముల బహుమానముగా నిచ్చినవి యిచ్చబడిన.

నికేతనములోని 7 గురుకులకు సాహితీయము లిరుదమును నొసగి వారికి సనదుల అధ్యక్షునిచే నిప్పించిరి. అధ్యక్షులు 10-8-0 లు ఖరీదుగల రజతపల్లెమును బహుమానముగా నొకబాలిక కిచ్చిరి. కార్యక్రమముతయల రి గంటలకు పూర్తి యయ్యెను.

సభను ముగించి శ్రీ ధర్మవీరుగా రీతిరస హిందీలో నుపన్యసించిరి.

సోదరులారా, సోదరిమణులారా !

నేను తెనుగునందు మాట్లాడిన భాగమును పని మీద ప్రతీతిరస ననుకొనెదలకే అతీరుననే మీరు పొందిభావము చేర్చుకొనవలయునని నేను కోరెదను. ఈ రోజున యీ మహాసభకు అధ్యక్షత వహించి బహుమతుల నిచ్చినందులకు చాల సంతోషముగనున్నది. ఈ

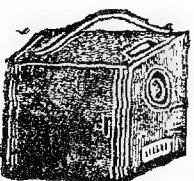
కారదానికేతనము చాల అదృష్టవశాత్తూ మనదేశమునకే గాక, అఖిలభారతమునకు నుండగలదు. లక్ష్మీశారాయణ, లక్ష్మీ బాణమృగార్థ దీని కథలుగానూ వచ్చారు. అనగా లక్ష్మీ లక్ష్మీ పత్రికలో గాపురముండ నింకెవ్వరి పోయినా సవసరములేదు. అనతికాలములో నీవిద్యాలయ మొక విశ్వవిద్యాలయముగా జేయబడు నని నా విశ్వాసము. అప్పుడు పూర్వమున కార్య పండితుని విశ్వవిద్యాలయమునకే నిదియు కీర్తిని గాంచగలదు. గుంటూరు వాసులు, వారిమధ్య నిట్టి విషయము యువతీ విద్యాలయమును గలిగియుండియు వారి బాలికల నిచ్చటికి బంపక జోవుట ఎంతయో విచారకరమైన విషయము— గుంటూరు పుర సోదరులు వారి బాలికల నీ విద్యాలయమునకు బంపి పదివ్యవస్థ నలనడ జేసి నిజమైన సహ ధర్మచారిణులుగ తయారుజేసి పత్పితానమును బడయగలగు తల్లులుగ జేయగలవలెను ప్రార్థించుచున్నాను. దేశభాగ్యమునకు నడుములు గట్టి దేశమాతకై ప్రాణముల నర్పింపగలభీరు లగు బాలక, గనగల పరమాత్ముల తల్లుల నివలదిదగ్గరపే తయారు జేయుదు.

అమ్మలారా! మీ కొక చిన్న మనసి జేయించుచున్నాను. స్త్రీకి సంతానమును బడయుటయే పరమావధిగాదు. ఒక శాశ్వత నాభార్య నేను ఒక పుత్రుడైత్రమునకు వెళ్లితిమి. అచట ఒక మహారాష్ట్ర యోగి శా భార్యతో నిలువ జేసెను. అమ్మ సంతానమును బడయుటయే నీకు కర్తవ్యముగాదు. నీకిలలలాగు ననేయితరుల అనగా బీదసాదులకుంటిగ్రుడ్డుల యందలియెడలను సానుభూతి గలిగి, వారిని నీపుత్రుల లాగున జూచుకొని, వారి యెడల ప్రేమతో ప్రసరించుటయే జీవితముయొక్క పవిత్ర పరమావధి యని ఉపదేశము జేసెను. కాన సోదరి మణులారా! మీరు గూడ దీనిని గ్రహించి యితరులయెడల సహన ప్రేమలు జూపుదురు గాతముని మనవిజేయుచున్నాను. అంత వారి యంతశ్శాసనము పూర్తియైయున్నది. లక్ష్మీశారాయణ గారి వందన కళతలతో గాయుత్సవము ముగిసెను. తరువాత భోజనాదికములు జరిగెను.

వామనశాసన్ గారు గుంటూరులో నున్న కాలములో అనురావలికి వెడలి యచటి అమరేశ్వరస్వామిని దర్శించి, యచటి బౌద్ధమహాయాగ కట్టక విశేషములగాంచి వచ్చియుండిరి. ఈ కట్టణములో శ్రీకల్లానర్సయ్య శ్రీరామకృష్ణగారిచే స్థాపితము చేయబడి, సూర్యవర్ధనులతో విరాజిల్లుచు, నిజమైన బాలికల తయారుజేయుచున్న పానువత్ వ్యాయాను కళాకాలము దర్శించి అచటివ్యాయాను పద్ధతుల గాంచి యమితానందమును బొంది వారికి కావలసిన పరికరముల సప్లయ చేసిన ద మని తెల్పిరి. 2-వ తేదీ యుదయమున పంచముల బాలిటి పరప్రసాదిగానున్న శ్రీకృష్ణశ్రేణులను నేపీతుల తో జరిగి, కార్యదర్శియగు నల్లపాటి పానువత్ రావుగారు వారికి పాతకాలాభవముల నన్నిటిని జూపిరి. అచటి బాహుళ్య పంచములయొద్దను వారి పాతిపర్వములొచ్చి శ్రీ ధర్మపీఠగారు విషయము శోధిరి. అచట బాహుళ్య పంచములలోని స్తోత్రములు శాబకము మున్నగునవి ప్రదర్శింప ధర్మపీఠగారు ఆవంచము బాహుళ్య యుచ్చారణను విని యమందానందమును బొందిరి. అచట విద్యాలయమును పాలన జేయుచున్న శ్రీ సాహితీ సమితి సభాధిపతియగు బహుగ్రంథకర్తయగు సంఘసంస్కారకాళిలాషియగు నగు శ్రీ కల్లానర్సయ్య కింకరకాష్ట్రగారి సభినందించిరి. వారి యభిప్రాయముల ప్రేక్షకుల పుస్తకము నందు వ్రాసిరి. పాటకాల భవనవిరూపమునకై వారు 700 లు ఒసంగెద మని వాగ్దానముచేసిరి. ఈపేరిన ఉదార హృదయుల వితరణదీనులవై ప్రవహించెను.

శ్రీ ధర్మపీఠగారు వారి స్నేహితులు ఆదివారము రాత్రియే యీ పురమునుండి వెడలిరి.

బండర్ క్యమరా

అక్కలారా! మీ ఇంటిలోనుండియే బహు అందముగాను, సుద్రుముగాను ఈ క్యమరాన్ని పోటోతీయవచ్చును. ఇది క్రొత్తగా నీమలోనుండి రప్పించబడి యున్నది. తమరేకము ఇంటితోనే ఎన్ని కలుములైనను ఎత్తవచ్చును. 2 ఉపయోగించు విధములన్నియు పార్సీలులో పంపబడును దీని ధర రూ. 2-4-0. ఇది 1 కొనేవారికి అందమైన లేడిపకములు 8 ఇనాం ఇవ్వబడును నిలాపము—ఎం. ఎస్. నరసయ్య అందు కంపెనీ, నెం. 11, ఆరుముగంజి, సామకూరుపేట, మదరాసు.

నర్దాన హమ్మలు మహమదుగారు

పాటియాలా సంస్థానపు విద్యా మంత్రిగారు. జీవీవాయందు జరుగు యావత్ప్రపంచ ఉపాధ్యాయుల సభకు ఇండియా తరపున బోవుచున్నారు.

మధ్యమునిదాన

మేనేజింగు ఎజిటరు—శ్రీయుత టి. వి. కృష్ణస్వామిరావుగారు

10/8 పికోజిల్లింగు, మాతుంగా బొంబాయి,

అగ్గభాషయందు నెలవసతునున్న మధ్యమతమునకు సంబంధించిన యీ మాసపత్రిక పాల్పవసంచిక (ఆగస్టు నెలలో వెలువడినది) కృష్ణజ్యోతి నందుకొంటిమి. శ్రీ పురందర దాసులువారు రచించిన కరుణాసీరంగా కరుణాని, యిరలహగలు నిన్ను స్మరియ్యగలవంతే అను కీర్తన ప్రారంభమునందు ప్రార్థనారూపముగను అర్చనతో ను ముగింపబడినది. శ్రీ కృష్ణుడు ధర్మవిజయమును ప్రకటించుట కి సంపాదకీయములు 4 వార్త 5 మాందూక ఉపనిషత్తు 6 సుందరకాండ 7 మహాభారత తాత్పర్య నిర్ణయము 8 శ్రీమద్భావ చార్యుల వారి కీర్తిము 9 వాల్మీకి రామాయణము, 10 రామదాసు, 10 శ్రీమద్భావచార్యులవారి బోధనలు మున్నగు వ్యాసము లిందుగలవు సామచందా మూడు రూపాయలు. మధ్యమునకు సంబంధించిన ముఖ్యమున కత్రిక యితియొక్కటియే గాన మధ్యులందరను దీనియందధికమున నభిమానముంచి చందా వాడలై లేకలేక పుట్టిన పరప్రసాదినియగు నీపకీర్తిక నత్యధరముతో పెంచి పెద్దదానింజేయ వెలసని పత్రికాధిపతులు కోరుచున్నాడు.

క్షీరాబ్ధినాథ పటము

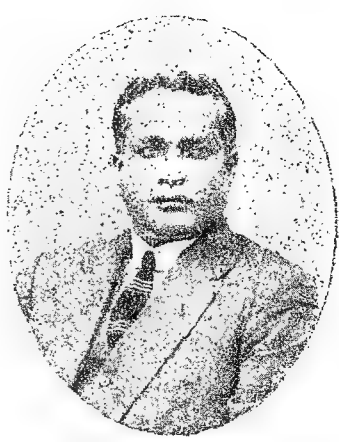
గురుబనవ అందు కోరిమిటెదు

పోస్టుబాక్సు 510, మదరాసు

ఈకంపెనీవారు పండిన క్షీరాబ్ధినాథపటమును కృష్ణజ్యోతి నందుకొంటిమి శ్రీమత్పూర్వాయామూర్తి శేషకల్పమునైన శీయి నిందియున్నాడు. రహదేవి పాదసేవచేయుచున్నది. శాశ్వతము లమునందున మాతృపండితుడు జేదములకు చదువుచున్నాడు; తుంబురశారదులు గానమొనరించుచున్నాడు. వాయుమూర్తి యును గరుడదేవుడును సన్నిధి నున్నాడు. చిత్రరచక ప్రాచీన పద్ధతిగా నున్నది. పెద్దపెజ్జా విప్లవపుల కిది పూర్వార్థము. ఒకటం నెల 10 అణాలు. 12 పటములు రు 7-4-0, పోస్టేజ్ ప్రత్యేకము. మయవారు ప్రైవే తెలుపబడిన అడ్రెసుకు వ్రాయవలెను.

పియాలి తాలూకా ప్రథమ రాజకీయ మహాసభ శ్రీ మాక శ్రీనివాసయ్యగారి ఆధ్యక్షతన యీనెల 14, 15 తేదీలందు జరుగును. వాలంటీరులు రాజకీయనిర్బంధితుల సభకూడ అప్పుడే జరుగును.

ద. ఇ. రైల్వే కార్యకర్తలు శాగజల్లులనుండి గోడ్ల నురాకు (తిరుచనాపల్లికి) మార్పు 4 వ తేదీ రాత్రితో పూర్తి యయ్యెను. తిరుచనాపల్లి గుమాస్తా యంత్రములుగల ప్రత్యేక రైలు ఆరాత్రి జయజయ పోయెను.

మేజరు టి. శంకర శాస్త్రిగారు

వి. యమ్. యస్.

నెల్లూరుజిల్లా వైద్యకళాధికారిగనున్న మేజరు శాశ్వత పల్లి శంకరశాస్త్రిగారు శస్త్రచికిత్సయందు ప్రత్యేకవిద్యును బడయుటకై ఆస్ట్రేలియా దేశముండిలి వియన్నానగరమున కరు గుచున్నారు. దేశంబు రి వ లేసిన “జికోవా” యను క్షేపణ బొం బాయిలో బయలుదేరి కెయిరోకు బోయెదరు. ఆవృత్తి 16-22 తేదీలందు జరుగు అంతర్జాతీయ వైద్యమహాసభకు హాజరుడు. 29 ఎరకు ఈశస్త్రచికిత్సయందు సందారముజేసి, జనవరి రి తేదీన వియన్నా చేరుదురు. అచ్చట తొమ్మిది నెలలు శస్త్రచికిత్స యందు, స్త్రీలకోగముల సుఖిగముల చికిత్సగూర్చి చూడ ప్రత్యేకతరగబొంది, పిమ్మట యూరోపునందు సందారము జేసి 1929 డింబరులో తిరిగి స్వదేశమునకు వత్తురు.

అఖిలభారత ముస్లిమ్ సమితి

వికమత్యము అవసరము

కిచ్చాగారి యాహ్సనము

ధిల్లీ, డిసెంబరు 8:—అఖిలభారతమహాసభవారి నిర్ణయములను విచారించి ఏకాభిప్రాయమునకు రావలెనని కోగయ భారతదేశమునందలి మహమ్మదీయులందరకు నైపుద్దిక్ కిచ్చాగారి ల్లు వ్రాయుచున్నారు.

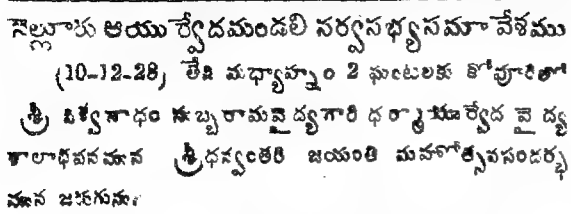
‘ముస్లిమ్ సమితి మహాసభను డిసెంబరు 26, 27, 28 తా రీఖున సమావేశపరచుటకు కార్యనిర్వాహకవర్తమువారు తీర్మానించివారు. మహమ్మదాబాదు మహారాజాగారు అధ్యక్షత వహించుదురు. భారత రాజ్యాంగమున కలుగ నున్న మార్పులను బట్టియు, అఖిలభారత మహాసభవారు చేసిన సలహాలనుబట్టియు, ఈసంవత్సరము ముస్లిమ్ సమితి సభ చాల ప్రాముఖ్యత వహించగలదు. ఇరు పదిపవత్సరములు మహమ్మదీయులందరను కలసి పనిచేసి యుండిరి. ఈ సమయమున యీ కృషిసంతయు విఫలము చేసి మహమ్మదీయులలో కొందరు సభలో చీలిక కల్పించవలెనని ప్రయత్నించుచున్నారు. ఈ సభలో మహమ్మదీయులందరు, ఏ పార్టీకి జేందినవారైనను పోల్గొనవచ్చును. అధిక జనుల యభిప్రాయమునబట్టి కార్యక్రమము నిశ్చయించబడును. ఈ సమయమున మనలో చీలికగలుగుట చాల హానికరము. సభలో కొందరుకు సానము లేకవాయియెడల నట్లు చేసిన చేయవచ్చును. ఈ సభ 20 ఏండ్లయిది మహమ్మదీయులందరకు కావల సిన సభగా నున్నది. తమ యభిప్రాయములను మహమ్మదీయు లీ సభవారానే ప్రకటించుచుండిరి. ఇప్పుడు క్రొత్తసభలేల నిర్మించవలెనో తెలియవచ్చుటలేదు. ఏ అభిప్రాయములు గలవారైనను సభకువచ్చి సభలో పోల్గొనవలెను. అధిక సంఖ్యాకుల నిర్ణయమును అందరు ఆనుసరించవలెను.

సాంఘికసమస్య

ఈసభలో చర్చించబడగల ముఖ్యవిషయము సాంఘిక విషయము. ఈవిషయమై అఖిలభారత మహాసభవారు చేసిన సూచనలను మన మాలోచించవలెను. దీనిలో మనలో భేదాభిప్రాయములున్నవి. వానినన్నిటిని వెలిబుచ్చుచు యవసరము. అఖిలభారత మహాసభవారు చేసిన సలహాలు శిలాక్షరములు కావుగాన మన యభిప్రాయము వినినతరువాత వారు తగిన మార్పులు చేయవచ్చును. కావున ప్రతివారు సభకు దయచేసి యీముఖ్యముఖ్య విషయములను చర్చించెదరని కోరుచున్నాను. మీరిచ్చినసలహాలన్నియు సంఘమువారి నిబంధనలనుసరించి సభయెదులునంద బడును. అందరును దయచేయవలెను. వచ్చే తేదీగూడ తెలియజరచబడెదను. (అ. ప్రె.)

“శక్తి” కాలనామ విభా, బాంకాంగు - పున

సామకాటు చికిత్స

నవంబరు 24 వ తేదీ శనివారము 9 వ పుటయందు
ప్రకటించిన పాఠశాల కాయ విషయమునకు జవాబు.

ఆ దూరక్షలను నిషి మానవత్వ వచ్చినయెడల నివృత్తి చేయగలము. ఇందుకుగానె అతడు రాణపాణు అను ఖర్చులు భరించుటకై మరేమి యితరఖర్చులను లేవు.

మార్గము:—రైల్వేస్టేషన్, పీఠాపురం. అచ్చటనుండి
6 మైళ్ళు బండియందుగాని మోటారుయందుగాని ఉపాధము
రావలయును.

మహారి జగన్నాథం.

శ్రీనారసింహనాట్యసభ, చిట్టిగూడూరు

పై పథనాచ 1-12-28 తేదీ జంపరపురమున, బుట్టయ్య పేటలోని శారసింహ సంస్కృత కళాశాలా కాశ్యోత నిధికొఱచు “ముద్రారాక్షస” మగు సంస్కృత శాటకమును ప్రదర్శించియుండిరి. శాట్యకళయం దభిరుచిచేసేది సంస్కృత భాషయందభిమానముచేసేది వలపును పభిక్షులు శాటకమునకు జిచ్చేసి పథవారి నాదరించిరి. ఈ 250-0-0 లు కళాశాలా నిధికి యిచ్చియుండిరి. శాటకము ముగిసిన పిమ్మట శైలివిహనుమంతరావుపంతులు మొదలగువారు పథవారి శాట్యునైపుణ్యమునుగరించియు నుద్యమప్రాకృత్యమును గరించియు ప్రశంసించిన తరువాత మరియొకసారి తమ పురముందలి ప్రదర్శనమునకు యాహ్వానింపుచు నితరపట్టణములనుటకూడ వెల్లి ప్రదర్శించి ప్రచారమొనర్చి పరిహాసించియుండిరి. అందుచే నీ పథవారు కొలది దినములలో రాజమండ్రి మున్నగు పట్టణములలో బ్రదర్శించి యాధనమును కళాశాలానిధికి యిచ్చునుండిరి.

యస్. టి. జి. వరదాచార్యులు యం. ఏ.

నైలూరు వేదసంస్కృత కళాశాలకు భూరివిరాళము

బుచ్చిరెడ్డిగారి గ్రామసీమలు మ-రా-రా-త్రి
 సేనపాడు బ:రామరెడ్డిగారు తమధర్మవర్తియగు శ్రీమతి శ్రీ
 దేవమ్మగారిపేర కళాశాలయావరణమునకు 1200-0-0 రూప్య
 మూలన వ్యయముచేసి ప్రస్తుతావస్థలలో నొకటియగు విద్యా
 విపనశిక్షణానుసంస్థించి జేతిమలకు ధర్మమార్గప్రదర్శకు
 లున్నారు

వందితులు, విద్యార్థులు పై వపరికృతప్రజా నుహా
 క్షపవంద్యులున కార్తికశుక వప్తు సోమవారము ప్రాతః
 కాలమున శ్రీ శివగారిని వారి భక్తవత్తికిని ఆయురారోగ్య
 ముల నభిషేచించుచు శ్రీ మూలస్థానేశ్వరస్వామివారికి నమః
 శ్యావపూర్వక దండ్రాభిషేక నమః చకామార్చనం నమస్కరి.

శాడు సాయంకాలమున 60 మంది విద్యార్థులకును
గృహనిర్మాణమును చేసినవారికిని చాచాపు 100 మందికి భక్ష్య
భోజ్యములతో నన్నుదానము చేయబడెను.

శ్రీ కెడిగారు వసతిగృహనిర్మాణమును ఆస్పదానమును చేయుటగాక పై వసతిగృహమునకు మరమ్మత్తు కారణాలకై చూసినందుగా రు 116-0-0 యొప్పునటుల వ్యాసము చేశె.

శ్రీ తాడతిరావు,
కార్యదర్శి.

హనుమత్జాతీయ వ్యాయామ కళాశాల, గుంటూరు

హైదరాబాదు నివాసులగు శ్రీ ధర్మవీర వామన రామచంద్రయ్యాక్ బాగదాదాగారు 2-12-28 కై సంస్థను సందర్శించిరి. ఆసమయమున దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులు మాదపాటి హనుమంతరావుపంతులు, యస్. వేదా వజ్రమూడి బ్రహ్మయ్యపంతులు, అయిత్ భిర్యూమ్ సాహెబ్

మొదలగు ప్రమాణాలు విచ్చేసిరి. కళాకాలా విద్యార్థులు 1 గంట
న్నరనేపు సంస్థాపకులగు శ్రీ యశవంతసింహ (శ్రీరామమూర్తి)
గారిచే నేర్పబడిన పలువిధములైన న్యాయానుమతులను ప్రదర్శిం
చిరి. దేశభిక్తి పూరితము లైన వీరగీతములను
హిందీభాషతో దూపగు లెల్లరకు హృదయములు చలించు
నట్లు సాధించుముగా బాడిరి. దేశభక్త గారు కళాకాలాసం
స్థాపకులను మిక్కిలి కొనియాడుదు ఈ ద్వయమునకు సకలవిధ
ముల జనుముగుగాక యని యాశీర్వదించిరి.

శ్రీ నాయకుగారు హిందీభాషలో 1 మాసములో నిరత ముండి యువకులను జేర్చి దేశీయవ్యాయముములను కాస్త్రీ యముగా నేర్పించుచు యత్యంతసింహాగారి నభిసంధించిరి. ఈ యుద్యమమునకు సకలాంధ్రదేశము సర్వవిధములనోద్వేషింప బాగుండుననియు, అందువల్ల భారతదేశములోని యంతరప్రాంతముల యువకులలో బాటు ఆంధ్రయువకులుగూడ బలవంతులు నాశో గ్యవంతులుగా నగుదురనియు గంభీరముగ నుత్పన్నించిరి. ఈ పదుద్యమమునకు కళాకాలా కమిటీమెంబర్లుగు తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారగు చెలసాని సర్వకారాయన చౌదరిగారిని జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటు మనిసికల్ ఛైర్మనుగార్డును తమకత్తి వంపనలేకుండ సాయపడుచుండవలయు నని హెచ్చరించిరి. నాయకుగారు కళాశాలకు 24 క్లబ్బులు హైదరాబాదునుండి వచ్చుదుని వాగ్దానము చేసిరి. శ్రీ మాదహటి హనుమంతరావు గారి యుపన్యాసమును దాగిది చెప్పిరి.

కళాకాల కమిటీవత్తమున శ్రీ. వింజయ్యారి భావనా
చార్యులుగారు వచ్చినవారికి వందనము లర్పించిరి శ్రీ నాయకు
గారికి కర్పూరహారము లర్పింపబడినది.

టౌన్ హాన్ముక్కులు, గుంటూరు.

కో-ఆపరేటివ్ యూనియన్-కొవ్వూరు

సమాచార బోధకాత్మకతలు కొవ్వూరులో ఆవరేటిన్
యూనియన్ వారి యజమాన్యమున 1928 సం॥ రం॥ డిసెంబరు
తేది 9 వ తేదీ లగాయతు 16 వ తేదీ ఆఖరువరకు ప్రతి
రోజున ఉదయం 11 గంటల లగాయతు మధ్యాహ్నము 5
గంటలవరకు సమాచార వరసనిసంఘ వంచాయతీదార్లను
న్యూసంఘ గుమాస్తాలకన్యూ ఇతర సమాచారలకన్యూ 1,
సమాచార సంఘముల ఆప్తుడు గురించినీ 2, వేరువేరు సంఘముల
నిబంధనలు 3 సంఘమును స్థాపించుట 4 సంఘమును పని
ప్రారంభించుట 5, సంఘము తాలూకు లెక్కలను కమిషను
గా వ్రాయుట 6, సంఘముయొక్క సాలసరి లెక్కలను పంపి
రాలు తయారు చేయుటను గూర్చియు క్రమశిక్షణ నొసంగు
టకు గాను బోధకాత్మకతలు కొవ్వూరులో, ఆవరేటిన్
యూనియన్ ఆఫీసువద్ద ప్రైవేటుయందు జరుపబడుటకు
ఏర్పాటు కావలసివచ్చినది. కాన సదరు ప్రైవేటుయందు సమాచార
సంఘముల వంచాయతీదార్లన్నూ సంఘ గుమాస్తాలన్నూ
ఇతర సమాచారలన్నూ సదరు బోధకాత్మకతలకు వాజరు
కాగలందులకు కొరుచున్నాను. సదరు వారమురోజులు క్రమ
శిక్షణ నొసంగిన తరువాత ఆఖరుదినమున అనగా డి 16-11-28
లోని బోధకులు పరీక్షింపబడి అందు ఉత్తీర్ణులయినవానికి ప
ట్టిమగోదావరిజిల్లా డైరెక్టర్స్ వారివలన యోగ్యతాపత్ర
ములు నొసంగబడును. సంఘ వంచాయతీదార్లలో వృత్తి
రయిన వారిలో మొదటి యరువురకు తగు ఒమలమానము
లొసంగబడును.

దరఖాస్తుదారుని చేల్పించవలసిన దాతుములు

1. సంఘము పంచాయతీ వివిధమయినవరుగుము చెల్లించ
నక్కరలేదు.

2. సంఘములో పని చేయుచున్న గురు స్త్రీలు ఈ 3
లు ప్రవేశ రుగములు చెల్లించవలెను. (అయితే సంఘము వారు
విజ్ఞప్తపడేయిడట పదమ రుగములు సంఘమునందీ చెల్లించ
వచ్చును.

3. యితర సహకారులు రు 5/- లు రుణాలు చెల్లించ
వలెను.

4. పండుమలతో తనిచేయు గుమస్తాలకు ఈ తక్షణం
తరగతులతో తప్పక హాజరు కావలెను.

మార్క్స గమనింపు:— భోజనాది వసతులు ఏర్పాటు
 చేసు.

శివుడు శివరావు,

కార్యదర్శి.

ద్వితీయ శిరువాన్మూర్తు రాష్ట్ర
మహిళా విద్యావిషయక మహాసభ
తిరువనంతపురం

రాజన్య బలబలభాంత విద్యావిషయక మహిళాసభకు మండుగా ప్రతిరాష్ట్రీకునందులెనే తిరువేండ్రములో గూడ రాష్ట్రీమహిళాసభ జయప్రథముగా స్థాపక మహిళా కళాశాలాభివేషనందు 1-12-88 కేదీరి మధ్యాహ్నము 4 గంటలకు శ్రీమతి వేలామధం కంచినాటి అధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. ను, మారు 10 గుడు ప్రతిఘటన వచ్చిరి. అందులో ముఖ్యులు, శ్రీమతి కోరవల్లి ఎమ్. ఎ. ఎమ్. టి. శ్రీమతి వాంసా బాయి రాజారామారావు చంద్రశేఖరకాసరి, మరియన్ యీశకాసరి (కార్యదర్శి, కారపెట్టుపరి, శ్రీమతి మినాక్షమ్మ ఎమ్. ఎ. (మహిళామండలం) అన్నాబాందీ పరి, సారా పోతకాసరి, శ్రీమతి రుక్మామ్మ గజర.

పాఠశాల విద్య స్త్రీలపై ప్రభావము చేయవలసినయియు, గృహనిర్వహణవిద్యను కళాశాలలో విద్యింపఁజేయుచుగా జెప్పవలసినయియు, విశ్వవిద్యాలయపు (Extension Lectures) స్త్రీలను గృహకృత్యములను జక్కపెట్టుకొని కత్తిరిగలిగియు పాఠశాలప్రభు, జట్టువారి, చేతివనరు, మొదలగునవి జెప్పవలసినయియు, నాంధ్ర సామాన్యభాషగా పాఠశాలలలో తప్పక జెప్పవలసినయియు, మొదలుగాగల తీర్మానములు గానింపబడినవి.

(స్వకీయవిలేఖరి)

వరదనన్యపరిహార కేంద్రసంఘము

తూర్పుగోదావరి జిల్లా నరసన్న పరిశోధకేంద్ర సంఘము
వారికి 1928 నవంబరు నెలలో చేరిన విరాళముల
వివరము.

శ్రీ పితాపురం మహారాజాగారు 2000, కాకినాడ
మ్యూసిసిరాలిటి రాజమండ్రి తాలూకాలోని చెరు 500, రా
జమహేంద్రవరమునుండి 857-8-0, అమలాపురమునుండి 8
280, శ్రీగన్నరజవరమునందు, చెన్నపురిగన్నరజగారు, శ్రీశివం
పూడి జమిందారు, రావు రంగారావుబహదూరుగారు చెరు 8
250, కస్తూరి ఆపకటిపుద్దానికి బందరు 800, మత్తా పక్క
ప్రసన్నంగారు 150, దివాన్ బహదూరు కొమ్మిరెడ్డి సూర్య
నారాయణమూరి నాయుడుగారు, పయిడా వెంకటాచలపతి
గారు, పయిడా శ్రీరామకృష్ణయ్యగారు చెరు 116, చేబరు
అఫ్ కామర్సు కాకినాడ, మేనేజ్ బి.బా. కలెక్టరుచెరు 8
100, శైద్దాపురమునుండి 88, నీడమర్తి కృష్ణమూర్తిగారు
రాజమండ్రి, దివాన్ బహదూరు దుర్రే శేషి శేషగిరిరావుపంతులు
గారు, జయంతిరామయ్యపంతులుగారు, ములుకట్ల అచ్యుతరా
మయ్యగారు, కొత్తపేట గ్రామవాసులు చెరు 5, జి. వెంక
టస్వామినాయుడుగారు బకంపురం 25, గుంటూరునుండి 1
పాడలి చందాలు, రాజాకాకర్లపూడి వెంకటకృష్ణంరాజుగారు
చెరు 20, దుగ్గిరాల సూర్యవ్రతకారావుగారు కాకినాడ,
శే. నట్టయ్యగారు పాపనాళం చెరు 15, కాకినాడదిల్లరవనూ
రు 18-12-0, తాపేళ్ళూరు అత్తమారుగ్రామములనుండి 8
12-8-0, యె. రామచంద్రమూర్తిగారు, గిండి వెంకటనారాయణ
రెనుమిల్లు గుడివాడచెరు 10, శే. డి. సహకారాచి
రు 6, నాళం రామలింగయ్య, యెల్లా జ్యోతిషుల కామేశ్వర
రావు, పైడా సూర్యనారాయణమూర్తి కాకినాడ, బి.కోటి
లింగం బురడ (గంజంజిల్లా) నెల్లూరు వరదల నష్టనష్టయ
కమిటీ, కృష్ణా రెనుమిల్లు, వేలంగిపాల రెనుమిల్లు, రామకృష్ణ
రెనుమిల్లు, శేపల్లె ఆర్, రావుపి.మోగాచెరు 5, అంగర
సూర్యనారాయణరావు గారు, చాగంటి సుబ్బారావుగారు చెరు
15 శ. మొత్తం 59184-0-0.

దుగ్గిరాల సూర్య ప్రకాశరావు,

ਭਾਗੀ ਸਾ. ੬੬.

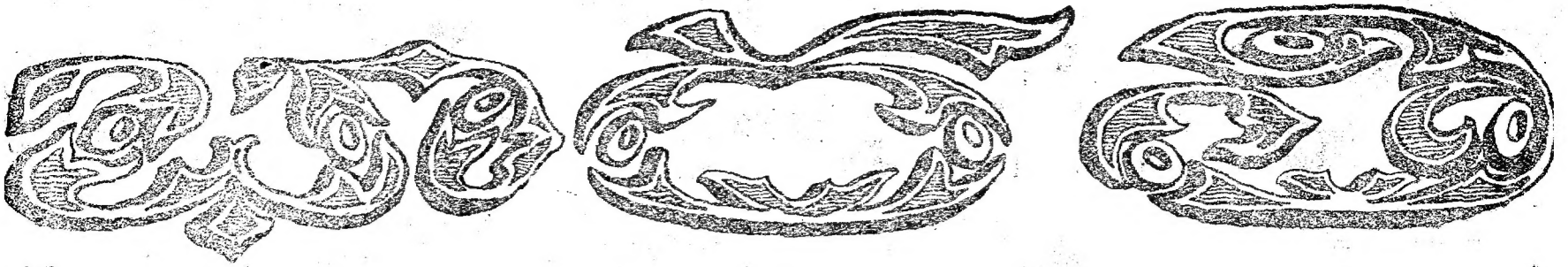
కార్యదర్శి.

విలేఖకుల కొక విజ్ఞప్తి

మాకు చేరిన వ్యాసములు, లేఖలు, స్థలము, చాలక నిలిచిపోవుచున్నవి. వ్యాసములను, వృత్తాంతలేఖలను వ్రాయువారు విరళముగా, పేజీ కొక వైపున క్లుప్తముగ వ్రాసిన ప్రచురింప వీలుండును. చాలమంది దీర్ఘముగ వ్రాయుచున్నారు. వానిని ప్రచురించుట కష్టముగ నున్నది. ఎంత క్లుప్తముగ వ్రాసి బంపిన సంత సంతసించుము.

ಆರಾ ಎಂ ನಂ.

కొత్త సంచిక వెలువడినది.

చందాదారులు కండు.

సచిత్రమాసపత్రిక.

ప్రతి చంద్రమా సాది నివ్రచురింపబడును

ప్రతినంచికయందును మూడునాలుగు రంగుల చిత్రములు, ఇతరచిత్రములు ప్రచురింపబడును
చందా సం॥ 1-కి రూ. 6-0-0 విడిపత్రిక వెల అణాలు 10 మాత్రమే.

విడి పత్రికల సుచితముగఁ బంపుటకు ఏలుతే.

మాదిరిపత్రిక వలయువారు తపాలుబిళ్లలు పంపవలెను.

మార్గ శీర్షమాస సంచిక - విషయానుక్రమణిక

బాలచంద్రుడు—కె. అన్నమరాజశర్మగారు; ఏ మనుభవించును?—వేంకటపార్వతిశర్మ కవులు; మహాభారతమందలి విరటుని బృహన్నలా పరీక్షణము—కోరాడ రామకృష్ణయ్యగారు; విభవాబ్ధి పృష్టి—వడ్డేది సుబ్బారాయణుగారు; శబ్దశక్తి వివరణము—కేతవరపు వేంకటశాస్త్రిగారు; పద్మనాభము—పురిపండా అప్పలస్వామిగారు; తిక్కన విరాటపర్వము—గుట్టం వెంకటసుబ్బరామయ్యగారు; హృదయావేదనము—జనమంచి సీతారామస్వామిగారు; అప్పకవి సాహసము—జాస్తి శ్రీరాములుచౌదరిగారు; అంధకారము—శ్రీ. శ్రీ.; ప్రియావలోకనము—కాండ్లగుల రామచంద్రరావుగారు; లోకవృత్తము—పురాణం సూర్యనారాయణ తీర్థులుగారు; యుగధర్మము—సి. పద్మావతీదేవి; దురదృష్టము—మంగిపూడి శ్రీరామచంద్రశాస్త్రిగారు; నిత్యము—రాయసం వెంకటశివుడుగారు; దశకంఠ రావణతత్వము—విక్రమదేవవర్మగారు; విమానం—భమిడిపాటి కామేశ్వరరావుగారు; చెఱుకు—మిన్నికంటి గురునాథశర్మగారు; తాన్నేను—కొంపెల్ల జనార్దనరావుగారు; ఆత్మార్పణము—తుమ్మల సీతారామమూర్తి చౌదరిగారు; చీనా జాతీయ ప్రభుత్వవిజయము—జయంతి వెంకట కిరీటిరావుగారు; నాటికి నేడు—పింగళి లక్ష్మీకాంతం, కాటూరి వేంకటేశ్వరరావుగారు; రషియా కార్మిక స్మృతి—జరుగు

మిల్లి సాంబశివరావుగారు; శ్రీ శివాజీ మహారాజు—శంకరనారాయణ కవులు; ధాన్యకటకము—కొప్పేరుకొండగడ్డ—యక. వెంకటరమణయ్యగారు; పిలుపు—ప్రతివాదిభయంకరం రంగాచార్యులుగారు; కాళాపహాడ లేక “సంఘబలి”—జయంతి వెంకటకృష్ణరావుగారు; పారిజాతము—చిర్రాపూరు కామేశ్వరరావుగారు; ఇంద్రవర్మ తామ్రశాసనమా?—రాళ్ళబండి సుబ్బారావుగారు; చ్యుతి—విశ్వనాథ సత్యనారాయణగారు; ప్రాచీన జ్యోతిష గ్రంథములు—నిడుమోలు కనకసుందరంగారు; క్రాంతిపాత—కొటికెలపూడి యజ్ఞేశ్వరగారి నరసింహశర్మగారు; ఆంధ్రాభ్యుదయము; ఏమూరి నరసింహం పంతులుగారు—భోగరాజు నారాయణమూర్తిగారు; మా చాకలి—తలిశెట్టి రామారావుగారు (వ్యంగ్యచిత్రము); కీ. శే. లాలా లజపతిరాయి; లజపతిస్మృతి—చల్లా పిచ్చయ్యశాస్త్రిగారు; భారతీయ మహిళామండలి; కలువకన్నె—పువ్వాడ శేషగిరిరావు, చోడవరపు జానకిరామయ్యగారు; ఆంధ్రసభలు—నంద్యాల ౧౯౨౮ : తీర్మానములు; కలగూరగంప:—వల్లభికంపె బలసిన శ్రీ-పాటిమనుష్యుడు; పోషకుడు; జగదీశచంద్రుని వాక్యములు; శేకాట; శ్రీరమణ మహర్షి; ౧౮౫౭ సం॥పు విప్లవమందలి ఒక విశేషము; శ్రీకారదా నికేతన చిత్రములు—3; ఆకస్మికభాయాచిత్రము ౧; గృహపరిశ్రమ (చి); మల్లారు రాగిశి; విమర్శనలు; సాభిప్రాయవిశేషములు

చిత్రములు

త్రివర్ణచిత్రములు:—‘నటరాజు’, గోడీరాగిణి.
సారణధా చిత్రములు:—క్షేత్రపరాజులు 3; దివాన్-ఇ-ఖాన్; పల్లవశాసనము-సంగమేశ్వరము ౨; బాణశాసనము-సన్నమూరు; విఘ్నాచిదేవతకాలుపు; గోషక్రభువు, సి. వి. రామసుగారు, తాడిపత్రి రాఘవాచార్యులుగారు; డి. బలరామకృష్ణయ్యచౌదరిగారు, చిలుకూరి వీరభద్రరావుగారు; మహాసందితేత్ర చిత్రములు ౪; కీ. శే. లాలా లజపతిరాయిగారు; ఆంధ్రమహాసభల నాయకులు ౫; ఇతర చిత్రములును.

భారతి ప్రకటన రుసుము

6 మాసములకు పైన కంట్రాక్టువుచ్చుకొనిన	1 పుటకు రూ. 20	1 నెలకుమాత్రము	1 పుటకు రూ. 30
డిటా	డిటా	డిటా	డిటా
డిటా	డిటా	డిటా	డిటా
3	డిటా	డిటా	డిటా
డిటా	డిటా	డిటా	డిటా
డిటా	డిటా	డిటా	డిటా
డిటా	డిటా	డిటా	డిటా
డిటా	డిటా	డిటా	డిటా

రీడింగు మేటరుమధ్య 100-కి 25 చొప్పున లభికముగా చార్జి చేయబడును. వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు:—

మేనేజరు, “భారతి”, తపాలపెట్టె నెంబరు 212, మద్రాసు.

శాసనసభా ప్రశ్నోత్తరములు

భారతిగీతములను పోలీసువారు పట్టుకొనుట

జి. అదివారాధికారి చెట్టిగారు

(ప్రశ్న:—(ఏ) ఇటీవలనే తిరుగుబాటు పోరాటానికి ప్రకారములను నగరముందలి మరియొక ప్రక్క దుకాణముందు గల భారతిగీతములు పట్టుకొనుట నిజమే? (బి) ఇట్లుచర్య దీనికొనబడుటకు కారణమేమి? (సి) భారతిగీతములు 20 యేండ్లకాలమునుండియు ముద్రింపబడుచు విరివిగా కేరళకు టును వ్యాప్తమగుచుండుట ప్రభుత్వమువారికి తెలియదా? (డి) ఈ గ్రంథములలో నేదయిన ఆక్షేపకరమును సూతనవిషయమును ప్రభుత్వమువారు జాప్యముగా? (ఇ) సుప్రసిద్ధ భారతి గారి విభవమును వానికుటుంబమునకు చెందిన యితరులను, నిరుపేదలను, యాగ్రంథము లీవిధముగా పట్టుకొనబడవలసిన వారి దీనినోపాధికి ఆటంకము గలుగననియు, ప్రభుత్వమువారికి తెలియదా? (ఎఫ్) ప్రభుత్వమువారికి ఆక్షేపకరముగానున్న యేదయిన సూతనవిషయమును రద్దుగాచేయుటకు పూచీకడిన యెడల పట్టుకొనబడిన గ్రంథములను యెవరివి వారికి వరల ఇచ్చి వేయ విషయముగూర్చి ప్రభుత్వమువారు చాలించెదరా?

జవాబు:—(ఏ) అవును. (బి) బర్మా ప్రభుత్వముచే జారీచేయబడిన క్షోద్యోగి 99 (ఏ) నెక్సను ఆర్డరు. (సి) లేదు. (డి) ప్రభుత్వమువారి కావిషయము తెలియదు. (డి) (ఎఫ్) తిరుగుబాటు పోరాటానికి ముద్రాపాతము సూపరింపబడిన టుచే బట్టబడిన దరఖాస్తు మోగోర్టు విచారణలోనున్నది. ఇది తరిమిపరిపరచుటకు ప్రభుత్వమువారు రెట్టి ప్రకటనయును గావించబడదు.

సి. ఎస్. ముత్తురంగమూడలియారాధికారి

(ప్రశ్న:—(ఏ) భారతిగీతములు పోలీసువారిచే పట్టుకొనబడిన విషయముగూర్చి 9-10-28 తేదీనపు ఆమోదింపబడిన వాయిదా తీర్మానముపై ప్రభుత్వమువారు తమచర్య దీని కొనియోన్నారా?

జవాబు:—వరక ఆర్డరులు జారీచేయబడువరకు భారతి గీతములను పట్టుకొనబడని పోలీసు వారికి ప్రభుత్వము వారు తరచు వాసగి యున్నాడు. పోలీసు ప్రచార ముద్రాపాతము సూపరింపబడినట్లుచే బట్టబడిన దరఖాస్తు మోగోర్టువారిచే తరిమిపరిపరచుటకు ప్రభుత్వమువారు తమ చర్యయును దీనికొనబడు తద్దేశించు.

జి. నారాయణరాజుగారు

(ప్రశ్న:—బర్మా ప్రభుత్వముయొక్క ఆర్డరు జారీచేయబడకపూర్వము వాకిని యీ ప్రభుత్వమువారికిని భారతిగీతములగూర్చి యీ ప్రకటన ప్రకటనలైనవైన జరిగియుండెదా?

జవాబు:—లేదు.

మద్రాసు లోకలుబోర్డుల చట్టముయొక్క సవరణ

సి. ఎస్. ముత్తురంగమూడలియారాధికారి

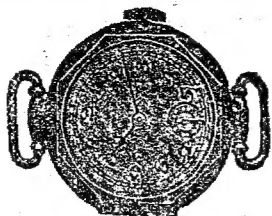
(ప్రశ్న:—ఏ. మద్రాసు లోకలుబోర్డుల చట్టమును సవరించు చిత్తుపట్టమును తయారుచేయుటకు ప్రభుత్వమువారు తేదీద్రవ్యము ఖర్చుపెట్టిరి? బి. లోకలుబోర్డులనుండి అభిప్రాయములను గైకొనిన తరువాత ప్రభుత్వమువారు తమచర్య దీని కొనిరి? సి. బిల్లుకు ప్రవేశపెట్టుటకు ప్రభుత్వమువారు గావించుచున్న ఆసక్తియనుకూలముగా? డి. తమ బిల్లులో నామకేవలము పూర్తిగా దీనినేయరిచియున్నారా? ఇ. బిల్లు నెప్పుడు ప్రవేశపెట్టబడియున్నా?

జవాబు:—ఏ. మద్రాసు లోకలుబోర్డుల చట్టము (1920) మద్రాసు బిల్లు మునిసిపాలిటీల చట్టము (1920) లను సవరించు చిత్తుపట్టములను తయారుచేయుటకు రూ. 2,576-9-4 ఖర్చు గావించబడినది. బి. సి. లోకలుబోర్డుల అభిప్రాయములు 15-7-28 లోగా తేరలసియుండెను. కాని ఆ తేదీలోగా అనేక లోకలుబోర్డులు ప్రత్యుత్తరముల నొసగలేదు. చిత్తుపట్టము అంతవరకు చేరిన లోకలుబోర్డుల యభిప్రాయములతోనూ లోకలు అందు మునిసిపల ఆడ్రెస్సరీ కమిటీయెడల 15-10-28 తేదీనపు బిల్లుపెట్టబడినది. డి. నెంబర్ 62 (688) ప్రశ్నయొక్క సి. క్లాజున కొనగలగిన జవాబు చూడవలెను. (ఇ) నిబంధనలు కడవడిసారి నిశ్చయింపబడిన వెంటనే బిల్లు ప్రవేశపెట్టబడును.

వైద్యపురం మునిసిపాలిటీ మూడవవార్డు ఎన్నిక

సి. రామసోమయాజులగారు

(ప్రశ్న:—(ఏ) వైద్యపురం మునిసిపల వైర్డును ముప్పై ఏనుగుల వరదరాజుగారి సభ్యత్వము యీ ఆర్డరుకు మూసారముతో అంతమొందుదా? బి. ఈ సంవత్సరము అతడు మూడ

నెం 4586

ఆనంద గడియారములనే కోరుదు.

గడియారపు బినలు సరియైనవని గ్యారంటీ యివ్వబడును.

కోట ఆనందకృష్ణశెట్టి

217, చైనాబజారు రోడ్డు, మదరాసు.

రసాయన చాయశాల

మేలైన గట్టి చాయనూలు వ్యాపారం, తూర్పువాకిలి, మధుర.

గట్టిచాయ సూతన రంగునూలు రకములు తయారుచేయడములో “ఇండియాలో” నెల్లను మొదటివారని మిక్కిలి ప్రఖ్యాతి చెందినవారు.

అన్ని రకములలోను పక్కారంగులు సలీసుగా చిక్కును.

ఒకపర్యాయము మా రకములను ఉపయోగించినవారు, మా రంగునూలు వినా, మరియితర రకములను ముట్టరు.

5143

శాంపిల్ ఆర్డర్ వ్రాయించేది.

నవార్డుకు నిలువబడెదా? సి. వైసుకెర్డుకు తనకు గల యధికారము ప్రకారము సదరుయెన్నిక 10-10-28 తేదీన జరుపుట కేర్పాటుచేసి, పోలింగు ఆఫీసరును నియమించి యుండెదా? డి. ఎన్నిక తేదీ యుడయమన వైర్డుకు సదరు యెన్నిక జరుపుటకు మరియొక కాన్సిలరును నియమించెదా? ఇ. అట్లుపైని వైసు వైర్డుకు తన పోలింగు ఆఫీసరు కాన్సిలరు కారణములవలన హాజరుకానందున ఎన్నిక వాయిదావేయబడెనని ప్రకటించెదా? ఎఫ్. వైర్డుకు డెలిగేటు మాత్రము ఎన్నికను సడిపించెదా? జి. ఎన్నిక సమయము ఉదయం 7 గంటలని ప్రకటించబడి 7-80 గంటలకు ప్రారంభింపబడెదా? హెచ్. సదరు యెన్నికను రద్దు గావించి ఆ వార్డుకు మరియొక యెన్నిక జరుప వలసి నదిగా ఉత్తర వాసనటుకు ప్రభుత్వమువారు చాలించెదరా?

జవాబు:—ఏ. వైర్డుకు గావించిన గావము 1-11-28 తేదీ ముగియవలెనని అంతమొందెను. బి. మొదలు జి. వరకు—ఈ ప్రశ్నలలోగల విషయములన్నియు సరిగా నున్నవని యే ప్రభుత్వమువారికి తెలిసినది. హెచ్. మూడవవార్డుకు మరియొక యెన్నిక జరుపవలసినదిగ ప్రభుత్వమువారు తమ విషయమున్నాడు.

బెజవాడమునిసిపల వైర్డునుగూర్చి గవర్నరుగారికి

స్వాగతప్రము సమర్పించ నిరాకరించుట

మిర్జాపూరు జమీందారుగారు

(ప్రశ్న:—(ఏ) ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ ప్రధాన కట్ట ప్రకారానోత్సవసందర్భమున 5-12-27 తేదీన బెజవాడ దర్శించబోయియుండిన గవర్నరుగారికి స్వాగతప్రము సమర్పించ బెజవాడ మునిసిపల కాన్సిలరు యేకగ్రీనముగా తీర్మానించి యుండుట నిజమే?

(బి) స్వాగతోత్సావము వైర్డునుగారిచే జరుపబడెనా, లేనినో ఎందుచే? (సి) గవర్నరుగారి పూర్వపురస్కరము నగూడ అతడు స్వాగతోత్సావము చదువ నిరాకరించెయ్యుండెదా? (డి) ఈ విషయముగూర్చి ప్రభుత్వమువారు తమ చర్య దీనికొనెదరా?

జవాబు:—(ఏ) అవును. (బి) వైర్డునుగారు కాసనపర్డుకు తనయెన్నికసందర్భమున తనపై బెట్టబడిన పీటీఎస్ యొక్క విచారణసందర్భమున మిలిటెట్టు మునకు బోయియుండినందున స్వాగతోత్సావము నతడు చదువలేదు. సి. లేదు. స్వాగతోత్సావము వైసు వైర్డునుచేచుటకు కేర్పాటుచేయబడినది. డి. ఎట్టిచర్యయైనను దీనికొనబడిన యివసరము ప్రభుత్వమువారికి గాన్పించదు.

పల్లిక సర్వీసులలో సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము

సి. ఎస్. ముత్తురంగ మూడలియారాధికారి

(ప్రశ్న:—(ఏ) పల్లిక సర్వీసులలో సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును సమర్పించిన సమస్యను ప్రభుత్వమువారికి తెలియ విచారించియున్నారా? (బి) ఈ విషయముగూర్చి ప్రభుత్వమువారు తమ తక్షణపుడు జారీచేసియున్నారా? (సి) ఈ విషయముగూర్చి తమ గావించిన తీర్మానములను సభయెడల బెట్టెదరా? (డి) ఒక ప్రత్యేకసంఘములో జన్మించిన కారణముబట్టి ప్రభుత్వోద్యోగులకు ప్రామాణ్యమును నిర్ణయించు విషయము గూర్చి ప్రభుత్వమువారు తేదీయిన నిశ్చయించిరా? లేక అవిషయము చాలించియున్నారా?

జవాబు:—(ఏ) ప్రభుత్వమువారు చాలించియున్న విషయము పల్లిక సర్వీసులలో సాంఘిక ప్రాతినిధ్యముగూర్చి కాదు. పల్లిక సర్వీసులకు రిక్రూటుమెంటు విషయములో సాంఘిక ప్రాతినిధ్యముగూర్చి వారు చాలించియున్నాడు. (బి) కొ

న్ని సర్వీసులకు రిక్రూటుమెంటుగూర్చి ఆర్డరులు జారీచేయబడినవి. మిగిలినవారి విషయము చాలా చ స లో నున్నది.

సి. ఆలోచన పూర్తికాగానే ఒక ప్లేటుమెంటు సభయెడల పెట్టబడును. డి. లేదు.

తూర్పుగోదావరిజిల్లా బోర్డు కెన్నుకోబడిన సభ్యుల పేర్లు గెజెట్టులో ప్రకటింపబడుట

బి. వెంకటరత్నంగారు

(ప్రశ్న:—ఏ. 1-9-28 తేదీన తూర్పుగోదావరి జిల్లా బోర్డుకు ఎనమండుగురు సభ్యులు రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డుచే ఎన్నుకొనబడుట నిజమేదా? బి. రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారు ఎన్నుకొనబడిన సభ్యులపేర్లను తూర్పుగోదావరి జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటుకును ప్రభుత్వమునకును పంపియండుట నిజమేదా? సి. వీరిపేర్లు గెజెట్టులో ప్రకటింపబడకపోవుట నిజమేదా? అట్లగునో ఎందుచే? డి. రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటునుండి తనకు చేరిన పేర్లను తూర్పుగోదావరి జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటు ప్రభుత్వమువారికి పంపకపోవుట నిజమేదా? ఇ. సదరు పేర్లు గెజెట్టులో వేంటుచే ప్రకటింపబడునటుల ప్రభుత్వమువారు కేర్పాటుగావించెదరా?

జవాబు:—ఏ. బి. అవును. సి. డి. ఇ. రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డుచే తూర్పుగోదావరిజిల్లాబోర్డుకు ఎన్నుకొనబడిన సభ్యులుపేర్లుగల లేఖ తూర్పుగోదావరిజిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటుకుండి ప్రభుత్వమునకు చేరినది. ఎన్నికవిషయమున గావించబడిన యొక యాక్షేపణ తరిమిపరిపరచిన పిమ్మట సభ్యులపేర్లు పోర్టుమెంటు బార్డు గెజెట్టు 2-10-28 సంచిలో ప్రకటింపబడినవి.

రాయపేట ఆస్పత్రి భవనముల అభివృద్ధి

ఆల్బులు వామిదుభాగ్గారు.

(ప్రశ్న:—ఏ. కాసిం సాహెబు ప్రభుత్వం కొన్ని యేండ్లు రాయపేట ఆస్పత్రి ఆవరణలో చొచ్చుకొనియున్నవా? బి. అది చాల అసాధ్యగ్రహమున నీతిలో నున్నవా? సి. ఈ యేండ్లలో గత సంవత్సరమున కలరా బాధ్యము ప్రవేశించియుండెదా? డి. రాయపేట డివిజనులో మొట్టమొదట కలరా ప్రవేశించుట యీ యేండ్లలోనే కా? (ఇ) యీ యేండ్లను దీనినే ఆస్పత్రి యవరణ అభివృద్ధి చేయుట అవసరమని గవర్నరు దంపతులును, ఆస్పత్రి యుద్యోగులును, ప్రజాప్రముఖులును, తెలిపియుండిరా? ఎఫ్. తుద వ్యాధి ఆస్పత్రి లోనే తేయబడు వరకును ఆవరణాభివృద్ధి నిలుపుగావించబడి యున్నదా? జి. ఈవని జరుగట కెన్నియేండ్లు పట్టవచ్చును? హెచ్. అతరణాభివృద్ధివిషయ మట్లుండగా ప్రస్తుతావసరము బట్టి యీ యేండ్లను ఆవరణలో గలపుకొను విషయ ముచాలించెదరా?

జవాబు:—ఏ. అవును. బి. లేదు. సి. ప్రభుత్వమువారికి సరియగు ఫోగట్టా తెలియదు. కాని గత సంవత్సరమున యీ యేండ్లలో మూడిండ్లలో కలరా ప్రవేశించెనని కొందరు నివాసస్థులుండి జూలై నెలలో యొక మెమోరియలు చేరియుండెను. డి. లేదు. 1927 జూను మాసాంతముననే బాధ్యము ప్రవేశించెను. కాని రాయపేట డివిజనునుండి జూలై మూడవవారము వరకు కలరాకేసు యేదియుగూడ రిపోర్టుచేయబడియుండలేదు. ఇ. ప్రశ్నలో బెప్పబడినవిధముగా ప్రజాప్రముఖులునుండి కొన్ని మెమోరియలులు చేరియుండెను. అవిధముగానే గోషను ప్రభుత్వం కొకసూచనను ఆస్పత్రి విజిలర్లుకుల్లో

మెసూరు అగ్రికల్చరల్ డైరీఫారమ్ కంపెనీ లిమిటెడ్

4767

జంతుజాలము నష్టపరిహారము నిష్పించు సంస్థ. హెడ్ ఆఫీసు: బెంగళూరు బనవన్ గుడి, యండియా యంబరటను యాక్రింద కనకశరచినచోట్లవెన్నెల కలవు. రైతులుగాని తరతరుగాని వివరముల గోర వారు వ్రాసికొని పంపించుట.

ప్రశ్న: తరములకు తగుక్రమ నమించి పెంట్ చేసే పడు తరము లివ్వబడును. ఒక నూరు పరిశీలించి చూడగోరవచ్చును. అమలాపురం కల్లూరు కొప్ప (కామూరు), రాజీశేట బరంపురము (గంజాం) కొట్టాయం (తిరువాన్కూరు) తంజావూరు మచిలీపట్నం (కృష్ణాజిల్లా) కలకత్తా మల్లెరా (కూర్నూ), నిమాన్ నగర్ జోర్హట్ (అస్సాం) నంద్యాల (కర్నూలు జిల్లా) విజయనగరం.

పూర్వకవర్తకులమీద పనిచేయుటకు క్రితంబులైనవారు కావలెను. జీతముగాని కమీషన్ గాని యివ్వబడును. ఆంధ్రప్రదేశ్, ఆంధ్రప్రదేశ్, ఆంధ్రప్రదేశ్, ఆంధ్రప్రదేశ్, ఆంధ్రప్రదేశ్, ఆంధ్రప్రదేశ్, ఆంధ్రప్రదేశ్, ఆంధ్రప్రదేశ్, ఆంధ్రప్రదేశ్, ఆంధ్రప్రదేశ్.

ప్రత్యేక క్రిస్మిస్ సదుపాయము

అమోఘమైన పనితనము గల అన్ని రకముల ట్రాపీలు మిక్కిలి చౌకగా దొరకు భవనము.

1497

ది ఇండియన్ జ్యూయలరీ మార్ట్,

4003

నగరము: పోస్టుబాక్సు నెంబరు 40, బెంగళూరు సిటీ.

జిందూ పార్సన్స్ టెక్నికల్ వర్క్స్ లిమిటెడ్,

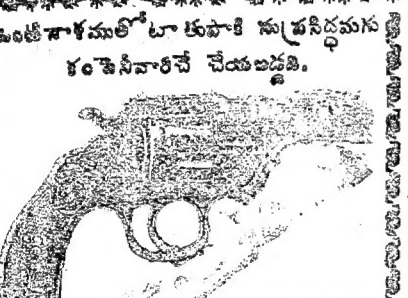
బొంబాయి.

ఆయుర్వేద ఆవుషధములను విస్తారముగా తయారుచేయువారు. గోదావరిజిల్లాలో మాకు నబ్ ఏజంట్లు కావలయును, ఏజంట్ రూల్సుకున్న మా క్యాటలాగును యాదిగవ విలాసమునకు వ్రాసుకొనుడు.

మెసర్స్ ఈశ్వరదాస్ అందుకో.,

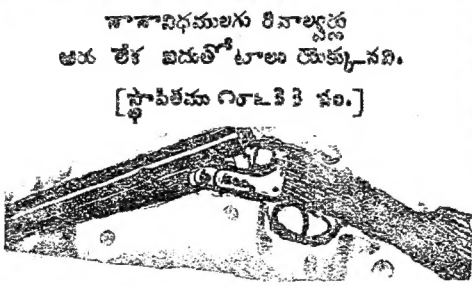
మేకరోడ్డు, రాజమహేంద్రవరం.

5350

పెంటాగోన్ లోటరీలో ముద్రపెట్టిన కంపెనీవారిచే చేయబడ్డది.

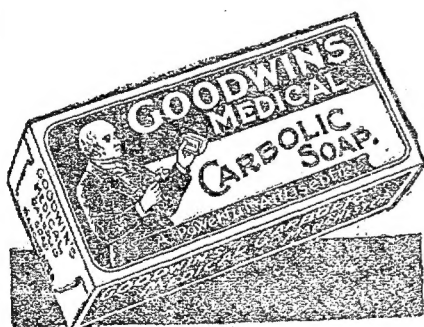
ధరలు
నరసము.
క్యాటలాగు
డివిజను.

వాణిజ్యములగు రివల్యూషన్ ఆరు లేక ఐదుతోటలు యెక్కువని. [స్థాపితము 1923 సం.]

నాగపూ 3, 3, 3, 3 అంగుళములలో కొరవడు. చిన్నది జేబులో పెట్టుకోగలిగినవికాద దొరకును. (3053)

యం. వి. రామసుబ్రహ్మణ్య అందుకో, నెం. 1, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

అంటుకోగలబంధమైన చర్మ వ్యాధుల పోగొట్టుట శ్రేయకరమైనది. అంటు చేయవలసిన నిర్మలమైనకార్యానికి నల్లు కుద్రమైనట్లుండం ప్రేమమైనది. అంటు సంబంధమైన వ్యాధులను అటంకపరచును. దేహమునకు కుద్రపరచి అంటుగలవలసి కలిగించును. ప్రస్తుత ప్రజలచే అమోఘమైనదిగా పేరొందినది. గడిచినవందల సంవత్సరాలలో తయారైనది.

అలెగ్జాండర్ బ్రాక్

4875

పోస్టుబాక్సు 875, బొంబాయి.

స్వాతంత్ర్యలక్షణము

“మెక్సికో” గారు వ్రాసిన స్వాతంత్ర్యలక్షణములు అను అంగగ్రంథమునకు అనువాదము. జేశభక్తి గలవా రందరు తప్పక చదువవలసిన అపూర్వ ప్రయత్నము. తపా ఖర్చు ప్రత్యేకము. వెల ప్రతి 1-3 రూ 1-0-0. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, మద్రాసు.

Price Annas 10 only. AMRUTANJANI DEPOT. BOMBAY & MADRAS.

1204 వనంతకుసుమాకరము 2126

ఇది అశోకగ్రంథమునకు ప్రతిమానపురుషు నేదివరకైనది. ప్రమేహము, క్షయ, పాండువు, మూత్రవ్యాధులు, శాశ్వత కుంట, అంతు తీసివదారము, పిసినిబోగొట్టును. అత్యుత్తమమైన రసాయన, నానధము. వెల రూ 1 కి రూ 80-0-0. 8 అర్జునసాయనశాల, ముత్తూరు, కృష్ణా.

గుణములేదని ఋజువుచేసిన రూ 100

5365 బహుమానము

అద్భుత మూలరోగనివారిణి

మందువెల రూ 10-0-0 పోస్టుఖర్చు వేరు ఆశ్రయ ఫార్మశీ, బాపట్ల (గుంటూరుజిల్లా)

వకటన (2043)

కోగులు పర్యాయముగ వచ్చిగాని, బాబులద్యారాగాని కోగలక్షణములను తెలుపుట చేసినచో కోగవ్యభాషణ తుదకునవలసిన మందు, పద్ధతు, పైగాల వివరముగ తెలియజేయుట వ్రాసి, తయారుచేయు. (నెం 5) వాక్యము ప్రతిపాద కృష్ణమహర్షి, కాశ్మీర, బెజవాడ.

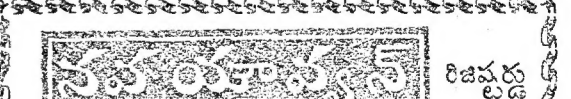
“వశీకర లేహ్యము”

శిశ్యులను గట్టిపరచుట, శిష్యులతో పోరాడగల క్రి నిచ్చును. సంభోగమునకు కొంత వ్యవధినిచ్చును. రక్తము కుద్ర పరచును, గొండ్రెండ్రు సంభోగము కలిగించును, స్త్రీపురుషులకు అనందము కలుగజేయును. హిమాలయపురపరమమూలకలు బంగారుతో చేయబడెను. గుణములేదన్నవానికి డబ్బు వాడను అంతుచేయు. డబ్బా 80 రూ. 3 మాత్రమే. 2583 1 డాక్టర్ ఎ. ఎస్. మూర్తి, చికాకోల్ సిటీ.

మీకు ఇది పాసరం

కోటలో పెంట్లకలక కార్యముగ మొలపంద చేయును. బుడ్డి గు. 3. ఈవెల అఖర వర్క్సు. 2-0-0 మాత్రం. ఆద్రెసు:—ధన్వంతరాలయం, నాయునిపల్లి, 5440

శేటపాలెం పోస్టు బాపట్ల తాలూకా.

25 మాత్రలు సీసా రూ 2-0-0.

నీరే పోయిన కుక్కలను గట్టిపరచుటకు ముత్యమైనది. ముసలితనమును, వృద్ధాప్యమును తొలగించి, సంయోగవృద్ధినిచ్చును. పరమలక్షణము కలిగించి, సంసారమును వదిలిపెట్టుటకు నలుల తేయును.

మీవు తరచుగా రసాయనముగా నుంచెదము.

కామి ప క ర డి

చెడిన నరములను కాగుచేయుటకు ప్రత్యేక మందు గ్యారంటీగా పనిచేయుటలో, ప్రసిద్ధిపొందినది.

వి. పి. చార్మిజెడ్. సీసా 1 కి రూ 1-0-0.

ఆనందబావాటి ఆశ్రమం, గవర్నరువేట, బెజవాడ.